Kulturně společenský časopis
2003 • 4
na internetu

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Vikýř Stanislava Komárka

Jakub Šofar
O skrytém půvabu dechařů

Představujeme
Vladislava Reisingera

Příloha: Krvik Totr

Obsah:

Vikýř Stanislava Komárka (4)

O čem se (ne)mluví
Jakub Šofar: **O skrytém půvabu dechařů** (6), **Šosky 16** (9)

Rozhovor
Ale ne. Rozhovor s Michalem Šandou a ukázka z knihy Sudamerická romance (10)

Hudba
Jakub Sofar: **Citrony & Dýně** (18)

Kafe Evy Hrubé (20)

Literatura
William Hope Hodgson: **Příběhy z hlubin** (22)

Média
Miroslav Cingl: **Do nového tisíciletí s novou reklamou** (30)

Kolocovy cestapády (32)

Představujeme...
Vladislav Reisinger (34)

Historie
Martin Belásek: **Věčný pekelný žalář** (42)

Podobrazník
Honza Hanzl: **První...** (44)

Příloha
Krvik Totr (45)

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Krvik Totr, © Krvik Totr 2002 (viz příloha na str. 45)

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 4, ročník 4. E-mail: dobraadresa@firstnet.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Miroslav Cingl, Martin Groman, Jan Los, Ondřej Macura, Vladimír Novotný, Kateřina Rudčenková, Viki Shock, Jakub Šofar. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet a. s.

Naši milí,

tahle Dobrá adresa není pohříchu vůbec aktuální. Rozhodli jsme se jít po nadčasových věcech a být tu pro potomstvo. Takže až nás budete číst, můžete si (doporučuju jen sami pro sebe a bez hlasitějších projevů štěstí) prožít takovou tu mystickou jednotu s generacemi minulými i budoucími, které provedou duši vaši chrámem poznání všehomíra. Jujky!

Protože máme radost, že se nám podařilo získat pro časopis Stanislava Komárka, začínáme jeho novou rubrikou Vikýř, kterou napoprvé zaplní hned tři malé texty. S dalšími takovými se budete na stránkách Dobré adresy setkávat pravidelně. Za nimi následuje reportáž z jistého zásadnějšího koncertu a poté rozhovor s Michalem Šandou, včetně ukázek z jeho chystané exotické knihy. Všimněte si v předchozím souvětí epitet „zásadnějšího“ a „exotické“, které vás mají podvědomě přimět k přečtení dotyčných materiálů. Ostatní materiály si přečtěte také, protože jsou ještě zásadnější a exotičtější. Zvlášť Tomáš Koloc, který je dle vlastních upřímných slov v prdeli, to tentokrát rozjel. Svými fotografiemi číslo doprovodil Samuel Titěra.

Na konci časopisu vás čeká velmi velmi obsáhlá příloha o umělecké skupině Krvik Totr. To si zase počtete!

Štefan Švec

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

Vikýř Stanislava Komárka

Himmlerkové

Už na první pohled zaujme fakt, že chov holubů byl a je převážnou měrou v rukou nevzdělaných vrstev obyvatelstva. Zdá se to být v kontrastu ke kráse či alespoň nápadnosti mnoha vytvořených plemen a celkovému půvabu holubů jako živých bytostí. Celá věc se stává lépe pochopitelnou, uvědomíme-li si, jaké metody vlastně takovýto chov vyžaduje, aby vedl k cíli. Uvidíme zde v podstatě dva hlavní typy aktivit – za prvé nutnost provádět neustále selekci a v početném potomstvu pobíjet všechny ty, kteří neodpovídají standardu, většinou nastavenému právě na neobvyklé kombinace vlastností, aby jich docílit byl „kumšt“, a za druhé víceméně násilné sestavování a rozdělování párů podle představ chovatele, který kus se ke kterému „hodí“. První naznačený typ aktivit snášejí holubi celkem neproblémově, druhý je pro ně, jakožto celoživotně monogamní ptáky, velmi traumatizující. Jen málo jedinců s kultivovanějším myšlením a pohledem na svět je schopno či ochotno vyvíjet takovéto činnosti s nadšením a po delší dobu (také jsou to v drtivé většině muži), byť by konečným výsledkem byl holoubek-skvost mezi skvosty neskvostnější.

Intoxikace

Přirovnávat duševní fenomény k čemukoli jinému znamená vždy brát na sebe riziko myšlení v analogiích, byť jinak vlastně o psychických jevech uvažovat nelze. Vždy mě zaujímala duševní analogie fenoménu chemické obrany. Jak dobře známo, mnozí živočichové, jsou-li chyceni, nějakým způsobem ohrožováni, obtěžováni či trápeni, vylučují rozmanité toxické, odpudivé či páchnoucí substance – tchoři a skunkové rozstřikují své pachy, sépie vypouští mraky „inkoustu“, brouk prska-

Leprosárium

Nedávno jsem měl možnost shlédnout na neveřejném promítání nacistický dokument z r. 1941 s heideggerovským titulem Dasein ohne Leben (název by se ve stejném smyslu dal zajisté i obrátit, tj. Leben ohne Dasein), či lépe řečeno nesestříhanou „surovinu“, z nichž byla později ztracená konečná verze sestříhána. Film měl propagovat „eutanázii“ duševně chorých, oligofreniků a mrzáků, byť toto konečné vyústění v preliminářiích už obsaženo nebylo – cílem záběrů z rozmanitých blázinců a ústavů, tehdy ještě podle dobových představ lege artis vedených, bylo vzbudit u diváka odpor a děs – „humánní“ usmrcení se pak mělo jevit jako jediné důstojné řešení pro postižené i společnost. Ač nejhorší myslitelné momenty přece jen z estetických důvodů filmovány nebyly, je film pro běžně cítícího člověka

vec exploduje obláčky s kyselinou máselnou a tak by bylo lze pokračovat ještě dlouho. Nějak analogicky, byť je to slovníkem vědy těžko popsatelné, probíhá i obrana lidí ve stresových situacích. Vysokoškolští kantoři vědí dobře, jak vysilující a nepříjemné je celodenní ústní zkoušení. Student, jako každý jiný živočich, je-li týrán, vypouští oblak jakéhosi „toxinu“ a pedagog je postupně s počtem svých obětí „přiotravován“. Proto se celá řada z nás postupně uchýlila k písemnému zkoušení, odůvodňujíc to nedostatkem času. Tam sice nad píšící třídou také visí „toxický“ oblak, ale celkový afekt je krátkodobý a papír nekouše. Ještě vystupňovaný je celý efekt u rozmanitých přijímacích zkoušek, kde jde o všechno a relativně velmi inteligentní lidé se na ně po týdny chystají a kumulují síly. Někteří senzitivnější z mých kolegů takovéto akce pravidelně odstonávají za příznaků podobných nemocem z nachlazení či vyčerpání. Méně zřetelný je efekt u rozmanitých zkoušek závěrečných, kde se většinou jaksi očekává pozitivní průběh a celá akce má někdy spíše slavnostní ráz. Soudní činovníci by nás jistě poučili, jakou podobu má asi obdobný efekt v jejich oboru, když se třeba brání duševně silný obžalovaný před dlouholetým vězením či v minulosti i před provazem. Státní návladní Urválek musel být nepochybně obdobně rezistentní jako ti predátoři, kteří se živí kořistí sebelépe chráněnou. Ač je celý „chemismus“ popsaného fenoménu těžko uchopitelný, stačí mít oči k vidění, abychom jej kdekoliv kolem sebe objevili.

bez zkušenosti s ústavními světy děsivý. V podstatě by mohl sloužit jako naturalistická pohyblivá ilustrace k dobovým psychiatrickým učebnicím. Tento svět, i dnes za stěnami ústavů ukrytý jako tenkrát (situace se podstatně zlepšila pouze u schizofreniků, které lze dnes úspěšně medikovat) vede k úvahám, jaké všechny podoby může lidství nabírat. Po shlédnutí filmu je divákovi zřejmé, že jediná „rozumná“ pozice, z níž lze nacistické praktiky odmítnout, je ta, že Bůh zapověděl bažit bližnímu po životě a milosrdenství naopak přikázal. Z hlediska světské chytrosti a chovatelských praktik by konsekventní myšlení a jednání vedlo právě k tehdejším cílům. Co to vlastně umožňovalo? Mimo jiné kombinace zlepšující se lékařské péče, umožňující záchranu řady dětí, které by v tradiční společnosti nepřežily, se zúžením prostoru pro odlišnost a nestandardnost ve společnosti vůbec. Zatímco v tradiční vesnici a její velkorodině byl pro nějakého toho oligofrenního „dorftrotla“ přece jen jakýsi prostor, včetně jednoduchých prací, které mohl konat, industriální společnost s malou, „jadernou“ rodinou a obecnou větší komplikovaností už je odkládat do ústavů v zásadě „musí“. Při prohlížení celých těch plejád postižených s Downovým syndromem a dalšími chromozomálními aberacemi, různých mikrocefalií a dalších malformací je těžko nepřijít k závěru, že tito lidé tvoří po jevové stránce cosi jako disparátní kasty, jejichž členové jsou si mnohem podobnější mezi sebou navzájem, nežli s rodiči, z nichž vzešli (genetické pozadí celého jevu nás při tom nemusí znepokojovat – lidský vzhled i duševní vlastnosti mají pochopitelně nějaké genetické pozadí vždy). Potom se scházejí, byť nedobrovolně, ve „svých“ ústavech na podobném principu, jako mladí nadaní matematikové na příslušné fakultě či prostitutky ve veřejném domě. I diferencovanější tradiční společnosti tento jev znaly – indická „kasta“ hidžrů sdružuje transvestity, hermafrodity a femininní homosexuály různého původu v „rodinách“ pod vedené gurua, staršího a zkušenějšího jedince z jejich řad. Stejně tak malomocní v leprosáriích, jak je ještě z Buchary dvacátých let 20. století popisuje třeba J. Aul, měli vlastní samosprávu i soudnictví. Celý fenomén se liší v podstatě jen tím, že v čele ústavu nestojí starý a zkušený oligofrenik, ale osoba k tomu účelu „dosazená“. Fenomén těch, kdo v buddhistickém slova smyslu více či méně „odešli od rodin“ a vytvořili svépomocné skupinky soběpodobných, je tedy širší, než se obyčejně soudí.

O čem se (ne) mluví

O skrytém

Praha má za sebou další hudební lahůdku – 20. března vystoupili v Akropoli **Frank London and His Klezmer Brass Allstars** s hostem **Bobanem Markovičem**.

London je v Praze jako doma, já jsem byl na jeho *Klezmatics* třikrát a to předpokládám, že tu byl vícekrát. Trumpeťák a někdy taky klávesista (hraje na jakýsi melotron) začal hrát svoji jazzovou a židovskou hudbu od poloviny 80. let – třeba s J. Zornem, LaMonte Youngem, D. Byrnem. Je autorem hudby k filmu J. Bermana *The Schitz* (o tom už jsem psal v „bazarové CD hlídce") a Almeidy *The Debt*, v Londýně pracoval s režisérem R. Wilsonem. Mimo členství v *Klezmatics* a vlastní skupiny *Hasidic New Wave* spolupracoval v r. 2000 s muzikanty z New Yorku, na realizaci desky *Invocations* pro značku Tzadik (psal jsem o ní v souvislosti s časopisem *3/4 revue*). Můžete ho slyšet na nahrávkách I. Perlmana a Klezmer Conservatory Bandu (kde začínal).

Boban Markovič, srbský Rom, hraje na „trumpetku" od mládí (narodil se na jihu Srbska – Vladičin Han). Je šéfem *Boban Markovic Orkestaru* a proslavil se díky filmům E. Kusturici *Arizona Dream* a *Underground*. London se s Markovičem setkal při spolupráci na desce *Brotherhood of Brass* (společně s káhirskou kapelou Hasaballa Brass). A tak vzniklo nerozborné newyorsko-židovsko-srbsko-romsko-egyptské přátelství. Wow!

V Akropoli si dala partička na čas, obecenstvo bylo velice různorodé, od americké a židovské komunity přes padesátníky až po vyznavače místních ryčných balkánských dechovek. Nicméně po dvaceti minutách jsme se dočkali šesti hudebníků – bubeník, pozounista, klarinetista, bombardonista a trumpetkářka + London. A začala veledivá masáž, jako když se smutná dechovková partička, vracející se po-

půvabu dechařů...

hřbu, staví v cirkuse, aby si zahrála skotačivé trylky při nástupu klaunů a slonů. Byli to Klezmatics zahraní pouze dechy a zároveň velká přehlídka možností, jak využít „materiál“, který my máme bohužel spojený s Moravankou (vybírám ji jako vzor pro mě neakceptovatelné melanže). I když – zažil jsem na nějaké vesnické zábavě kapelu, která se jmenovala Horské tempo, a která hrála Sweet i Olympiky na dechy. Ono to jde, ale musí jít, jak se strašidelně říká, „o srdíčko“. Londona, který mimo hraní ještě „tempoval“, dirigoval a hrál úlohu frontmana, je možno připodobnit k bývalému členu PPU a dnes spíše organizátoru I. Bierhanzlovi (včetně čepičky) na hlavě, trumpetistka, rozložitá dáma vizáže P. Šustrové mu přihrávala a držela s ním basu. Kapela působila sehraně, se schopností okamžitě reagovat. A nescházela jí ona smutné veselost, židovská ponurá radost – o pár dní později jsem si to uvědomil při filmu R. Polanského *Pianista*, kde je krátká scéna z varšavského ghetta s pouličním šlamrem hrajícím klezmer – jiná situace, jiní hráči, jiná doba, všechno jinak – ale základ stejný.

Příchodem Bobana, který zase připomínal mladšího bratra F. Kocourka, se situace na bojišti poněkud změnila. Na začátku se hráč ještě držel dohodnutého útočení a osobní obrany, když ale spustil tu svoji a zjistil, že v obecenstvu je poměrně velká skupina těch, kteří jeho hudbu znají, převzal velení a rozhodoval o tom, co se bude dít. Přestal troubit a začal zpívat svoje srbské songy, které pro mě osobně znamenají návrat na začátek 60. let k rodící se pop-music u nás, ale tohle se asi v Jugoslávii hraje. Až frenetické obecenstvo si vyžadovalo další písně a z Londonovy kapely se stal pouze studiový orchestr, který se řídil pokyny Mistra. Při tom si uvědomíte, že hudba nemusí jen spojovat, ale že i zde, podobně jako ve sportu, mohou vykvést rostliny ze skrytých pudů. Srbů je v Praze více než dost a podle ohnisek křepčení na sále jste si mohli myslet, že tu jsou všichni pražští zlatníci do 50 let. Takže to bylo poučné z více důvodů...

Nejdůležitější pro mě však bylo dechařské *ažornamento*: není to v nástroji, ale v lidech. A *vo tom to je!*

Jakub Šofar

V 1. letošním čísle časopisu **Intelektuál** píše

Aleš Knapp o Leopoldu von Sacher-Masochovi

Jan Suk o Aleně Nádvorníkové

Vladimír Novotný o české ženské literatuře k roku 2000

Zdeněk Lorenc o Tristanu Tzarovi

v čísle dále najdete

rozhovor s Tomášem Míkou o románu Samuela Becketta Tso

povídku Kateřiny Rudčenkové

básně Tristana Tzary

fejeton Romana Erbena

K dostání v distribuční síti Kosmas a na adrese:
Nakladatelství Concordia, Bělohorská 99, 160 00 Praha 6.

Číslo doprovázejí ilustrace
Aleny
Nádvorníkové

intelektuál

O čem se (ne) mluví

ŠOSKY 16
(Šofarovy fotosky)

...reálný socialismus není (stále funguje) ničím jiným než politickým manýrismem

Jsem z tak staré doby, že si ještě vydržuji fotoalbum, vlepuju do něj fotografie, neboť tak šel život... Mimo svých osobních snímků však přechovávám i ty, se kterými nemám nic více (ani nic méně) společného, než že k nim mám vztah...

Zkouším vás, zda to vydržíte ještě jeden rok. Já mám fotek dost!

Karel Gott. Náš Karel. Náš slavík. Náš přínos světové pop-kultuře. Na téhle fotce byl ještě spíše poskakujícím elektrikářem (říkalo se, že poskakuje právě proto, že byl špatným elektrikářem) a hodně špatným orátorem. Jakmile se mu z úst vylila slova místo tónů, tak šli všichni do kolen. Ale pracoval na sobě. Samostudoval. A dokázal to. Máme mnoho hvězd, ale jen on je Hvězdou a Mistrem. Je to instituce, ve které je vrátným jeho legenda.

Gott je ideálním modulem pro jakékoliv popisování reality reálného socialismu. Už termín „reálný socialismus“, který se začal používat koncem 70. let (možná dříve, než byl definován, každopádně pro „lid“ byl ozřejmen dávno poté, co předtím proplul teoretickými a propagandistickými články), má v sobě cosi gottovského, má v sobě ukrytý informační rozpor. Možná to říkám moc složitě – reálný socialismus není (stále funguje) ničím jiným než politickým manýrismem a Karel Gott je velkolepým manýristou (mimo zpěv maluje, je tajným zasvěcencem a má v sobě ukryto tolerované množství sexuální „zvrhlosti“). Možná bude jednou zbožštěn a jeho učení bude podobnou eklektickou směskou jako mají rastafariáni.

Gott s námi for ever! A nebo – co s námi bude?

Ale ne

Rozhovor s Michalem Šandou

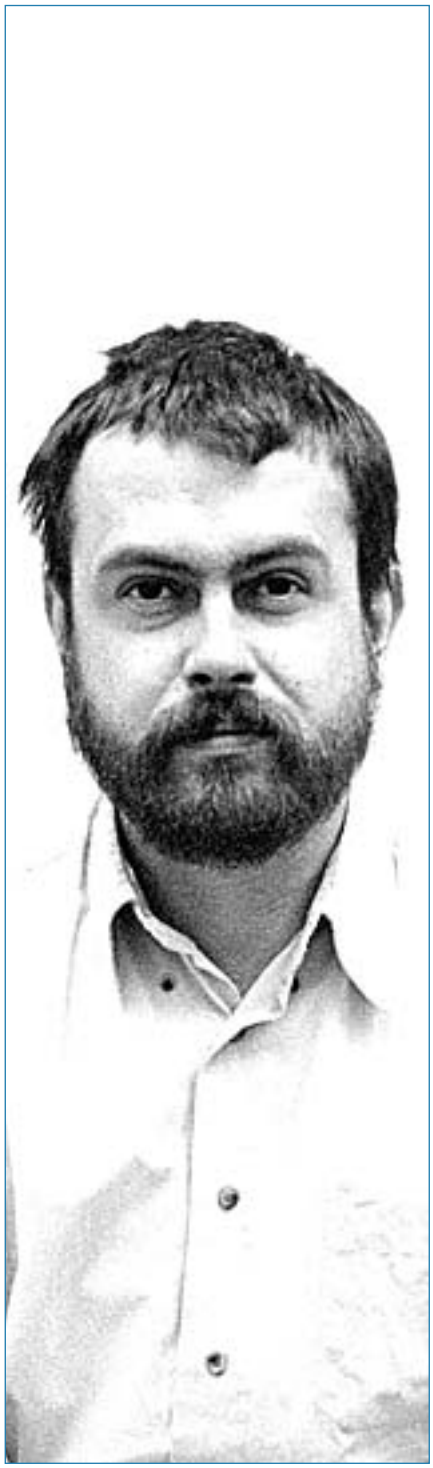

Vlastní životopis ve třetí osobě: Narodil se 10. prosince 1965 u Sv. Apolináře v Praze. Bydlel na Arbesově náměstí č. p. 10 na Smíchově, v domě se zdmi na půl cihly a latrinou na dvoře. V hovorech matrón na pavlačích si tuze liboval. Základní školu v Kořenského ulici přetrpěl. Roku 1984 absolvoval gymnázium Jana Nerudy. Po maturitě vystřídal řadu zaměstnání. V rozmezí let 1991–2003 archivoval fotografie v Divadelním ústavu. Odbor bibliografie Národní knihovny mu připisuje autorství knih:

sto a, KIC Brno, 1994

Ošklivé příběhy z krásných slov, Protis, Praha, 1996

Dvacet deka ovaru, Klokočí, Praha a KJD Příbram, 1998

Blues 1890–1940, Petrov, Brno, 2000

Obecní radní Stoklasné Lhoty vydraživší za 37 Kč vycpaného jezevce pro potřeby školního kabinetu, Petrov, Brno, 2001

Tak začneme. Ve svých posledních knížkách se Michale utíkáš do historie, v té úplně poslední, z níž otiskujeme ukázku, navíc do velké geografické dálky. Utíkáš záměrně?

Ale ne. Téma rare blues bylo na spadnutí. Když jsem Blues 1890-1940 vydal, dozvěděl jsem se, že jeden muzikolog obdobný nápad nosil v hlavě taky. Já akorát dřív než on zasednul k počítači. Při vyhledávání životopisných údajů o zapomenutých básnících pro knihu Ivana Wernische Zapadlo slunce za dnem, který nebyl jsem se na internetu dostal na genealogické weby, což zavdalo popud ke knize Obecní radní Stoklasné Lhoty. Náhoda hrála roli i při volbě tématu pro Sudamerickou romanci. V antikvariátu ve Valentinské mi z regálu doslova vplula do ruky kniha Ferdinanda Klindery Český rolník napříč Argentinou. Den na to pak v antíku v Palackého sešitek Pampou a pralesem, v Dlážděné Pampa Florida a na dovršení všeho mi kolega z práce, který zná mou zálibu v kronikách českých a moravských obcí, přivezl od strýce k oxeroxování kroniku Velkých Bílovic. Část v ní byla věnována Bílovickým vystěhovalcům do Gran Chaca v Argentině. To přece nemůže být náhoda! Tahle trilogie vznikla z pouhopouhého vyslyšení témat. Sama se mi přihlásila.

S tou historií i s tou dálkou si hraješ, myslíš, že bys mohl (nebo že by vůbec šlo) takhle psát i o životě teď a tady?

Samozřejmě, hravě a poeticky jde psát o čemkoliv. Ona ale ani ta minulost nebyla nic moc. U Blues 1890–1940 jsem byl nucen grafikovi vymluvit první verzi obálky, na níž byla fantastická fotka dvou černochů hrajících na valchy. I v textu jsem se totiž musel vyhýbat specifikaci barvy pleti, protože leckteré popisované věci by se nemohly stát kvůli rasové segregaci. Manipuluješ-li takto s historickými skutečnostmi, nota bene z opačného konce zeměkoule, je to roztomilá mystifikace. Jenže jak ses ptal na tady a teď, v tomhle časoprostoru se manipulování se skutečností stává lží. Tam existuje hranice, která se překročit nesmí. Můžeš sice napsat hříčku o privatizaci, ale z privatizátora nesmíš udělat krále Artuše a z jeho kompliců chrabrou družinu rytířů Kulatého stolu. Takovou manipulaci si může dovolit české zákonodárství, ne literát.

Píšeš ještě básničky?

Básničky nepíšu. Mně ani když jsem básničky psal nešlo o básničky. Jde mi o poezii. To se často zaměňuje a proto jsem si při psaní Blues 1890-1940 dal zadání poezii postihnout tou nejsuchoprdnější formou, formou encyklopedických hesel. Tak jsem byl zaškatulkován mezi prozaiky, ale prozaikem v pravém slova smyslu nikdy nebudu. Vždyť kdybys spočítal slova té trilogie, byla by to dohromady sotva jediná Kahudova Houština. Prostě po Dvaceti dekách ovaru jsou moje knihy pokračujícím usilováním o poezii jinými formami než obligátní básničkovou. Krom toho, že mě to dobrodružství baví, je to přístupnější ze čtenářského hlediska.

Máš vlastní text, který bys měl děsně rád, ale nikomu jinému se nelíbil a nelíbí?

Mám opačný problém. Vydal jsem některé texty, které se líbí ostatním. Každý problém je však řešitelný. Včera jsem si koupil masku Schwarzeneggera a gumu se slonem Hardmuth Koh-i-noor, neboť hodlám přepadnout server Národní knihovny a vyradýrovat z něj část své bibliografie.

Znáš se se spoustou básníků, kritiků, prozaiků. Koho z nich máš rád jako autora a koho jako člověka? A jsou pro tebe ty dvě kategorie vždycky v souladu?

Mým životním kamarádem je Ivan Wernisch. Hodně jsem, než zemřel, kamarádil s Ivanem Divišem. Joska Hiršal, Bohunka Grögerová, dost mých kamarádů je o generaci či dvě starších než já. Občas zajdu do hospody s Miroslavem Salavou, Arnoldem

Básničky nepíšu. Mně ani když jsem básničky psal nešlo o básničky. Jde mi o poezii. To se často zaměňuje a proto jsem si při psaní Blues 1890–1940 dal zadání poezii postihnout tou nejsuchoprdnější formou, formou encyklopedických hesel. Tak jsem byl zaškatulkován mezi prozaiky, ale prozaikem v pravém slova smyslu nikdy nebudu. Vždyť kdybys spočítal slova té trilogie, byla by to dohromady sotva jediná Kahudova Houština.

Za sedmdesát let se už literatura na školách učit nebude. V Anglii nebo ve Francii ano, ne v barbarizovaných Čechách. Ale vím, kam míříš. Asi by to bylo to směřování k poezii nebásnickou cestou. Drobnou daní za co kniha to pes a jiná ves je vzdání se tzv. autorského rukopisu. Přečte-li si student Sestru a potom „objal jsem ji / pomočila se rty pevně stisknutý mezi nima / jazyk oči měla“ nemusí už znát báseň Obora, ale hned pozná, že to napsal Jáchym Topol.

Nowitzkym, Jiřím Dynkou, Emilem Haklem, Vítkem Kremličkou, nebudu je všechny vyjmenovávat, ale jsou to autoři, které čtu rád. Docela si však umím představit, že bych kamarádil s někým, kdo píše kostrbatě. Hele, ale to je zase relativní. Joska Hiršal má pravdu, že všechno jsou dobovky. Gellnera dneska nikdo nečte se zanícením jako Bukowského. Jenomže ta dnešní kostrbatost se zítra může jevit docela jinak. Roku 2003 vede u čtenářů Stanislav Mráz nad Karlem Čapkem, který ho mimochodem ve své době potopil, 200 : 3 na body. Čapek je zakonzervovaný v učebnicích, Mráz rozečtený, politý vínem a posypaný popelem z cigaret na stolku ve Velrybě.

Dejme tomu, že se i o tobě bude psát v učebnicích literatury. Čím si myslíš, že tě za sedmdesát let vypíchnou? Co na tobě bude zajímavý?

Za sedmdesát let se už literatura na školách učit nebude. V Anglii nebo ve Francii ano, ne v barbarizovaných Čechách. Ale vím, kam míříš. Asi by to bylo to směřování k poezii nebásnickou cestou. Drobnou daní za co kniha to pes a jiná ves je vzdání se tzv. autorského rukopisu. Přečte-li si student Sestru a potom „objal jsem ji / pomočila se rty pevně stisknutý mezi nima / jazyk oči měla“ nemusí už znát báseň Obora, ale hned pozná, že to napsal Jáchym Topol.

Proč vydáváš v Petrovu?

Záměrně jsem mezi kamarády literáty nejmenoval Martina Reinera a schoval si ho pro tuto otázku. Martinovi se podařilo v redakci Petrovu soustředit svébytné osobnosti. S Barborkou Sládečkovou, Milošem Voráčem nebo Bedřichem Vémolou se scházím i mimopracovně. Bedřich z nich jezdí do Prahy nejméně, tak si alespoň mailujeme reportáže z rybářských výletů na přehrady. U Petrovu jsem rovněž proto, že je to nejlepší a nejprestižnější nakladatelství vydávající původní českou tvorbu. Navíc se Petrov o autory stará. Jinde se to odbude čtením nebo autogramiádou u příležitosti vydání knihy a konec zvonec. Petrov ale pro autory pořádal Bítov, teď Olomouc, vydal benefiční kalendář, almanach Lepě svihlí tlové. V neposlední řadě má Petrov košatý a aktualizovaný server, na němž prezentuje autory včetně jejich životopisu, bibliografie a ukázek z děl. Martin je obdivuhodný v tom, že pořád něco vymýšlí a organizuje, a to na úkor času na svoje psaní. Přesto stihnul napsat Staré a jiné časy. Sakra dobrá knížka.

A jsme zase u reminiscence na minulost. To je ostatně pro spoustu lidí dneska příznačné, začalo to s Cimrmanem a pokračuje přes napodobování historických bitev, české royalisty, Wernischova Rozehnala, Jaroslava Kovandu a spoustu dalších. Zařadil bys svou trilogii do takového proudu?

Osobně si myslím, že žádný takový proud neexistuje. Jsou to samostatné úplavy roztroušené po řece literatury. Jeden je kamenitý, druhý bahnitý, další v podjezí, další u mlýnského náhonu. Vyplatí se ale nahodit tam třpytku. V každém z nich číhá štika nebo vypasený bolen.

Píšeš ráno, kolem oběda, nebo v noci?

To mimochodem zajímá i mne, kdy spisovatelé píšou. Všem výše zmíněným autorům jsem tuhle otázku položil a některé odpovědi byly pěkně piškvorné. Koketuji s myšlenkou uspořádat jakýsi obskurní Receptář aneb Diář hodinový, čili toužíte-li dosáhnout literární virtuozity páně XY, nalistujte str. 6, potažmo 6. hodinu ranní. U mne se technické parametry proměňují. Dřív jsem psával v noci po hospodách na cancoury papírků. Teď odpoledne zajdu k nám do hospody U Drsnejch. Jedno pivo si dám od cesty a tři nechám natočit do džbánku. Zasednu ke computeru a píšu a piju a píšu, já vlastně začal psát, abych se nenudil u pití. Po vypití džbánku si uvařím

kávu a doťuknu se dvěma lahváči. To je cca devět. Vypnu computer a jdu se navečeřet. U ranní kávy jen přečtu a zkoriguju, co jsem večer pokaňhal.

Myslíš, že má na tvoje psaní vliv to, že pracuješ jako archivář v Divadelním ústavu?

Prostředí má určitě vliv. V Divadelním ústavu jsem obohacován jiným typem životních prožitků, než když jsem pracoval u kameníků nebo v expedici. Názorným příkladem je Dvacet deka ovaru. Občas mne napadne text takového ražení, ale s těžkým srdcem ho nechám nezaznamenaný projít hlavou. S těmi lidmi už o polední pauze nechodím do bufetu na ovárek s křenem, na ruce už nemám mozoly. Báseň jak hákuju u papšeru na řezání balicích kartonů by mi připadla nemorální a vůči bývalým kolegům, kteří stále ještě trčí v expedici a nikdy se nezmůžou na důstojnější zaměstnání, připadlo by mi to nefér.

V Obecních radních Stoklasné Lhoty je spousta jmen začínajících na S. Máš k tomu písmenu nějaký zvláštní vztah?

Přesněji řečeno začínají na Sto. Bodejť by ne, vždyť jsou ze Stoklasné Lhoty. Stockinger, Stokuč, Stoříšek, Stome, Stolař, Stouda, Stopecen. Od Stolmíře koupil pazdernu jakýsi Hardbolec, ale do knihy jsem ho nezahrnul, protože než jsem v popisu Stoklasné Lhoty došel kolem kapličky přes náves k pazderně, Hadrbolec se bůh ví proč odstěhoval.

Proti momentálnímu literárnímu úzu píšeš docela málo o ženských. Proč?

To je dáno tématem. V Blues 1890–1940 jsem zachoval realistický poměr mezi bluesmany a blueswomankami. Obecní radní jsou strejcovská situační poezie a manželky a bytné a sousedky jim jen přihrávají šlágvorty. Zato v Sudamerické romanci jsem si ženský deficit vynahradil. Sara je i přes své mládí formát. Asi proto se mi tak dobře psala. Vlastně se napsala ona a na mne přešibovala jenom řemeslné zvládnutí milostných scén, které se píšou nejtíž a v literatuře bohužel nejdou vyřešit jako ve filmu zhasnutím petrolejky a zatmívačkou. Potvora!

Co si myslíš o soudobém světastavu, politice, vaření, fotbale...?

Řeknu ti, co si myslím o autech a mužích. Hovory na toto téma jsou teď in. Oklikou z toho snad vysvitne můj názor na politiku a českou společnost. Česku přinesla 90. léta Citroen, Mazdu, Ferrari, Mercedes, Toyotu, Audi, Volvo, Felicii a v nich trůnícího podnikatele uhřátého z fitness centra, burzovního makléře, restituenta, televizního Nováka. Ne však muže. Muže dělá mužem to, že dámě při vystupování z automobilu otevře dveře a podá jí ruku, symbolickou oporu. Zkus se nad tím v duchu zamyslet, kdy jsi to naposledy viděl, protože to vystupování z auta není směšná staromilská obezlička podle Gutha-Jarkovského, to je něco mnohem a mnohem víc. Přednedávnem dávali na Discovery takový dokumentární šot. Esesmani otevřeli dveře u hytláků, v nichž se po spoustu dnů transportu tísnily stovky napresovaných lidí. Ti, co podáním ruky po schůdcích z vagónu doprovodili přítomné ženy na osvětimský perón, ač sami na pokraji zhroucení, s vidinou plynové komory před sebou, to byli muži.

A nakonec: na co bys chtěl, aby se tě v rozhovoru někdo zeptal a ještě to nikdo neudělal?

No na ten fotbal. Co se nedaří nám básníkům prostřednictvím vůně okvětních plátků růže vtisknuté do herbáře veršů, podařilo se loni na mistrovství světa Brazílii. Holt poezii s námi došla trpělivost a obula si kopačky.

připravil
Martin Belásek

Řeknu ti, co si myslím o autech a mužích. Hovory na toto téma jsou teď in. Oklikou z toho snad vysvitne můj názor na politiku a českou společnost. Česku přinesla 90. léta Citroen, Mazdu, Ferrari, Mercedes, Toyotu, Audi, Volvo, Felicii a v nich trůnícího podnikatele uhřátého z fitness centra, burzovního makléře, restituenta, televizního Nováka. Ne však muže. Muže dělá mužem to, že dámě při vystupování z automobilu otevře dveře a podá jí ruku, symbolickou oporu.

Kniha, z níž je ukázka, má název Sudamerická romance a podtitul Kronika osidlování Gran Chaca. Vyjde v Petrovu v květnu. Toto jsou pro informaci čtenářů už redakčně odsouhlasené frcky, jež budou o knize a o mně na obálce:

Po Blues 1890–1940 a knize Obecní radní Stoklasné Lhoty vydraživší za 37 Kč vycpaného jezevce pro potřeby školního kabinetu završuje volnou trilogii z počátků 20. století Sudamerická romance. Vypravěčem a fiktivním autorem této básnické prózy je český kolonista, fotograf a kronikář Bartolomeo Doubrava. Během února roku 1913 se v permanentním bezčasí uprostřed argentinského Gran Chaca odehraje příběh, na nějž by bylo v Evropě zapotřebí devíti měsíců. Nebyl by se však odehrál, kdyby se po otevření piksly burských oříšků záhadně neobjevila prostořeká kreolská dívka Sara. Ovšemže nechybí jihoamerické magično, ani chřestýš poskládaný z kostek domina.

Caburé

V rozruchu způsobeném býky zůstala na náměstí zapomenuta proutěná klec. Uvnitř hopkal ptáček sotva do dlaně. Enrico Caruso pralesa. Už jeho rozezpěvování naplní La Scalu do poslední liány. Při něm si z houfu ptactva slétnuvšího se na okolní stromy vyhlédne dírkou v oponě z quebrachového listoví nejzaníceněji vyhlížejícího posluchače. Operní fajnšmekry není složité v hledišti rozeznat. Mají permanentky do lóží, naškrobené límce a klobouky odkládají do šatny. Uprostřed šestého dějství Il Barbiere di Venezia se komtesa Lucrezia skryje před lazebníkem Arcimboldem za paraván. Má následovat árie Se vuol ballare. Caburé máchne křidélky, jako by nabíral dech na nástup. Namísto trylkování se však vrhne na svého zkoprnělého ctitele, jenž si právě přiložil o oku triedr, a několika bleskurychlými klovanci zahnutým zobáčkem mu vyklove mozek.

Dnes nezpíval. Komu by se chtělo zpívat a být uvězněn v kleci?

Matacové z uloveného caburé vyjmou srdce a v La Villa del Rosario ho podstrčí biskupovi k požehnání. Srdce caburé v lahvičce se svěcenou vodou umožňuje prohlédnout skrz klisnu, zda zabřeznula, nebo nešlápnout na uřknutý drn cortadery, pod nímž je zakopaný osten kaktusu. Caburé má duši čarodějnictví.

Fiesta

Neděle připadla na sv. Celestina. Po procesí se měl se konat běh býků. Vzal jsem s sebou fotografickou kameru a Sara se nastrojila do parádních šatů. Do Barrenqueras jsme dorazili právě včas. Srdnatí mladíci zrovna za bouřlivého ryku obecenstva vbíhali ke kostelu, pronásledováni falangou rohů rozdrážděných dobytčat. Kreolská kapela bušila do bubnů a dula do trumpet, až uši zaléhaly. V uličce u Souzova pekařství znenadání Sebastianu Obregónovi, běžícímu s nejztřeštěnějšími furianty těsně před býky, podklesnula kolena. Býk s olysalou skvrnou na hřbetě se oddělil od stáda, aby ho rozcupoval mezi kopyty. Nabar Serbia rozvinul srolovaný La Razón a zamával jím býkovi před očima. Samý La Razón. Copak tu nemají jiné noviny? pomyslel jsem si. Býk se pokusil nabrat Obregóna levým rohem, ale minul. Pozornost přihlížejících se v té chvíli soustředila na Serbiovo recorte s La Razónem. Cosi mi na něm připadlo podezřelé. Rozhodně se tento výtisk odlišoval od výtisku lenochodova. Periferním viděním jsem zaznamenal, že to nebyl býčí roh, co proklálo Sebastiána Obregóna.

„Nech to tak, gringo," poznamenal kdosi. Povědomý hlas patřil Schmidtovi. Umírajícímu Obregónovi nacpal vyhřezlá střeva zpátky do rozpáraného břicha a odháněl z něho masařky, dokud se srocením obklopivším nebožtíka neprodrala truchlící Prudencia Obregónová.

Nechal jsem to tak. Co bylo mezi Sebastiánem Obregónem a Cristo Benavidésem a jakou roli v jimi rozehraném dramatu ztvárňoval Nabar Serbia ví jenom svatý Celestin a María-Luisa.

Somatologie fotografické kamery

Centrálním nervovým ústrojím na rakouské kameře Goldwein je segment mozkovny s filigránsky vyvedenými páčkami a záklopkami. V něm je pod nadočnicovým obloukem umístěn sklivec objektivu s čočkou. Při zaostřování se pohybuje podle potřeby dopředu nebo dozadu po ocelových sanicích. S vlastním korpusem ho spojuje krabatý kožený měch. Hrudní koš kamery tvoří dřevěná krabice se čtvercovou matnicí. Zevrubně jsem prostudoval přibalený návod a pootočil šroubem u objektivu. Objektiv se posunul po sanici vpřed. Krabatý měch se mírně odkarabatil. Znovu jsem otočil šroubem, dokud nebyl na matnici caburé ostrý i s kropenatými pírky na náprsence. Po zaostření se má matnice vyjmout a objektiv zatmít závěrkou. Namísto matnice se do šoupátka na zadní stěně zasune kazeta. Přehodil jsem přes kameru Sařino pončo. Cvak!

To v brašně

Smrt Sebastiána Obregóna byla neplánovaná atrakce. Vrcholem fiesty měl být bleší cirkus, jenž rozbil své šapitó na krabičce od sirek na kašně. Sara se Schmidtem projevili přání shlédnout v panoptiku voskovou figurínu. Plakáty s anoncemi na moravského obra Josefa Drásala zmenšeného v poměru 1 : 236 byla oblepena kdejaká zeď. Do začátku produkce zbývala čtvrthodina. Zatímco jsme bloumali po tržišti, propletl se mezi stánky Cristo Benavidés a zamířil do podloubí boliche De la ciudad de Budweis*. Zabušil na vrata. V rachotu kreolské kapely však zaniklo nejen Benavidésovo bušení. Přitom Bořivoj Gruntorád handrkující se s Faustinem Chávezem o rabat na batáty stál poblíž Prudencie Obregónové, ale ani on nezaregistroval zvuk úderníku.

Strhl jsem Schmidta na hromadu pomerančů. Kulka prosvištěla vzduchem v místech, kde se před okamžikem nacházel Benavidés a zaryla se do římsy nad vraty boliche.

V almacenerově poděšených očích se zračila nevyřčená otázka: jak jsi mohl vědět, že Prudencie vystřelí?

Vysvětlení je nasnadě. Tkví v samotném principu fotografie, otisknutí duše na desku negativu. Kamerou ukradená duše s kropenatými pírky na náprsence, zabalená do neprůsvitného celofánu v mé brašně, patřila caburé. Co jsem ale tehdy dopředu znát nemohl bylo, jaké podivné věci mě jejím přičiněním potkají a jak se napříště zaplete do mého osudu.

* U města Budějovic

Batátový maraton

Natěšeným městem po mnoho dnů očekávaná podívaná na Josefa Drásala dopadla fiaskem. Aby byla centimetrová figurína viditelná, ukázalo se z praktických důvodů nezbytné umístit nad ni lupu. Chan-Singh nebyl žádný zelenáč. Byl ostříleným světoběžníkem, s bleším furberkem zcestovalý od Bhútánu po Holandskou východní Indii, proto je trestuhodné, že podcenil slunce žhnoucí nad subtropickým Chacem. Během pár minut pod lupou se z miniaturizovaného obra stala rozteklá hrudka vosku.

Mezi tím se z hromady pomerančů vyhrabal i Carlo Schmidt a s lenochodem se přidali k ostatním účastníkům fiesty, zmírňujícím svoje zklamání z panoptika alespoň kamenováním nebohého Chan-Singha.

Bořivoj Gruntorád zamžoural koutkem oka směrem ke kašně a nevzrušeně pokračoval v handrkování s trhovcem Faustinem Chávezem. V jejich rozhovoru už dávno nešlo o batáty. Licitování o rabat je pouze záminkou k ohnivým půtkám. Od batátů se obvykle stočí verbální corrida, v níž nadávky létají vzduchem jako banderilly v aréně, k filosofickým problémům všehomíra, aby navečer před uzavřením tržiště mohli po tomto celodenním maratonu rukoudáním stvrdit usmlouvanou cenu. Na jejich dobrém pocitu z ošizení protivníka nic nezmění konstatování, že stánek Faustina Cháveze ve skutečnosti patří Olívaru Mancusovi. Vždyť taky Bořivoj Gruntorád nemá žádné batáty na prodej.

Flašinetové morytáty

Tahle fotografie se moc líbila Saře. Gruntorád na ní pózuje s calabazou na maté, děravou botu s rozšněrovanou tkaničkou teatrálně nakročenou nad lingerou. Odrbaným vzezřením budil dojem, že je tulákem odnepaměti. Což byla ve smyslu slova pravda. Nikdo si nepamatoval, kdy do Barrenqueras přivandroval. S plstěným chambergem se širokou střechou na hlavě a pásem umolousané faji, omotané kolem pasu, dokonale zapadl mezi latinoameričany a patřil k místnímu inventáři. Pañuelo pod Gruntorádovým krkem však vonělo čistotou. Stavovská čest compañerů od lingery. Za nepřízně počasí přespává Gruntorád v hangáru v docích, dokud ho správce přístavu Anselmo Dedosa ráno nevyžene z jeho brlohu. Obrazí skládky na periferii a po snídani pomáhá trhovcům rozbít stánky. Maté má gratis od boatsmanů za truchloherné morytáty, které doprovází na flašinet. V podpalubí parníků se vždycky najde protržený žok.

Chacra Omega

Cestou domů jsme si udělali zajížďku pralesem do Las Cejas. Rancho už z dálky prozrazovalo starousedlíka. K prostorné haciendě přiléhala sýpka a zastřešený mlat. Opodál mezi záhony zeleniny stála chlebová pec. Matróna kyprých slovanských tvarů prohodila dvorkem z ošatky zrní pro slepice. Umouněný blonďáček batolící se mezi kuřinci zakokrhal.

„Ten kokrhá, co?“ pravila hrdě, „to je Bedřich junior.“

„Sara,“ představila se Sara.

„Kokrhat ve fis mol ho naučil taťka. Překokrhá i čistokrevný lenghorny. Na krajanský chovatelský výstavě drůbeže v Chihuaně má čáku na pohár Johana Amose Comenia.“

Sotva to dořekla, popadnula mne do náručí:

„A vy čítám budete Bartolomeo Doubrava, novej paisano!"

Škvírou pod mateřskými prsy doni Růženy jsem zatímco mě tiskla v objetí zahlédl mihnutí lasa. V corralu obehnaném barrerou dutě žuchnulo do prachu pampy spoutané dobytče.

„Snad ne Doubrava z Borotína?“

„Z Řakomi.“

„Já to řikala!“ zvolala doña Růžena. Muž v kožené zástěře dobytčeti rozžhaveným železem vypálil do boku značku ñ.

„Taťka cejchuje v corralu dobytčata. Co tady tvrdneme na dvoře, pojďte na kafe.“

Otevřeným oknem rancha se ze šporheltu linula vůně buchet.

Kaiserbart

Veškeré dojmy z Bedřicha Stoříška seniora se mi v paměti zredukovaly na drobty, opadávající z mocnářského kaiserbartu à la Franz Josef I. Nakynuté těsto se podvolilo stisku rtů. Z buchty vyklouzla zrnka máku a přilepila se na pečlivě ostřižených koncích Stoříškova kníru.

„Co mámo, ta byla maková. Doubrava, Doubrava,“ zavlnil se knír a zrnka máku se skutálela na mísu. S příští buchtou byl knír oblepený povidly: „Povidlová. Doubrava. Už vim! Než jsme pobladovali chacru tady u Las Cejas, fachal jsem v dole na korund s nějakým Doubravou ve Venezuele.“

Stoříšek spocíval buchtu s povidly a natáhl ruku přes stůl do mísy pro další. „Zase maková. Udělala jsi nějaký s tvarohem?“

„Já mám tvarohovou,“ doznala Sara.

„No proto. Nebo to bylo v Africe v Casablance?“

„V Dolores,“ upřesnila jeho vzpomínky doña Růžena.

„Ať tak nebo tak, Doubravové jsou přímý chlapi.“

Zase povidlová.

„Jo, Doubrava,“ uzavřel diskusi Stoříšův jazyk a oblízl z kaiserbartu drobty povidel.

Profesor z Morteta

Mezi mákem a povidly se mi podařilo vyzvědět, že Stoříšek pochází z Kořenova v Orlických Horách. Nějaký čas rovněž opravoval boty v Morteto de Lobería na předhůří And v krcálku v zadním traktu pekárny, signifikantně označeném Profesor de botinero. Profesorem je tu kde kdo a pompézní gravírovaná cedule nade dveřmi obvykle hodnotou převyšuje samotnou cenu nástrojů v dílně. Při jedné z mnoha žárlivých hádek Stoříšek přehnul doňu Růženu přes verpánek a za soustrastného přihlížení sousedů na pavlačích jí naplácal na holou podešví holínek místního estanciera. Dokonav exekuci, vhodil podešev do studny na dvoře. Pekař pochopil, že si má od zítřka hledat nového nájemce a estanciero, že na křtiny kmotřence půjde bos.

Dárek

Doma na nás čekalo překvapení. Když jsme se vrátili z fiesty, v trávě před ranchem leželo zabité dobytče. Co s ním? Na hřbetu bylo na dotek ještě teplé, proto jsem se nerozpakoval ho vyvrhnout. Vláčné čerstvé maso v člověku bez ohledu na stupeň civilizovanosti probudí barbara a zasuté atavistické instinkty. Hrubé bourání jsem po vyvrhnutí provedl mačetou. Šál svíčkové a roštěnku by ale bylo hřích rozsekat. Od řezníka jsem se při zabijačkách naučil zanořit ruku mezi blány a po letorostech svalů je od sebe oddělit prsty. Problém nastal pouze na počátku se stahováním. Útlocit musel stranou. Po obříznutí hrudí jsme s lenochodem uvázali kopyta dobytčete lasem k algarrobě a kůži servali zapřaženým koněm. Bylo třeba přichvátnout, protože dobytče mělo do boku vypálenou povědomou značku ñ.

Při bourání jsem si všimnul otisku tesáků na šíji. Mátlo mne však, že nikde nebyly viditelné známky zápasu. Cortadera před corralem byla nepolehnutá. Nechápal jsem, co to má znamenat.

„Dárek od jaguára,“" odtušil lenochod.

„Dárek?“

„Než jsem poznala tebe, taky jsem neměla zdání, že může existovat někdo, kdo má u sebe winchester, jako ty tehdy v laguně,“ vmísila se do hovoru Sara. „Víš, co chci říct.“ To už byl býček stažený a naporcovaný a maso k sušení viselo na hambalku nad ohništěm.

Asado

Nad pampu se snesl podvečer. Z mokřadů od potoku se přivábeni světlem začínali k ranchu slétat komáři. Lenochod zmačkal La Razón a zažehnul jím pyramidu nakupenou z koláčů na troud vyschlého kravského trusu. „Třením tiráže o skandalózní titulky se rozkřesá požár na to šup,“ zamumlal a uhasil plaménky počínající se šířit mimo ohniště. Sara donesla z kuchyně okořeněné kusy svíčkové a pokladla jimi žárem rozpukané kameny. V ohništi to zaprskalo. Oblak čoudu houlící se z kamenů umožnil Saře nepozorovaně přesunout bosé nohy do mého rozkroku. Její chodidla jsou dráždivá. Když propne nohu v kotníku, utvoří se jí na nich roleta vrásek. Přejel jsem přes ně dlaní. Snad pyromanství lenochoda unaví a usne dneska před půlnocí.

Aby se asado propeklo a přitom uvnitř zůstalo šťavnaté, obrací Sara škvířící se maso smaltovaným obrázkem svatého Vavřince. Svatej Vavřinče, mučedníku rožněnej, já jsem nadrženej!

Citrony&Dýně

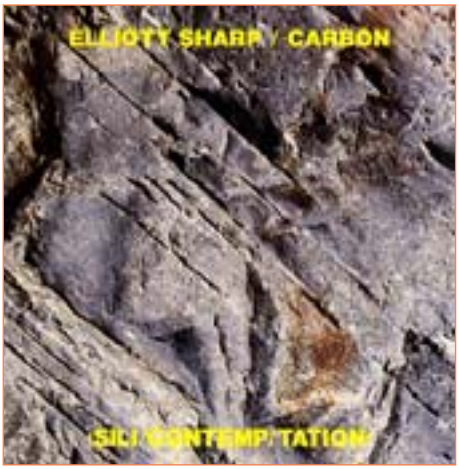

Do toho Bontonlandu se opravdu hodí občas hodit oko. Ve stojanech se slevami se objevila legendární deska **Vladimír Mišík ETC... 2**. Rok 1980, nikdo nic neví, jazzrock nevydal počet, ale Mišíkovi se podařilo pokračovat v rozjezdu *Stříhali dohola malého chlapečka* a vyrobil na tu dobu špičkovou nátěrku. Patřila k nejhranějším LP v té době a docela by mě zajímalo, kolik se jí prodalo. Je to povedená směska rocku s trochou jazzu a folku. Pamatuji si na koncert v jihlavském Dělňáku, kdy v mezeře vzal Mišík jen tak španělu a zahudlal blok ve stylu ČDG. Na téhle desce je výkvět české textařské školy: což znamená, že mimo Merty a Žalčíka třikrát Hrabě, Kainar a přeložený Langston Hughes. Reedice z roku 1997 (opět za ní stojí K. Knechtl) je ještě doplněna bonusem – 10. skladbou *Šero v kavárně*, Mišíkovým kouskem s textem J. Suchého, který na konec nesměl být ve výsledné podobě na původní desce uveden. Takto tedy dostáváme kompletní úmysl, s kresbami M. Jiránka, s dobovou recenzí J. Černého z Melodie, s editorskou poznámkou, která mj. uvádí původně plánované řazení skladeb, takže chcete-li si naprogramovat cd tak, jak mělo vyjít před 22 roky, můžete... Trošku jsem nejistý, jestli se mi to nelíbí jen proto, že to mám tolik naposlouchané. Ale ne, tohle je fakt ta lepší strana české muziky. Že ne? Tak pak tedy... fakt... vždyť tomu vůbec nerozumíte! Za 149 korun.

Citrony&Dýně

Manželé – *Kamufláž/Jižák '84 vs. '99* za 99 korun. Cd *Jižák* jsem si koupil hned, jak vyšlo u Bontonu, protože to patřilo k pravidelné zvukové kulise mého okolí. A do teď si ho občas pouštím – protože přece *Všichni hrajou dobře jen my hrajem špatně*. V roce 1999 vydalo nakladatelství Sony předělávky: sampluje se a rapuje a scratchuje. Hrají *Peneři strýčka homeboye*, *Coltcha*, *Strictly Orange*, *Trosky*, *Blow*, *S.C.R.U.F.F.A.*, *Švihadlo*, *Ecstasy Of Saint Theresa*, *WWW*, *Skyline*, *Syndicate*, plus navíc původní verze *Prachy*, *Je to vono* a *Jižák*.

Nahoru po schodišti dolů band patří k partičkám, která se neobjevují na stránkách společenských časopisů, leda tak jejich bicista a textař Marek Brodský – a to především kvůli jisté příbuznosti. Jestli to dobře počítám, tak už třetí řadovka *NPSDB – Svinska pržola*, která se čistě hudební formou vyjadřuje k problematice svinske pržoly (jak chlapci píšou). Obsahuje 14 songů + bonus. Všechno to jde, všechno to splňuje požadavky na to, abychom dobrou chvilku měli. Chlapci hrají rádi, neútočí na přední pozice v blocích tartanové dráhy. Zakoupil jsem v podivuhodné prodejně-půjčovně na rohu Benediktské ulice za 140 korun. V bookletu místo textu je u každé písně stručný obsah textu. *Moje první tlustá Šárka*: Mladý muž sděluje, že se těší na setkání s obézní přítelkyní, neboť válí-li ona sudy z kopce od lesa, mají oba radost. Mimo Brodského textaří i J. Dědeček a J. H. Krchovský, na harmoniku vypomáhá O. Konrád. Kdo máte rádi Gotta a Czákovou, tak raději ušetřte trochu proudu.

A zase jsem prošel Bontonland – a vida, další semaforská věc se objevila ve slušných cenách. *To byl Jiří Šlitr* vydalo BM Music a obsahuje 26 kousků, z nichž část je *Recital 64'* (5. 3. 1964) a zbytek *Ďábel z Vinohrad* (29. 9. 1967). O Šlitrovi nemá cena kvákat, už bylo všechno řečeno, tady je zajímavé, že

tu objevují i jiné věci, než bývají v obvyklých klasických výběrech – třeba text *Zemětřesení* (mimochodem, vždycky jsem si myslel, že monology jsou Šlitrovy – nejsou). K známé skladbě *Tulipán* napsal ruská slova Jiří Krampol! V bookletu jsou vzpomínky-textíky Horníčka, Šimka a Grossmanna, Z. Seydla a taky jakýsi Šlitr ve statistické kostce: s J. Suchým napsal 287 písniček, 30 s P. Koptou, 10 s Horníčkem, hudba k 10 celovečerním filmům, 12 výstav, složil písničky do 21 semaforských her a ke čtyřem jiným, hrál ve třech celovečerních filmech, ilustroval devět knih. Za 149 korun.

Něco z ciziny. O **Toayh** jsem už taky psal, anglická herečka a zpěvačka, vlastním jménem Ann Wilcox (1958), jejím manželem byl (ale nevím, zda stále je) R. Fripp. Více o jejich deskách jsem už napsal a asi taky, že víc než jeden dva kousky člověk mít nemusí. Ale teď jsem viděl výběr *Live & More – Live Favourites and Rarities*. A slyšet koncertní nahrávky vždycky stojí za to, někdy změníte úplně názor na kapelu nebo interpreta – zjistíte-li, že studiové nahrávce chybí tak polovina energie, která se valí při živém hraní z pódia. Na téhle desce je 16 skladeb z rozmezí let 1980–1985. V přiloženém bookletu se dočtete, odkud která skladba je, ale většina byla natočena na vystoupení v Hammersmisth Odeon (nyní Labatts Apollo) 17. a 18. července 1982. Cd jsem koupil v prodejně levných nosičů v pasáži na Národní, kde dřív také sídlil Odeon a kde byla dlouho prodejna Levných knih. Mají tam hlavně vážnou hudbu a jazz, ale asi jsem náhodou přišel po nějakém „fasunku“, takže za cenu 169 korun se do toho dá jít.

A na závěr – a ke všem popsaným kouskům se to hodí výtečně – zase jeden útok střemhlav, *„bliztkríg“*. Když se mluví o hudebním New Yorku, tak musí dojít na avantgardu, a když se dojde k avantgardě, tak se objeví jméno **Elliot Sharp**. Chlapík hrající třeba na klarinet a saxofon, skladatel, kytarista. V 6 letech začal hrát na piano, v 7 vystupoval, s rodiči navštěvoval pianisty a vědce, zajímala ho věda, ale taky různé nástrojové vychytávky, zkusil všechny typy muziky. Studoval na Cornellově univerzitě antropologii. Hrál zde a seznámil se s R. Moogem. Pak odešel do Buffala, kde byl zase M. Feldman. Na konci 70. letech přišel do NY a stal se postavou experimentální hudební scény (hrál třeba se Zornem). V jeho muzice je možno objevit vlivy od Coltrana přes Zappu až ke Xennakisovi. Od r. 1977 vydává skoro každoročně desky... To si můžete přečíst v životopisu. V r. 1983 založil nejprve trio *Carbon* (s bubeníkem J. Kanem ze *Swans*), kapela se proměňovala a natočila tři desky: *Carbon* (1984), *Marco Polo's Argali/Carbon: Six Songs* (1985) a *Fractal* (1986). Výběr sedmi z nich + dvě skladby navíc (*Sili/contemp/tation* a *Self-squared Dragon*). Za 180 korun. Teď bez legrace. Po malých dávkách to zkouším. Jde to ztuha. Ale vydržím, ve hře je přece avantgarda... mladá garda. Hlavně ty dechy... tuby... Vydalo berlínské vydavatelství EAR-RATIONAL Records... Po několikátém přetočení musí uznat, že je tu hodně napětí. Dá se stáčet. Dá se čepovat. Málokdo umí do své hudby nacpat takové napětí...

Jakub Šofar

Citrony&Dýně

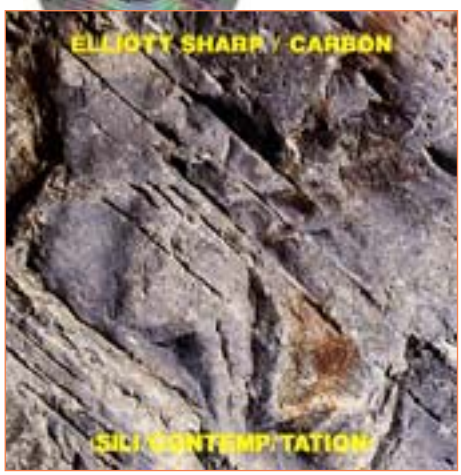

Citrony&Dýně

Kafe Evy Hrubé

Když ale vařím pro někoho, strašně se snažím. Nemyslím už ani na to jídlo, ale představuju si, jak všechny ohromím nějakou svou specialitou.

Nastávži

„U vás všechno v pořádku?“

„Ano, děkujeme. V pořádku. A – u vás?““

Zhluboka vydechla. „Konečně. Konečně se někdo zeptal. Jak dlouho na to čekám.“

p ř e d a t p á d l o

Vláčným pohybem ruky si z vlasů sesmekla malou krajkovou čelenku a ztěžka dosedla na židli.

„Ale co to říkám. Proč? Já už to takhle ani nevnímám. Už je to dlouho.

M o c

Dřív bylo všechno tak nějak samozřejmější. Pro mě bylo vždycky důležité držet se jednoduchosti. Každý to přece říká – v jednoduchosti je krása. Věřej tomu a koneckonců já taky. Aby mi bylo lehko. Protože jinak začnou chybět mosty. Jak chybí spojení – je zle. Tak proto mosty. Něco jako Porto, teda Porta. Znáte to? Porta Bohemica? Tak tam ten most chybí, a přitom by tam měl bejt, vedl by pěkně z kopce na kopec. Místo toho tam jsou tři kříže.“

Najednou se o ni začalo pokoušet kýchání. Chtěla ho mermomocí přemoct, aby ji nepřerušilo v řeči. Marně. Kýchla třikrát za sebou a vysmrkala se do ubrousku, který ležel před ní na stole.

„No tak včera nepřišli, no. Nepřišli. Jejich chyba. Ale já čekala už od rána. Vím, byli jsme domluveni na oběd, ale člověk stejně všechno připravuje už od rána. Napadá ho, jak to nakonec proběhne, jak to dopadne, a to je přece taky čekání.

Smluvili jsme se, že já uvařím a že pak společně posedíme. Takový dlouhý, příjemný oběd. Jako jedí Francouzi, říkali jsme si. Ne, nešlo o nic zásadního. Jen tak posedět a promluvit si. O to mi šlo vlastně nejvíc. Promluvit si. Krásná představa. Já mluvím (bych mluvila) a oni poslouchají (by poslouchali) a zase naopak, a zase na oplátku.

Tak jsem si dávala bacha. Znám se. Když vařím jen tak, nesvátečně, nepříležitostně, probíhá to docela v klidu. Daří se i nečekané. Když ale vařím pro někoho, strašně se snažím. Nemyslím už ani na to jídlo, ale představuju si, jak všechny ohromím nějakou svou specialitou. Nejdřív, až začnou jíst, zažívám muka, ale pak to blaho, když začnou chválit. Určitě se budou předhánět v komplimentech.

g u r m á n i

V tomhle stavu se mi ale jídlo nikdy nepovede. Všechno se tak nějak zašmudlá a já se v tom časem ani neorientuju. Tak jsem se držela a myslela jen na jídlo a jeho přípravu. Bájit přece můžu až potom.

No ale nepřišli. Ostatně nestalo se mi to prvně. Stejně jako tenkrát, když jsem dělala smažený knedlíky. Labůžo lahůdka. Normálně – houskovej knedlík, nakrájí se na plátky a obalí a pak osmaží jako řízky. To jsem taky čekala, hladová, a nikdo nepřišel. Jen on se zhulákal.

Myslela jsem si, že se mi to nemůže nikdy stát. Vždyť to bylo jak filmová scéna. Čekáme hosty, on má přijít až k obědu. Chápu to, má svoje povinnosti, zaměstnání. Alespoň budu mít klid na vaření a na zbytky úklidu. Ve dvou by to mohlo být sice veselejší, ale také nemuselo. Nervozita a tak. Snad bychom se i pohádali, třeba kvůli omáčce.

Přišel, on tedy přišel. O dvě hodiny později a namazanej. Prý stejně věděl, že nikdo nepřijde, tak co? A to má být jako důvod??

Myslela jsem, že tohle se v mém životě nestane. Ale možná, že to právě takhle nějak začíná.

sc é n k y

o p i c e

Prý potkal kolegu z práce a konečně se sblížili. Bylo to skvělé, mluvili a mluvili. Ale koho to zajímá? Věděl přece, že čekáme hosty. Udělal to naschvál. Vždyť takhle se začíná. Zašel jen s přítelem na skleničku, tak co vyvádím?

Ale já vím, že vždycky to takhle začíná. Jakoby nic. A člověk se ani nestačí ohlédnout a má doma ochlastu. Záminky a zdržení jsou čím dál častější. Navíc se stále něčím omlouvají. Pořád je přece příležitost, něco se objevuje, oslavuje. Sklenička sem, sklenice tam. Nikdo si nic nepřipouští, nic nevidí, k znepokojování není důvod. A teprve, až když se to stane neudržitelným (to věčné trajdání, oslavičky, smutky, které nutno zažehnat kapkou něčeho říznějšího), p r o v a l í s e on potom začne pít úplně bez zábran a kolotoč se roztočí naplno. Začne slibovat. Přestanu, hned přestanu, jen co vyřeším ještě tohle. Není to jen tak, víš. Musím se uklidnit, soustředit, pomáhá mi to. Hned jak se to usadí, já se zklidním, přestanu, na tuty. Vždyť já chlastat nepotřebuju, jenom tebe potřebuju, jenom tebe. A když nastanou průšvihy, jako že určitě nastanou a povlečou se jeden hned za druhým – začne sekat dobrotu. Poprvé mu vydrží čtrnáct dní než se znovu spustí. Potom už jenom týden, dva dny, výkyvově opět týden, pak den a pak – to začne být úplně jedno. Slibovat ale bude furt. Já se polepším, ale ještě mi dej.

Ale to už budeme skoro na dně. Budeme „případ". Já budu zuřit, odpouštět, a zase zuřit a zase odpouštět. Ničit se budu. Trápit se budu. Zapřísahat, že ho nadobro opustím, že zůstane úplně sám a navíc nebude mít ani korunu, protože už bude i bez práce, ze které ho kvůli chlastu dávno vyhodili pro neschopnost. Absolvuji s ním dvoje léčení, ale všechno pojede pořád stejně a pořád dokola.

Budu od zdola až nahoru napěchovaná práškama na uklidnění. Nikdo nebude chápat a budou říkat – proč ho proboha neopustíš, vždyť tě to zničí. On tě zničí, už teď máš nervy nadranc. Budou na mě hledět jako na zoufalou oběť a já se tak budu i cítit. A když jim řeknu, že ho přesto přese všecko pořád miluju, budu se stydět.

a g r e s o r

Nejhorší to ale bude u rodičů. Věčné skrývání a tajnosti, jen aby proboha nic nepoznali, tohle by ale poznal každý. K odhalení totiž nebude zbývat odvaha. I když možná, že by se mi alespoň trochu ulevilo. Stud a hrdost mi nedovolí. Říkali jsme ti, že to není chlap pro tebe. Varovala jsem tě (Matka), bylo to od samého začátku jasné. Musíš s tím okamžitě přestat. Skoncuj to a odejdi od něj. Anebo ještě lepší – jakýpak odejdi od něj – vyhoď ho! Musíš to udělat. Nikdy bych si nepomyslel (Otec), že si od nějakýho hňupa necháš takhle kazit život. K čemu jsem tě vychoval, pro nějakýho grázla? Ochlastu? Přiznej se, že tě taky bije?

r á n a

A co teprve jeho matka. Bylo jí to přece od začátku jasné, všechno je moje chyba. Že se synáček se mnou zahrabal, a teď strádá. Neposkytla jsem mu to, co potřeboval. Už tenkrát jsem si ho omotala kolem prstu, on teď prohlédl a ze žalu nad zpackaným životem se mnou se upíjí. Musí to okamžitě přestat a ona se o to postará, vezme ho do parády. A až se trošku vzpamatuje, dokáže mě od sebe vypudit, vyhodit mě a najít si ženu odpovídající jeho formátu.

č i n

Tohle nechci. Budu se trápit, ale budu šťastná, když konečně úplně namotanej přijde domů a začne mě na kolenou odprošovat a zapřísahat, vezmu jeho hlavu a položím ji do svýho klína a hladit ho budu a víškat ho budu. A co bude dál – to nás nebude zajímat.

Ale s životem to stejně pěkně zamete. Však já najdu páky, jak tomu zabránit. Nenechám, aby nás cokoli zničilo. Vždyť to nemusí takhle skončit. Jde jenom o to, podchytit všechno včas. Nechci se přece (až budu jednou sedět s jeho hlavou v klíně a brečet) proklínat, že jsem nic neudělala, že všechno mohlo být jinak, jen kdybych byla pozornější, vnímavější.

Tak jsem byla. Postavená na stráži. A učinila nezbytná opatření.

Já věřím, že všechno je jak má bejt. Ale potěšilo mě, když jsem ho minulou neděli potkala. Vypadal jako spořádanej člověk a – s jiskrama v očích. Vždyť já ho vlastně zachránila. Však, jak teď žije. Nepije. Nejdřív se sice trápil, ale teď má novou ženu a myslím, že je šťastnej. Snad. Měli včera společně s tou jeho novou přijít a měli jsme poobědvat. Nepřišli. Mohla jsem se včera dozvědět o něm víc, ale co. Mně to takhle stačí. Když vím, jak by bejval skončil, kdybych včas nezasáhla.

Určitě jsem něco mohla udělat líp, jinak. Nehučet do něho od toho dne, kdy tenkrát přišel prvně namazanej. Od tý doby to už samozřejmě nikdy neudělal, o to jsem se postarala. A dobře. Možná jsem ho nemusela tolik stranit přátel (to kvůli tomu, aby ho nenaváděli k pití), ani tolik hřímat pro lok piva po obědě, ale já byla na stráži a mojí povinností bylo neustoupit ani o píď. Asi jsem se od té doby fakt změnila (jak mi potom často říkal), ale mně se pořád objevoval výraz těch vypitejch očí, jakej by měl, kdyby se vracel po dvoudenní pitce ke mně domů. A proto jsem musela bejt tak tvrdá, chladná (jak často opakoval), aby k něčemu takovýmu nikdy nedošlo. Bylo důležitý bejt na stráži. A nakonec ten chlast, ono to není to jediný. Objeví se další a další věci a pokud to člověk nepodchytí včas...

Myslím, že jsem ho fakt zachránila. Nám to spolu nevyšlo. No, prostě nevyšlo. Stává se. To už je osud. Člověk nepodchytí úplně všechno. Tak si jen lámu hlavu, co mi to jenom uniklo. Byla jsem ve střehu a něco mi přeci jen.... Holt – osud. Hlavně, že je šťastnej. Nepije, a tak vůbec...

Tak co, ještě čtyři si dáte?"

Vstala, rychle si na hlavě znovu upevnila bílou čelenku, v přední kapse zástěry urovnala kasírtašku a zamířila k baru.

Příběhy z hlubin:

Foto Samuel Titěra

William Hope Hodgson (*1877) se narodil v rodině anglikánského duchovního. Měl 11 sourozenců. Otec se stěhoval z místa na místo. Rodina doputovala až do Galway na západním pobřeží Irska – na rozhraní světů.

Od dětství měl neklidnou krev a toulavého ducha – jako pravý nezdárný syn z anglické rodiny – ve 13 letech utekl z domova a stal se námořníkem. Vrátil se, ale vzápětí mu rodiče povolili práci sluhy na obchodní lodi. Byl několikrát insultován druhým důstojníkem, proto se rozhodl pracovat na svém těle. Posiloval a trénoval judo. V r. 1895 vstoupil na techniku v Liverpoolu a o dva roky později se vrátil na moře jako třetí důstojník. Proslul svojí odvahou. Žralokům se nevyhýbal a s nasazením fotografoval bouře.

Nicméně moře bylo kruté, práce na moři namáhavá, mzda nízká a vůbec. V roce 1902 zůstal Hodgson na pevnině. Živil se všelijak – i sportem. V té době považoval moře za zdroj děsu a zla.

Okolo roku 1904 se rozhodl pro dráhu spisovatele. Pečlivě vše zvážil a rozhodl se, že své příjmy bude doplňovat fotografováním. První povídka, kterou publikoval je Tropický děs (A Tropical Horror). Vyšla v The Grand Magazine v červnu 1905. Následovalo mnoho dalších včetně slavného Nočního hlasu (The Voice in the Night), který se objevil v The Blue Book Magazine v listopadu 1907. Počátkem téhož roku vychází episodický román Lodě z Glen Carrigu (The Boats of the Glen Carrig). Druhý román Dům na rozhraní (The House on the Borderland) vychází r. 1908. Čtenáři i kritikové jej označují za jeho nejlepší dílo. Lovecraft se o něm pochvalně zmiňuje ve studii Nadpřirozená hrůza v literatuře.

Hodgsonova díla často tančí nad propastí ať již kosmických hrůz či hrůzy konvenčních banalit, všude ovšem vynikají jeho znalosti moře a námořnictví i sugestivní zkušenost, kterou si ze svých námořnických let přinesl – totiž odpor a strach, který v něm moře po zbytek života vzbuzovalo.

Dílo

Dům na rozhraní bylo jako jediné z jeho děl přeloženo do češtiny a pod názvem Dům na rozhraní světů vyšlo r. 1997. Scénu k románu poskytuje právě město Galway, na jehož pobřeží stojí osamělý dům jeho mládí. Vypravěč pohybující se na rozhraní fysického, psychického a metafysického světa, je atakován podivnými bytostmi, jejichž ohyzdné tlamy připomínají sviní čumáky. Podobně jako v Noční zemi (která je jeho první prózou) cestuje vypra-

William Hope Hodgson

věč do vzdálené budoucnosti a stává se svědkem zničení naší sluneční soustavy.

Na moře se vrací s následujícím románem Přízrační piráti (The Ghost Pirates, 1909). Piráti patří k nejlépe stylově zvládnutým Hodgsonovým prosám. Tentokrát se vyhýbá někdy až naivním kosmickým visím a nadpřirozeným událostem ponechává realistické pozadí, což je věci ku prospěchu.

Ačkoli je Noční země (The Night Land) opravdu jeho první prosou, k jejímu knižnímu vydání dochází až v r. 1912. Hodgson napsal 538 stránek Noční země v letech 1903–04. Noční země sice absorbovala spousta „romantisující hlušiny", kterou nemohou přehlédnout ani jeho věrní čtenáři, ale dočkala se také uznání mnoha Hodgsonových literárních kolegů – vedle Lovecrafta o ní s porozuměním psali Clark Ashton Smith a C. S. Lewis.

Hodgson připravil také zkrácené vydání románu Sen X (The Dream of X, 1912). Komerčně upravených vydání se dočkaly i jiné romány – například Přízrační piráti. V r. 1913 vydává sbírku volně navazujících povídek Carnacki, lovec duchů (Carnacki, The Ghost Finder, 1913). Duchařské příběhy jsou spojeny osobou Carnackiho, hrdiny, který v sobě skrýval Augusta C. Dupina i Sherlocka Holmese. Životným vzorem by mohlo být slavné medium Harry Houdini, s nímž se Hodgson setkal v r. 1902 a s nímž se také přátelil A. C. Doyle. Prvních osm povídek vyšlo časopisecky v l. 1910–1913.

Ve 36 letech se Hodgson rozhodl provést několik radikálních změn. Oženil se a přestěhoval do jižní Francie. Soudil, že tak může vyžít s minimálním příjmem. Zároveň přestal psát. Jeho životopisec Sam Gafford se domnívá, že jej k tomu vedly důvody ekonomické i osobní. Snad se jeho ženě nelíbila makabrosní prosa, kterou Hodgson pěstoval. Nicméně i v této době vydal tři sbírky povídek: Lidé z hlubokých vod (Men of the Deep Waters, 1914), Štěstí silných (The Luck of the Strong, 1916) a Soukromý palubní deník námořního kapitána Gaulta (Captain Gault, Being the Exceedingly Private Log of a Sea-Captain, 1917).

Ačkoli Hodgson napsal mnoho básní, o jeho poesii nebylo napsáno téměř nic a pokud ano, pak jenom velmi negativně. Několik básní se objevuje v knize Sen X. Cargunka a básně a anekdoty (Cargunka and Poems and Anecdotes, 1914) byla poslední kniha, která za jeho života vyšla. Posmrtně vyšly výbory básní Volání moře (The Calling of the Sea, 1920) a Hlas oceánu (The Voice of the Ocean, 1920). V r. 1977 byla většina jeho básní ve sbírce Básně moře (Poems of the Sea).

V prvních dnech Světové války se Hodgsonova rodina vrátila do Anglie. S hodností poručíka byl přidělen ke královskému dělostřelectvu (Royal Field Artillery). Na frontě v belgickém Ypres se jako dobrovolník přihlásil k nebezpečnému úkolu – stal se pozorovatelem v týlu německé fronty. 17.dubna 1918 jej zabil německý granát.

Krátce po jeho smrti se i přes několik nových vydání řítilo Hodgsonovo dílo vstříc zapomenutí. Přesto vystoupilo několik skalních příznivců. Přízrační piráti a lodě vyšly v novém vydání, časopis Weird Tales (na jehož stránkách se proslavila trojice Lovecraft, C. A. Smith a Howard) přetiskl řadu krátkých příběhů a August Derleth, nadšený obdivovatel Lovecrafta a dalších mistrů frenetické hrůzy, vydal ve svém nakladatelství Arkham House všechny čtyři romány (1946) a především získal a vydal dosud nepublikované rukopisy a spolu s dalšími povídkami je vydal v representativní sbírce Hluboké vody (Deep Waters, 1967). V současné době patří mezi nejlepší znalce Hodgsonova díla R. Alain Everts (v r.1988 vydal serii knížeček s původními versemi řady povídek), Samuel Gafford a Samuel Moskowitz.

sepsul

Lux von Dux

Foto Samuel Titěra

NOČNÍ HLAS

William Hope Hodgson

Z Modrého časopisu, listopad 1907

BYLA tmavá, bezhvězdná noc. Naše loď se v bezvětří houpala na hladině severního Tichého oceánu. Nedokáži určit naši přesnou polohu; protože slunce se během toho únavného, vyčerpávajícího týdne stále schovávalo za mraky plujíc nad námi v řídké mlze, která pokrývala všechno kolem.

Vítr nefoukal, kormidlo se ani nepohnulo a já jediný zůstal na palubě. Posádka, sestávající ze dvou mužů a chlapce, spala na přídi ve své kajutě; zatímco Will – můj přítel a majitel našeho malého plavidla – ležel na pryčně v malé kabině v zadní části lodi.

Náhle se z okolní temnoty ozvalo zavolání:

„Škuner, ahoj!“

To zvolání bylo tak neočekávané, že jsem oněměl překvapením.

Ale ozvalo se to znovu. Volání hlasu podivně chraplavého až nelidského, odněkud ze tmy, daleko na levoboku: „Škuner, ahoj!“

„Haló!" zahlaholil jsem, když jsem se trochu vzpamatoval. „Kdo jste? Co chcete?“

„Nemusíte se bát,“ odpověděl ten divný hlas, který pravděpodobně zpozoroval mou nejistotu.

„Jsem jen starý muž.“

Povzdech doprovázející odpověď zněl zvláštně; jeho význam jsem pochopil až později.

„Proč tedy nepřiplujete blíž?“ ptal jsem se kousavě; protože se mi nelíbila jeho narážka na můj strach.

„Já – já – nemohu. Nebylo by to bezpečné. Já ...“ Aniž dokončil větu, utichl.

„Co tím myslíte?“ zeptal jsem se užasle. „Proč by to nebylo bezpečné? Kdo jste?“

Chvíli jsem poslouchal, ale neozvala se žádná odpověď. Pak jsem náhle pocítil neurčitý strach z toho, co se k nám blíží. Rychle jsem došel ke kompasnici a vytáhl rozsvícenou lampu. Současně jsem zaklepal patou na palubu, abych probudil Willa. Pak jsem se vrátil na bok lodi

William Hope Hodgson

a posvítil do tichého neznáma za lodním zábradlím. Přitom jsem slyšel nezřetelný, zastřený křik a potom plácnutí, jakoby náhle někdo ponořil do vody veslo. Nevím, co jsem vlastně uviděl; jsem si jistý, že po prvním záblesku světla, jsem na vodě cosi zahlédl, teď tam ale nebylo nic.

„Haló! Vy tam!“ zavolal jsem. „Co je to za hlouposti!“

Ale uslyšel jsem jen vzdálené zvuky lodi odplouvající do noci.

Za chvíli se ozval Willův hlas: „Co se děje, Georgi?“

„Pojď sem, Wille!“ zavolal jsem.

„Co je ti?“ zeptal se přicházeje po palubě.

Řekl jsem mu o podivné příhodě, která se mi právě stala. Chtěl vědět ještě několik věcí; a pak, po chvíli mlčení, přiblížil své ruce k ústům a zavolal:

„Loď, ahoj!“

Z velké dálky se k nám vracela tlumená odpověď, můj společník zopakoval své volání a po chvíli naprostého ticha jsme stále jasněji slyšeli zvuk veslování; Will pak ještě několikrát svůj pozdrav zopakoval.

Tentokrát se odpověď ozvala: „Dejte pryč to světlo.“

„Jsem ztracen, jestli to uděláme,“ mumlal jsem; ale Will mi přikázal, ať splním to, co mi hlas nařizuje a tak jsem světlo zastrčil zpět pod hrazení paluby.

„Připlujte blíž,“ řekl a vesla dál tloukla o hladinu. Když byl onen neznámý asi na půl stopy od naší lodi, nastalo znovu ticho.

„Ještě blíž,“ zavolal Will. „Nemusíte se ničeho bát!"

„Slibujete, že na mě nebudete svítit?“

„O co tu jde,“ vybuchl jsem, „proč se tolik bojíte světla?“

„Protože...“ začal hlas, ale náhle se odmlčel.

„Protože co?“ zeptal jsem se rychle.

Will mi položil ruku na rameno.

„Buď chvíli zticha,“ řekl mi polohlasem. „A uklidni se.“

Nahnul se přes zábradlí a zavolal.

„Podívejte se pane, to je trochu divné, takhle se najednou objevit uprostřed Tichého oceánu. Jak máme vědět, že na nás nechystáte nějaké triky? Říkáte, že jste sám. Jak vám máme věřit, když si vás nesmíme prohlídnout? Každopádně, proč se vlastně tolik bojíte světla?“

Když skončil, uslyšel jsem znovu zvuk vesel a opět se ozval ten hlas, ale nyní z větší dálky, a zněl naprosto beznadějně a pateticky.

„Lituji – odpusťte! Nebyl bych obtěžoval, ale mám hlad – a ona také.“

Hlas zanikal a dál k nám doléhal jen nepravidelný zvuk zabírání vesel.

„Počkejte!“ zavolal Will. „Nechceme vás odehnat. Vraťte se! Ztlumíme světla, když vám to vadí.“

Otočil se ke mně: „Je to zatraceně divná věc; ale doufám, že nic neriskujeme?“

„Ne? Myslím, že tady ztroskotali bídní ďáblové, a teď kolem nás šílí.“

Zvuk vesel se přibližoval.

„Zastrč lampu zpět do kompasnice,“ řekl Will; pak se naklonil přes zábradlí a poslouchal. Uklidil jsem lampu a vrátil se k němu. Šplouchání vesel se ozývalo nějakých tucet yardů od naší lodi.

„Tak už se přiblížíte?“ zeptal se Will vzdáleného hlasu. „Vrátil jsem lampu do kompasnice.“

„Nemohu,“ odpověděl hlas. „Neodvážím se přiblížit. Ba, nemohu vám ani zaplatit za jídlo.“

„To je v pořádku,“ řekl Will. „Můžete si vzít jídla, kolik unesete...“ pokračoval trochu váhavě.

„Jste velmi hodný,“ zavolal hlas. „Snad vás bůh, jenž všemu rozumí, odmění“ řekl chraplavě.

„A ta žena?" řekl Will náhle. „Ona je...“

„Nechal jsem ji na ostrově,“ odvětil hlas.

„Na jakém ostrově?“ přerušil jsem ho.

„Neznám jeho jméno,“ opověděl. „Díky bohu...“ začal, ale náhle zmlkl.

„Neměli bychom pro ni poslat loď?“ zeptal se Will pohotově.

Příběhy z hlubin:

„Ne!“ řekl hlas s mimořádným důrazem. „Můj bože! Né!“ Na okamžik se odmlčel, ale pak pokračoval tónem, který vyjadřoval zřejmou výtku: „Riskoval jsem právě proto, že mě mučí její utrpení.“

„Promiňte mi mou zvědavost,“ zavolal Will. „Chvilku počkejte, ať už jste kdokoliv, přinesu hned vše potřebné na palubu.“

Za pár minut se vrátil s plnou náručí různých potravin.

„Nemůžete si pro ty věci přijít sem?“ zeptal se.

„Nemohu, neodvážím se,“ odpověděl; ale takovým tónem, jakoby v sobě musel tišit smrtelnou touhu. Zdálo se, že to bídné staré stvoření venku v temnotě skutečně trpí, protože nutně potřebuje věci, které Will držel ve svých rukou; ale nějaká hrůza ho zdržuje přirazit ke straně našeho malého dvojstěžníku a přijmout je. Blesklo mi hlavou, že ten neznámý stařec není šílený; ale jeho rozum opanuje nějaká neskutečná hrůza.

„Čert to vem, Wille!“ řekl jsem plný pocitů, nad kterými převládal obrovský soucit s trýzní toho starce. „Sežeň krabici. Musíme mu v ní ty věci poslat.“

To jsme také udělali, poslali jsme vše do temnoty v krabici pomocí člunu a háku. Za chvíli k nám z dálky dolehl výkřik, a tak jsme poznali, že krabici bezpečně zachytil.

O něco později se ozvalo zavolání na rozloučenou, a také upřímné požehnání. Cítil jsem, že jsme se tímto činem stali lepšími lidmi. Pak jsem opět v temnotě uslyšeli práci vesel.

„Brzy nashledanou,“ poznamenal Will trochu bolestně.

„Počkáme,“ odpověděl jsem. „Myslím, že se brzy vrátí. To jídlo už nutně potřeboval.“

„A ta žena,“ řekl Will. Odmlčel se, ale po chvíli pokračoval: „To je ta nejpodivnější věc, se kterou jsem se kdy setkal od té doby, co rybařím.“

„Hm,“ přitakal jsem a zamyslel se.

A tak uběhla hodina, pak další, a Will stále zůstával se mnou na palubě; to podivné dobrodružství přemohlo jeho ospalost.

Náhle jsme opět uslyšeli ve vodách Tichého oceánu zvuk veslování.

„Poslouchej!“ řekl Will trochu vzrušeným hlasem.

„Už je zase tady, jak jsem předpokládal,“ zamumlal jsem.

Zabírání vesel se přibližovalo, neznámý je teď pokládal do vody větší silou. Jistě se potřeboval najíst.

Zastavil nedaleko naší lodi a mi jsme znovu uslyšeli ten divný hlas skrze temnotu:

„Škuner, ahoj!“

„To jste vy?“ zeptal se Will.

„Ano,“ odpověď hlas. Nechtěl jsem se vracet, ale-ale...“

„A co žena?“ zeptal se Will.

„– žena je díkybohu živa, ale bude jí brzy lépe v-v nebi.“

Will začal cosi namítat, ale nevěděl co říci. Já jsem mlčel. Ta poznámka mě udivila, ale pocit hlubokého soucitu s tím neznámým člověkem potlačil mou zvědavost.

Hlas pokračoval: „My – ona a já, jsme spolu hovořili, když jsme sdíleli výsledek boží milosti a vaší –“

Will mu chtěl skočit do řeči, ale nakonec neřekl nic.

„Obracím se na vás v krajní nouzi a ne-nepodceňuji váš skutek křesťanské lásky,“ řekl hlas. „Ujišťuji vás, že to neunikne Jeho pozornosti.“

Hlas zmlkl a asi minutu bylo úplné ticho. Pak pokračoval: „Mluvili jsme spolu o tom – o tom, co nás postihlo. Mysleli jsme, že umřeme, aniž bychom někomu řekli o hrůze, která vstoupila do našich životů. Ona společně se mnou věří, že události dnešní noci, jsou zvláštním znamením, a že je to boží vůle, že vám můžeme povědět o tom, jak trpíme od-od –"

„Ano?“ řekl Will náhle.

„Od té doby, co se potopil Albatros.“

„Oh!" zvolal jsem mimoděk. „Vyplul z Newcastle do Frisca před nějakými šesti měsíci, a od té doby o něm nikdo neslyšel."

„Ano,“ odpověděl hlas. „Několik stupňů na sever od původní dráhy loď zastihla strašná bouře a zbavila ji stěžňů. Když se rozednilo, zjistili jsme, že loď nabírá vodu a klesá ke dnu. Námořníci okamžitě opustili loď a zanechali – nechali mladou ženu - mou snoubenku – a mě samotného na vraku.

Když nasedali do člunů, byli jsme v podpalubí, abychom sebrali několik našich věcí. Zachovali se, asi ze strachu, úplně necitelně. Když jsme se vrátili na palubu, viděli jsme je již jen jako malé skvrny daleko na obzoru. Tehdy jsme si ještě nezoufali. Napnuli jsme své síly k vytvoření malého voru a na něj přenesli ty nejzákladnější věci, pitnou vodu a nějaké lodní suchary. Když už byla loď hodně potopená, nastoupili jsme do něj a odrazili.“

William Hope Hodgson

„Později jsem si všiml, že nás odnáší nějaký příliv, který nás unášel šikmo od lodi; takže během tří hodin, podle mých hodinek, nám její obrys zmizel z obzoru, pouze rozbitý stožár zůstal v dohledu o něco déle. V podvečer mlha zhoustla, a v noci už byla naprosto nepropustná. I nazítří jsme byli obklopeni mlhou, ale počasí zůstalo klidné.

Čtyři dny jsme byli unášeni touto hroznou mlhou, až do té doby než jsme, na konci čtvrtého dne, uslyšeli v dálce hřmění příboje. Postupně se zvuk příboje přibližoval a najednou jsme byli přímo u něj. Příboj vor několikrát nadzvedl, pak jsme se kolem půlnoci náhle ocitli v klidné vodě a údery přílivu se ozývaly vzadu za námi.

Když přišlo ráno, zjistili jsme, že jsme v nějaké velké laguně; ale z té jsme rozeznávali jen velmi málo; pak se ale obzorem před námi skrze neprostupnou mlhu vynořil trup velké plachetnice. Tehdy jsme padli na kolena a děkovali bohu, protože jsem si mysleli, že je konec našeho utrpení. Další události nás však měli velmi poučit.

Vor se přiblížil k lodi, a my jsme začali křičet, aby nás vzali na palubu; ale nikdo neodpověděl. Když se vor již dotýkal lodě, uviděli jsme z lodě visící lano. Chytil jsem se ho a pokusil se vylézt na palubu. Bylo to velmi nesnadné, protože nějaká šedá houba podobající se lišejníku pokrývala lano, a vlastně svou sinalostí zahalovala z této strany celý trup lodi.

Potom jsem se chytil zábradlí a vyšplhal přes něj na palubu. Okamžitě jsem zjistil, že i celá paluba je pokryta velkými plochami šedé houby, uzliny té houbovité hmoty rostli i několik stop do výšky; ale v té chvíli mě spíše, než ta šedá hmota, zajímalo, jestli jsou na palubě nějací lidé. Křičel jsem, ale nikdo se neozval. Pak jsem šel ke dveřím na zádi paluby. Otevřel jsem je a pohlédl dovnitř. Ucítil jsem zatuchlý zápach a hned pochopil, že uvnitř nic živého být nemůže. Rychle jsem ty dveře zavřel a pocítil hluboké zklamání.

Vrátil jsem se na místo, kudy jsem se vyškrábal na palubu. Můj – můj miláček ještě tiše seděl na voru. Když mě uviděla, hned se ptala, jestli jsem na palubě někoho nenašel. Ale musel jsem jí odpovědět, že loď je pravděpodobně již dlouho úplně opuštěná. Řekl jsem jí, že když chvilku počká, pokusím se najít nějaký žebřík, aby mohla také vystoupit na palubu. Pak bychom mohli hledat společně. Po chvíli jsem na protilehlé straně paluby našel lanový žebřík. Přehodil jsem ho přes zábradlí a za několik minut už byla vedle mě.

Společně jsme prozkoumali kabiny a další části lodi; ale nikde jsme nenašli žádnou známku života. Tu a tam i uvnitř kabin bujela ta divná šedá houba; ale to se, jak podotkl můj miláček, dalo očistit.

Nakonec, když jsme se ujistili, že skutečně ani v podpalubí nikdo není, vydali jsme se k přídi lodi, procházeje mezi ošklivými šedými uzlinami té neznámé houby; tady jsme také hledali, ale nezbylo, než s pocitem naprosté osamělosti uznat, že na celé lodi skutečně není žádný živý tvor.

Vrátili jsme se k zádi lodi a pokusili se učinit obyvatelnými dvě kabiny. Potom jsem se začali hledat něco k jídlu. Potraviny jsme, díky bohu, záhy našli. Navíc jsem našel primitivní čerpadlo, a podařilo se mi ho umístit tak, že jsem mohl čerpat pitnou vodu, ač poněkud nepříjemné chuti.

Zůstali jsme na palubě několik dní, aniž bychom se pokusili dostat na břeh. Byli jsme velmi zaneprázdněni úklidem našich obydlí. Už tehdy jsme si uvědomovali, že nás nečeká nic dobrého; nejprve jsme odškrabávali porosty houby, která hustě pokrývala loď ode dna, až po palubu, zvláště na zdech našich kabin, ale objevovaly se stále znova, za dvacet čtyři hodin měli téměř stejnou velikost jako předtím. To nás nejen odrazovalo od další práce, ale začali jsme z té odporné houby mít strach.

Tehdy jsme se stále znovu vrhali do práce, nejen že jsme houbu znovu oškrabali, ale potřísněná místa jsme pak namáčeli v karbolu, kterého jsem našel v komoře plnou krabici. Jenže, do konce týdne byl houbový porost na všech místech opět v plné síle a navíc se rozprostřel na dalších místech, jako kdybychom našimi dotyky pomáhali houbovým bakteriím přemisťovat se na další a další místa.

Sedmého dne můj miláček nalezl malou skvrnu té houby na polštáři, přímo na místě, kam pokládá tvář. Jen co se oblékla, přišla s tím okamžitě za mnou. Byl jsem právě v lodní kuchyni a podpaloval oheň, abych uvařil snídani.

Pojď sem, Johne," řekla, a vedla mne na záď lodi. Když jsem uviděl tu věc na jejím polštáři, zachvěl jsem se, a pak jsme se dohodli, že odejdeme z lodi a poohlédneme se po příjemnějším místě na břehu ostrova.

Rychle jsme posbírali pár našich věcí, ale zjistil jsem, že houba nevynechala ani je; rozprostřela se po celém okraji jednoho z jejích šátků. Ten šátek jsem vyhodil, aniž bych jí o něco řekl.

Příběhy z hlubin:

Vor plul stále ještě podél lodi, ale bylo to velmi nemotorné plavidlo, proto jsem raději spustil na vodu malou loď, kterou jsem našel pověšenou přes záď lodi. Na ní jsme se dostali na břeh. Jak jsme se k němu přibližovali, postupně jsem si uvědomoval, že hanebná houba, který nás vyhnala z lodi, bují i na pobřeží ostrova. Na jednom místě se zvedala do hrozného, fantastického násypu, který se, když zafoukal vítr, chvěl, jakoby byl živý. Jinde zase ta houba připomínala obrovské prsty. Téměř na všem kolem nás ulpívaly hladké, odpudivé skvrny té zrádné houbovité hmoty. Někde houba vytvářela groteskní jakoby zakrslé stromy, mimořádně zauzlované a drsné – třásly se ve větru na tom bohem zapomenutém místě.

Zpočátku se zdálo, že není možné na břehu najít větší místo, které by nebylo pokryto spoustou škaredé lišejníkovité houby, ale mýlili jsme se. Později, když jsme pluli ve větší vzdálenosti od břehu, jsme uviděli hladké bílé místečko, které vypadalo jakoby bylo pokryté jemným pískem, a tam jsme přistáli. Nebyl to písek, ale co to je, to nevím. Pro nás bylo hlavní, že na tom neroste houba; zatímco všechno okolo pokrývala ta odporná šedá hmota.

Je těžké vysvětlit vám, jakým povzbuzením pro nás bylo, že jsme nalezli místo, které bylo absolutně nedotčené, a kam jsme mohli uložit své věci. Pak jsme se ještě pro nějaké věci několikrát vrátili k lodi. Podařilo se nám na břeh převést jednu z lodních plachet, ze které jsem vyrobil dva malé stany. Do nich jsme uložili různé životně důležité věci, a pak více jak čtyři týdny šlo všechno hladce a bez jakéhokoliv neštěstí. Opravdu mohu říci, že jsme prožívali velké štěstí – protože – protože jsme byli spolu.

Poprvé jsme to objevili na palci její pravé ruky. Byl to jen malý kruhový flíček, jako malé šedivé mateřské znamínko. Můj bože! Jak jsem se vyděsil, když mi to ukázala. Ihned jsme to očistili karbolem a vodou. Ráno mi ukázala, že se ta šedá bradavičnatá věc objevila na její ruce znova. Chvíli jsme se na sebe mlčky dívali. Pak jsem stále mlčky začali opět skvrnu odstraňovat. Uprostřed této operace náhle řekla plna úzkosti v hlase.

„Co to máte na tváři, drahý?“

Sáhl jsem si na tvář. A tam!, pod vlasy u ucha jsem to ucítil a okamžitě pochopil, co to je.

„Nejdříve vyčistíme váš palec,“ řekl jsem. Podrobila se, protože se mě nechtěla dotýkat, dokud její ruka nebude čistá. Když jsem skončil s dezinfekcí jejího palce, očistila můj obličej. Potom jsme si sedli a povídali si o spoustě věcí, které tak náhle, tak strašně vstoupili do našeho života. Pocítili jsme takovou úzkost, že horší byla jen smrt. Plánovali jsme, že naložíme loď zásobami a vodou a poplujeme pryč na moře; ale byli jsme bezmocní, z mnoha důvodů a – a houba už nás napadla. Rozhodli jsme se zůstat. Ať Bůh s námi učiní, co je jeho vůlí. Počkáme.

Měsíc, dva měsíce, tři měsíce prošly a šedé skvrny trochu povyrostly, a objevili se nové. Usilovně jsme bojovali se strachem a doufali, že porostou pomalu.

Příležitostně jsme se odvážili pro něco k lodi, a tam jsme zjistili, že houba roste stále bujněji. Jedna z uzlin na palubě už dosahovala až nad moji hlavu.

Vzdali jsme se všech myšlenek a nadějí na opouštění ostrova. Uvědomili si, že je nemožné, abychom se vrátili mezi zdravé lidi, s tím, co nás postihlo.

Pochopili jsme, že musíme mnohem lépe hospodařit s potravinami a s vodou; nedokázali jsme určit kolik let života na ostrově nám ještě zbývá.

To mi připomíná, že jsem vám řekl, že jsem starý muž. Soudě podle toto, kolik je mi skutečně let, to není pravda. Ale – ale –“

Odmlčel se; pak náhle pokračoval:

„Jak jsem říkal, začali jsme se více starat o naše zásoby. Ale tehdy jsme netušili, jak málo jídla už nám zbylo. O týden později jsem zjistil, že všechny další nádoby na chleba, o kterých jsem si myslel, že jsou plné, jsou úplně prázdné, a že (kromě plechovek zeleniny a masa, a nějakých dalších maličkostí) nemáme žádnou další potravu, kromě chleba z nádoby, kterou jsme již otevřeli.

Když jsem to zjistil, začal jsem dělat všechno možné, abych nachytal v laguně nějaké ryby, ale nešlo to. Byl jem z toho zoufalý, a tak jsem zkusil rybařit na otevřeném moři.

Tam jsem nachytal několik podivných ryb, ale byly tak hubené, že mohly jen těžko zahnat náš hlad. Vypadalo to, že umřeme spíše hladem, než růstem houby, která napadla naše těla.

V tomto duševním rozpoložení jsme přečkali další měsíc na ostrově. Jednou ráno jsem učinil hrozný objev. Vracel jsem se z lodi s trochou cukroví, které jsem tam našel. U vchodu do stanu jsem uviděl svého miláčka, jak něco jí.

William Hope Hodgson

„Co je to, drahá?“ zavolal jsem, když jsem seskočil na břeh. Když uslyšela můj hlas, zdála se popletená, pak se otočila a rychle něco odhodila. Najednou jsem pojal podezření, šel jsem k tomu, co odhodila a zvedl to. Byl to kus šedé houby.

Šel jsem s tím k ní, otočila se ke mně smrtelně bledá, ale pak zrůžověla.

Byl jsem se ohromený a vystrašený.

„Má drahá! Má drahá!“ řekl jsem a nemohl pokračovat. Po mých slovech se zhroutila a začala hořce plakat. Postupně, když se uklidnila, dozvěděl jsem se, že již předcházející den to zkoušela jíst, a – a chutnalo jí to. Zapřísahal jsem jí na kolenou, ať se toho znovu nedotýká, i když bude mít hrozný hlad. Slíbila mi to, a ještě řekla, že ji najednou přepadla hrozná chuť na tu strašnou houbu, předtím se toho nikdy ani nedotkla, protože se toho štítila.

Celý den jsem pak měl velmi nepříjemný pocit a byl jsem stále otřesený událostí, která se právě stala. Šel jsem se tedy projít podél jedné ze zkroucených cest, které vytvářel bílý povlak připomínající písek. Už jednou jsem se tam vydal, ale nezašel jsem moc daleko. Tentokrát přemýšleje o všech podivnostech našeho života zde, jsem šel mnohem dále než dosud.

Náhle jsem uslyšel, jak mě někdo po mé levici, nějaký ochraptělý hlas, volá k sobě. Otočil jsem se, a viděl jsem, že se mezi zvláštně zformovanou masou houby něco pohnulo. Vedle mého loktu se klátilo cosi živého. Náhle mi projela hlavou jako blesk myšlenka, že ta groteskní figura se podobá deformovanému lidskému stvoření. K mému mozku dolehl nepatrný, hnusný zvuk trhání, a já jsem viděl, že se cosi odděluje z těch šedých spoust a přichází to směrem ke mně. Hlava té věci vypadala jako beztvarý šedý míč, nakloněný v mém směru. Stál jsem jako zařezaný, až hanebná paže té věci zavadila o mou tvář. Vystrašeně jsem vykřikl a hnal se co nejrychleji zpátky k našim stanům. Cítil jsem nasládlou chuť na rtech, tak kde se mě ta věc dotkla. Olízl jsem se a náhle jsem pocítil strašlivou touhu. Začal jsem houbu kolem cesty olizovat, pak jsem ji polykal a byl jsem nenasytný. Uprostřed této hostiny jsem si vzpomněl na svůj ranní objev. Myslel jsem si, že je to boží vůle. Potom jsem opět ulomil kousek houby, ale pak ho odhodil na zem. Začal jsem se totiž cítit naprosto uboze a děsivě provinile. Rychle jsem se vrátil zpět do našeho malého tábora.

Myslím, že i ona věděla, co se mi stalo, nějakou úžasnou jasnozřivostí, které je schopna jen láska, hned jak mě zahlédla. Její klid a soucit dělal vše snazší. Řekl jsem jí o své slabosti, ale o stvoření, které jsem potkal, jsem se nezmínil. Chtěl jsem ji ušetřit další hrůzy.

Pochopil jsem něco, co ve mně vzbuzovalo nesnesitelnou úzkost; v tom stvoření jsem si představil jednoho z mužů, kteří přijeli do laguny na lodi a v jeho obludném konci jsem viděl i náš budoucí úděl.

Zdržovali jsme se tohoto odporného jídla, i když nás oba popadla nepřekonatelná touha po něm. Byli jsme také obludně potrestáni, protože houbovitý růst teď stravoval naše těla mnohem rychleji. Proti tomu se nedalo bránit a tak – a tak – protože nejsme ze železa – nám to začalo vadit stále méně a méně. Jen – jen bývali jsme muž a žena!

Den ze dne byla naše touha – náš hlad po té strašné houbě, silnější.

Před týdnem jsme dojedli poslední sušenky, od té doby jsem chytil tři ryby. Byl jsem na rybolovu, když se váš dvoustěžník vynořil z mlhy. Zavolal jsem vás. Zbytek víte, a Bůh vám žehnej za vaši dobrotu k bídnému páru zbloudilých duší.“

Uslyšeli jsme, jak ponořil vesla do vody. Pak se hlas naposledy ozval skrze mlhu, jakoby to hovořil nějaký truchlivý duch.

„Bůh vám žehnej! Buďte zdrávi!!“

„Buďte zdráv!,“ křičeli jsme společně, v srdci plno rozporuplných emocí.

Vzhlédl jsem a uvědomil si, že přichází úsvit.

Slunce vyslalo zbloudilý paprsek přes moře; propíchlo mlhu a osvětlilo odplouvající loď se skomírajícím ohněm. Viděl jsem něco nejasného mezi vesly. Myslel jsem na houbu – velkou, šedou houbu – a vesla pokračovala v cestě. Bylo tam cosi šedého – na té šedivé lodi – a mé oči marně hledali hranici mezi rukou a veslem. Můj pohled směřoval k hlavě. Pohybovala se současně s údery vesel. Najednou loď vystřelila z osvětleného místa, a – a tu věc přikryla mlha.

překlad

Eva Voglerová

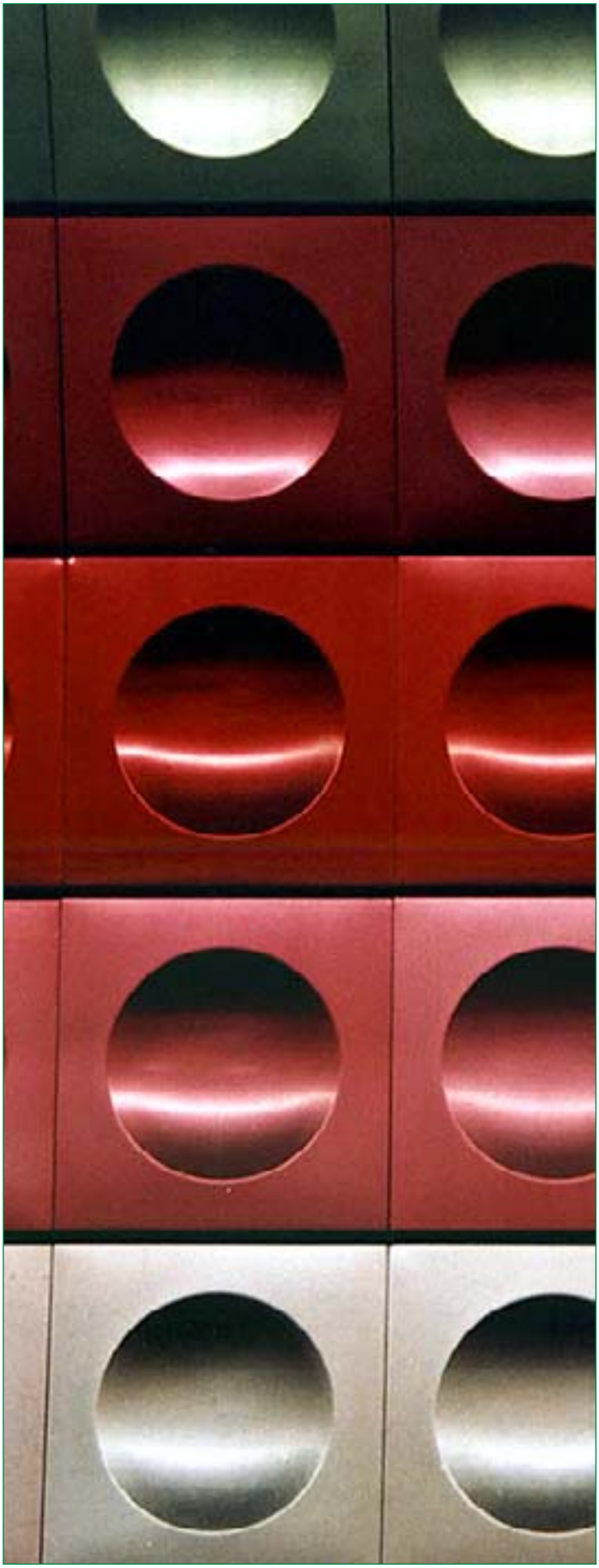

Foto Samuel Titěra

Do nového tisíciletí

Nástup informační společnosti, nové technologie, individualizace publika. Pro tradiční média tyto vzájemně se prolínající trendy znamenají hrozbu poklesu sledovanosti a čtenosti, a tím i jejich ekonomického fungování. Ruku v ruce s bojem o udržení ratingu jde boj o nové, efektivnější a především výnosnější formy reklamy. Cíl je jasný: Přesvědčit inzerenty, že tradiční masový tisk a televize jsou stále těmi nejvhodnějšími reklamními médii.

Víc než barva na papíře

Tento slogan zjednodušeně vystihuje novou filosofii vydavatelů tištěných periodik. Ti se snaží inzerentům nabídnout cosi jako „reklamu s přidanou hodnotou“. Už se nezabývají pouze koncovým produktem (stránkou potištěnou reklamním sdělením), ale celým procesem, v němž inzerentům prodávají své čtenáře.

„Přidaná hodnota“ se navenek projevuje především další segmentací novin a časopisů. Nejviditelnějším rysem je skládání novin do jednotlivých sešitů. To jednak umožňuje snazší vkládání reklamních supplementů, jednak je snazší vytvářet týdenní tematicky zaměřené přílohy. V nich pak mohou inzerovat specializované firmy, pro něž by byl běžný deník málo vyprofilovaný.

Proměňuje se i samotná reklama. Tradiční formy inzerce pomalu vyklízejí pole. Noviny a časopisy se v zájmu zvýšení svých zisků stávají marketingovým nástrojem. Čím dál větší část jejich nákladu se distribuuje mimo trh, především tzv. direct mailem. Inzerenti se neprezentují veřejnosti, ale dalším soukromým firmám, případně státním institucím. Tisk se tak stává v podstatě komunikací typu „business to business“.

Inzerce může sloužit i ke shromažďování informací o čtenářích – spotřebitelích. Čím dál častěji nabývá formu dotazníku, ankety a podobně a nabízí čtenářům lukrativní ceny výměnou za poskytnutí jejich osobních informací.

Klikni na televizi

Televize si v očích investorů stále udržuje pověst nejefektivnějšího masového média. Do budoucna však otázka efektivity zřejmě ztratí na významu, a to ze dvou důvodů.

s novou reklamou

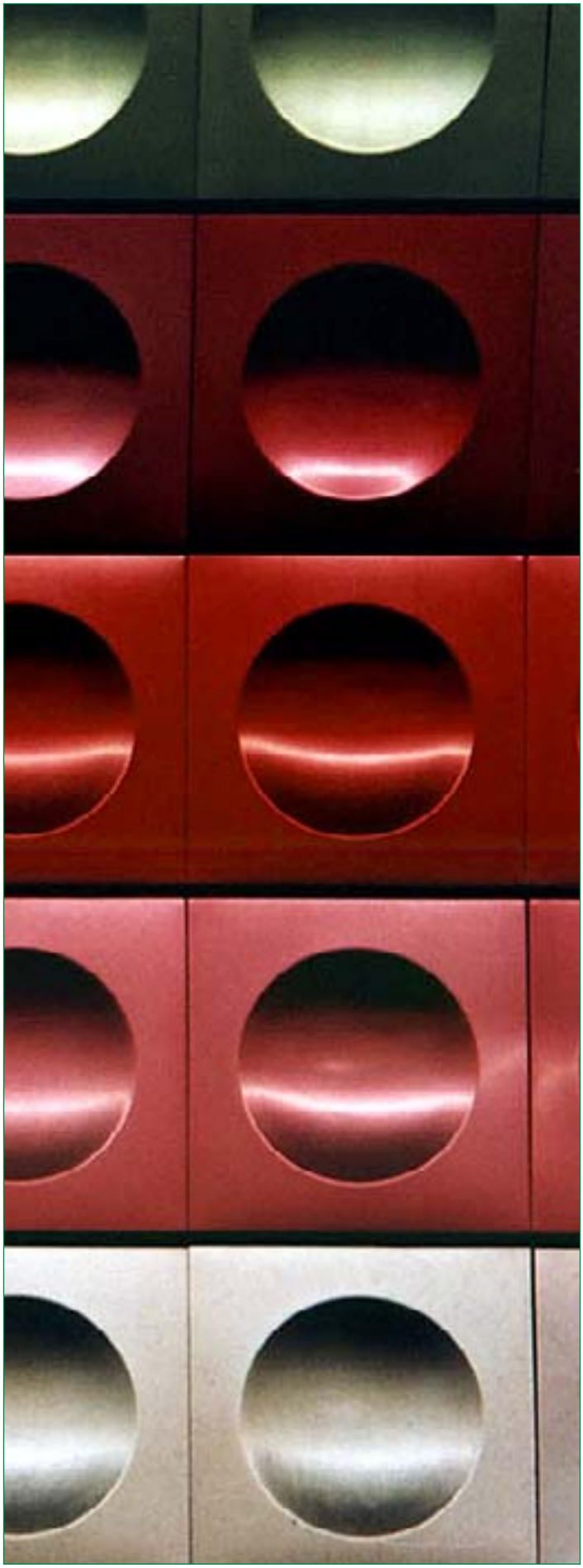

Prvním je křížové vlastnictví mediálních podniků. Už dnes více než polovina soukromých televizí v Evropě zároveň pronikla i do sektoru tisku, takže ze soupeřících typů médií se stávají partneři.

Druhým důvodem je fakt, že soukromě vlastněný tisk i televize čelí společnému nepříteli. Tímto nepřítelem jsou státní a veřejnoprávní stanice, které kvůli svému statutu získávají náskok při přechodu na digitální televizní vysílání. Televizní multiplexy jsou totiž zatím ve všech evropských zemích zaváděny státem. Navíc státní a veřejnoprávní stanice jsou méně tlačeny ke tvorbě zisku, takže se mohou snadněji věnovat zkoumání možností digitálního vysílání.

Soukromý tisk je ohrožován proto, že s ním státní a veřejnoprávní mediální instituce soupeří na poli internetového zpravodajství.

Dnes už není pochyb o tom, že budoucnost televize leží v digitálním vysílání. Přestože tím dojde k fragmentaci tradičního „masového“ publika, nové technologie umožní účinnější oslovování spotřebitelů. Je například možné, že reklamní sdělení budou fungovat jako jakési interaktivní „odkazy“, které budou narušovat linearitu toku televizního „textu“.

Inzerenti také pravděpodobně změní názor na to, jaké mediální obsahy jsou nejlukrativnější. Interaktivní televize bude tažena především komunikací a zábavou, zpravodajství bude hrát menší úlohu než dnes. Této situaci se přizpůsobí i rozložení reklamy.

Zatím žádný poplach

Ačkoliv nastíněné změny působí na první pohled revolučně, ve skutečnosti pravděpodobně budou probíhat postupně, v delším časovém horizontu a méně nápadně. Reklama se nezmění nijak drasticky, spíše jen bude chytřejší a bude se objevovat v méně obvyklých formách.

Budeme se jí však stále moci bránit. Pravidlo, že seriózní média oddělují inzerci od redakčního obsahu, zatím platit nepřestává.

Miroslav Cingl

Kolocovy cestapády

Nacpal jsem se včera antidepresivama, který jako správný městský dítě beru už čtyři roky a kamarád, kterej má holku nymfomanku, si mě vzal s sebou jako garde do hospody, pro případ, že by sex utrhl z otěží. Pil jsem, jako se pije, aby se utlouklo to, co nejde zabít přímo, protože se bojíš, že kdybys vyšel jako krajánek do polí, nesehnal bys při své městské (a dnes už i venkovské) výchově jídlo a umřel bys na první mezi, protože už tvůj pradědeček odešel z hor do města, aby se MĚL LÍP. Nevěříš dost, že jsi jako lilie polní a jako ptactvo povětří, které se také neživí samo, ale které živí pán svými pravidelnými obsílkami náhod a zázraků.

Chci se očistit

„Svět je místo, kde v Teheránu čeká televizní redaktorka S. A. (50) na bombardování hranic, aby o tom mohla natočit burcující dokumentární film, kde v Bernu se v rodině sicilského přistěhovalce T. F. (32) rodí ve třetí generaci první dítě se švýcarským občanstvím, kde v Kävlinge u Malmö ve Švédsku umírá český prokletý básník M. A. (61), kterému Němci v koncentráku usekli ruku a básník M. K. (26) jezdí z České Třebové do Kamenice v německé Lužici a ztracený životní smysl hasí alkoholem, v Hradci Králové se básník P. U. (29) schází a rozchází se svou dívkou (25) a v malém mlýně u hranic Walesu a Anglie bojuje malíř J. T. (25) se světem o přežití. V Paříži v touž chvíli o ně bojuje starý novinář A. J. L. (79), který se znával s těmi nejslavnějšími a nejmocnějšími tohoto světa a přemýšlí, proč mu ten hlupák z českých Věkoš (25) nepíše...“

(zpráva z e-mailu)

Nebudu vám nic psát o stavu jednoty se světem, protože si myslím, že to bylo něco mnohem mělčího: kocovina. Nacpal jsem se včera antidepresivama, který jako správný městský dítě beru už čtyři roky a kamarád, kterej má holku nymfomanku, si mě vzal s sebou jako garde do hospody, pro případ, že by sex utrhl z otěží. Pil jsem, jako se pije, aby se utlouklo to, co nejde zabít přímo, protože se bojíš, že kdybys vyšel jako krajánek do polí, nesehnal bys při své městské (a dnes už i venkovské) výchově jídlo a umřel bys na první mezi, protože už tvůj pradědeček odešel z hor do města, aby se MĚL LÍP. Nevěříš dost, že jsi jako lilie polní a jako ptactvo povětří, které se také neživí samo, ale které živí pán svými pravidelnými obsílkami náhod a zázraků. Na mě celém je tráva už pohřbená pod mramorovými náhrobními kameny megakrámů, nebe není vidět pro kouř, myšlenka není slyšet pro drnčení digitálních signálů,

nemůžu milovat; nemám čas, protože se musím rychle očistit. Můj přítel Rommert z Holandska skočil pod vlak, když ho po čtyřiceti letech propustili z práce ve firmě, jejíž kancelář se v Novém Yorku rozletěla na tisíc kusů. Vím proč umřel Rommert, vím proč vybouchla jeho kancelář. Bolí mě totiž tělo a chci se očistit. Mám lepru a vyřezávám si vřídky, které mě bolí nejvíc. Každá moje bolístka se nějak jmenuje a každá žije a každou to bolí zvlášť. Nechci je nechat se trápit. Vytrpěly si svoje, když mě upozorňovaly na mou nemoc. Myju si hlavu od polystyrénu továren a celé Polabí vypadá jako moře. Vypaluju si bradavice, které se za mě obětují na Václavském náměstí, abych byl čistej. Bahno, kterým si myju hruď jsou šedivý bombardéry ze kterých stříká rozmočená hlína a vymačkávám si česnek, abych si jím protřel oči. Prodírat se hloupými řečmi, tunami papírů, virovými turnikety v továrnách. Usínají a unikají, ale když usnou najdou mě ČISTÉHO. Říká se jim pábitelé a jsou to básníci, houbaři, kytaristi a varhaníci. Choděj průchodama špinavejch měst, když deset dní spali a divěj se, že bahno jim voní po pouliční mámě. Jezděj načerno tramvajema, když dvacet dní nespali, dělá se jim špatně a těšej se na smrt, když píšou v průchodech CHCI ŠUKAT, CHCÍPNI V PARKU, MILÝ HANÝSKU, MILUJI TĚ; PROTOŽE JSEM SE MINUL V DOBĚ a JSEM JEDNADVACETILETÝ STUDENT ZÁVISLÝ NA DROGÁCH, KDO MI POMŮŽE? Jsou to filosofové, který smrděj chtíčem a mnou, zatímco učitelé filosofie jsou bakterie, který se houfujou v továrnách s povelem, aby mě zabili. A básníci choděj a hledají signály ode mne, když přijedou do Prahy s batohem písma svatého, aby ho odevzdali do tun braků prodávaných na bulvárech. A na billboardu je Naďa Urbánková a za autobusem červený kabriolet, který ta diva řídí. A přicházejí do krámu, v němž se prodávají moje sošky a zjistí, že našli jehlu v kupce sena, obchod, kam přišla jejich nemocná sestra koupit náramek, který mají na ruce. A filmy se hemží anděly a mých přátel jsou plné kostely, které vznikají na loukách, co ještě zbyly. A ten poslední furunkl, který jsem nevypích, mi působí smutek, když zvrací zbytky čokoládového Mikuláše a brečí a píše, modlí se ke mně Modlitbu za smysl:

Odříznuti od vůně trávy
Osvobozeni od svobody přírody,
které trhá cepy masa z těla beze soudů
a přikládá k sobě pohlaví bez kalkulací
a bez nejmenšího zapochybování
Zákonem zrazeni od pokušení znovu zjistit
z kterého semínka co roste, kdy se sklízí, jak sytí, co léčí
Odťati od mateřských prsů, které se staly
součástkami lidských zdrojů Ministerstva koncernových protéz

Obejmout!

Ale každý sám za sebe v tomto vesmíru
Podám ti ruku, ale po půl minutě SÁM cítím, že jsem překročil
Čestný limit tvého zaplétání do svých osobních karmických obvodů;
Odsuzuji se pro nedbalost
Připuštění Nebezpečí Zkratování Dvou Základních Obvodů
Vyrobených Stvořením
k trestu Všechno rozebrat na prvočinitele,
nenechat jedinou součástku na pokoji,
v podvědomé posedlosti rozsekávat bazony vlastního pohlaví a zkoumat,
jestli v nich ještě něco není a přitom
zvracet žaludeční šťávy ze dna bolestí
a žalem nad posledními dvěma zmařenými orgány,
které mě ještě dokázaly potěšit,
být na samém dně zoufalství diagnózy C66,
nemoci plakat, ale zároveň cítit,
že bůh je celou dobu za mnou a kroutí mi hlavou, aby VIDĚLY mé oči,
které jsem dávno rozebral na krev a plazmu a žlázový maz,
protože jsem v nich hledal
kořeny boží...

A zatím bůh je můj starší bratr, ruka, na které jsem sám sebe
rozdírajícím nehtem,
která když vidí své nehty krvácet a hnít a vzlínat
nehodlá už nadále býti rukou:
s klidem se znovu pokládá do žhavé kyseliny apokalyptické války
s bezbolestnou zvědavostí co z dosavadní energie jejích rozpuštěných
nehtů vznikne
za dejme tomu dva tisíce let,
až zase pod novým umělým mostem z nového umělého zdroje, po kterém pojedou nové umělé stroje s novými umělými lidmi, napíšou nové umělé děti nových umělých matek novou umělou barvou z nových umělých schránek poslední starý požadavek těch, kteří posledního živého stébla se chytají:

UMĚT NEUMĚT!

Tomáš Koloc

Vladislav Reisinger

Netopýr

Spánek netopýra

je pokrytý

jemnými chloupky

a ultrazvukem

Foto Samuel Titěra

Druh bez dialogu

Vzduch podlévá listy

pofukuje netěsnými větvemi.

Nadnášen nejenom hmyzem
spočívám na pohyblivém lůžku trávy

Kdo jsem
a proč jsem tu zůstal.

Slunce je zavěšeno za příjemným třepotem...
Na nic se teď neptám,
přestože vidím otázky
rozvěšené po okolních stromech,
nikoli zvenčí,
ale zevnitř
mám čistou hlavu.

Alespoň pro tuto chvíli
dokáži nemyslet,
oblohu přeškrtla
plachtící křídla
nově vzniklého druhu.

„Nejenom“ – je slovní druh básníků.

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

Bez odpočinku

Teď – teď!
Vysíláme pátrací balóny – vynález
předminulého století.
Potichu vzlétají do noci.
Na balónech místo košů
posíláme věnce oběšenců.

Vypouštíme je do černé noci,
aby hledali ztraceného taťku
– v předminulém století
začal se toulat
taťka vzor
taťka odměna

Tmavé siluety sportovních balónů,
ověšené
věnečky adrenalinu a slavných sebevrahů,
střídajíce se s oblaky spánku
křižují bledý měsíc sebereflexe,
jenž v mém vědomí
odráží světlo svíce života.

Ale někde v hrbolaté krajině
mezi srdcem a žaludkem
už klíčí maličký vrah rezignace,
zabíjí nejprve poezii
potom sport a hry,
a až jednou sestřelí
i poslední pátrací balón,
který ve mně hledal „jiné světlo“,
tak uprostřed pralesů
v trávě ostřici
zastihne, ovine a zhasí
i svíci...

Kontrola (má suché patro)

Kdyby stromy
cítily
bolest,

muselo by se něco dít.

...a my
se vrháme zpět
po stopě skořápek klubání.

Odřená slova špiní papír
který tak nabývá smyslu

Co si moje milá
budeš vkládat do úst?
(Hladké a kovové?) (červené a pórovité?)
(bílé a vláčné?)

Samoúčelné důvody
nás přepadají
na nejnepředstavitelnějších místech.
A křičí
„udělej to nebo život!“

Smrt je zatím hranice
která nehoří
ale občas najdeš na chodníku
vypálenou sirku.

Občas
zahlédnu mizet za další kariérou
výsměšný cíp
pláště smyslu.

Je na nás – bolest stromů.

Kdyby stromy cítily bolest

muselo by se něco dít,

ale ono se nic neděje.

Jen vzdálený zvuk motorových pil

nám nedá
zabloudit v lese.

Tak co?
Vrháme se zpět po křupavé stopě,
proti proudu skořápek klubání

a občas zahlédneme
mizet za nejbližším *rohem*
výsměšný cíp
pláště smyslu.

Foto Samuel Titěra

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

Vladislav Reisinger

Jižní mrazení

Pustá pláž – jen dva studení a cizí
nudisté s husí kůží.

V hlavě se mi tísní racek.

Bez tebe
osvobozen z tělocviku
polykám mořský vzduch

Nohy zarývám do písku,
kostnatý červík

pochybnosti
co děláš v Praze?
Je tam někdo?

Je vůbec někde někdo?

Žiju asi v Hirošimě
stále jen se svým stínem.

Na pláži s roztoči
s prosoleným peřím z racků.

Poledník – je člověk?
Větrník – je člověk?
Slunečník – je člověk?
Jděte se vycpat.
je člověk?

Sever – je strana?
a sou v ní nějaký lidi?

Neuróza?
...je supr značka.

Na pláži s roztoči,
v hlavě se mi tísní racek.

Oční vada

Chvíli jsem měl dojem,
že jsem divadelní prkno
a neznamenám nic.

To byl ten moment,
kdy kruh má přesný stín.

Většinu času
je ovšem stínem kruhu elipsa.

Po stropě běhá
moje oční vada
život na vejci
dnes večer
je všude kam se podívám.

Člověka poznáš,
přidává plyn
a tyč – má daleko od zdi,
nebo ve zdi.

Začátek:
Chvíli jsem měl dojem, že jsem divadelní
prkno
a neznamenám svět.
Všechno to rychle uteklo
i prachy pryč,
nestačil jsem si sáhnout
ani na dřevo.

Země
se klube,
je stále
přitažlivější.

Edém

Jindřich poslal Konráda do zátoky,
ale nikdo nemohl čekat
až se vrátí...

Nahnilé větve praskaly o koleno
i poměrně silné.
V ohni praskalo...

Slunce tak půl hodiny před západem
svítilo do lesního svahu
žlutým světlem bez listí

Arnold hledal v batohu brýle s modrými skly...
Všichni jsme se shlukly kolem Evy,
pod mikinami, po kapsách a za zády
poschovávané zbraně

Nikdo se nechtěl vzdálit.
Evu obyčejně zájem nás všech
činil veselou a sebejistou,
ale teď něco tuší...

Nervózně se pokouší
ve vzduchu složit květovanou mikinu.
Bzučení náhle ustalo...
Má zpocená dlaň zdvihla stanovou tyčku
už teď jsem věděl,
že opět vyjdu na prázdno...

00/01 – budeme to řešit

Podzim:
Ty nejhrůznější věci,
se dějí v samotě
mě, nebo tobě
a přeci jaksi

samy o sobě

Uprostřed polí
na dlouhém klacku
se třepetá prapor,
dřevo je vlhké, hlína je vlhká, vzduch je vlhký

a ticho
výmluvné ticho

Jakoby se nikdy nic nestalo,
jakoby nikdy nepraskla kůže,
jakoby nikdy nic
neteklo

Pták ve výšce plachtí
jako drak (zdali je živý?)

Všechno čeká
až to vyvrátím svým pohybem.

A v lednu:
00/01
další rok
další století
dalších
tisíc let samoty

A všechno čeká,
až to vyvrátím svým pohybem.

Do všech stran noci

Přišel jsem v noci domů
a už z okna
linula se zvláštní
jemná záře

a v pokoji
v rohu
našel jsem
o stěny rozbitou duhu

Polykal jsem její želatinové střepy
a svlékl jsem se do naha
a lepil si je po těle
levitoval jsem pokojem
a uviděl
na svých dlaních duhové terče
i penis se stal duhovým,
jako podivná zmrzlina
ruce a penis
Vyplul jsem na chodbu k zrcadlu
a uviděl své duhové oči.

Vznesl jsem se ke stropu
a prostoupil jej hlavou
spatřil jsem póry izolace
na chvíli duhové.
Vstoupil jsem na půdu
a v ještě větší temnotě
se mi duha začala šířit po těle.
Byla tam zima
viděl jsem jak průvan
cloumá mojí září,
vystoupil jsem okénkem na střechu
a silný poryv větru
mě roztříštil o komín

s politováním, úzkostí – a zároveň jakousi úlevou
cítím, jak se mé jednotlivé části
od sebe vzdalují
do všech stran noci.

Představujeme Vám

Vladislav Reisinger

Foto Samuel Titěra

Stéblo a Trhlina

Jak těžké je rychle
usednout na větev
uprostřed stromu.

Grafické karty osudu
snímají tajemství
a hloubkoměry se marně noří do mlhy
nad krajem tisíciletí.

Má ruka, jak ropucha
spočívá na koberci
otlačená

Plná ústa,
severní hlavy plné,

mimo zvuku
komíhají se
označená stébla.

Prázdné žaludky,
propíchané písčitou čarou rovníku.

Dětské dásně
taví sklovinu,
podruhé a naposledy.

Flekaté tváře alergie,
plastová tlačítka zábavy
surfují na vlnách topných olejů.

Cokoli soupeří s vodou o lesk
a odřená pouzdra na hranici rašeliny.

Obrazovky plné sportů
a poťouchlí
duchové nadýmání
zakletí v gaučích
globální vesnice.

Společnost žádá
vyčistit hard disk
a posílit operační paměť.

Zelené klouby travin
a cosi jako křik,
se naklání nad vodu.

Hej ptáku!
Jak těžké
je rychle přistát
doprostřed stromu?

Řezané květy

Sbírala střepy po zemi
a řekla: „Tohle je pro mě váza“.

A tvůj pocit?
Čeká
zda bude formulován a vysloven
a zda to pro něj bude životem či smrtí.

Past má svoje tajemství
a vír je pružina pod stálým tlakem.

Když neviděn
vidíš jak někdo něco dělá,
připadá ti to důležitější, než když to děláš sám.

Dívej se
jak píšu báseň na pohovce ve výtahu
a tahám do sebe vzduch za otřepanější konec,
než za který taháš ty
teď – někde.

Jsme v tom oba namočení.

Jsme řezané květy,
jedeme v tom spolu,
odříznutí, ale ještě živí.

Neukojené / potřeby
tančí za měsíčných nocí
na paloucích v lese.

A tvůj pocit čeká zda bude

formulován a vysloven
a zda to bude
jeho životem či smrtí.

I když taháš / štětcem jen ve vzduchu
i tehdy záleží / na tom do jaké barvy ho namočíš.

Slévač bral kapky jako střepy vody

a ty jsi pro mě váza...

Adam a autobus – prvotní nesmysl

Na Proseku z asfaltu
poslalas mi do hlavy dávku hvězd.

Energický šepot
a slova na okamžik
vykvétají.
To tvé poslední
jsem jako chameleón v podobě sražené páry,
rychle slíznul ze skla,
– mělo chuť
tvých útrob.

Za městem bylo předjaří
a pole skvrnitá
jak indiánský poník

Nemělas žádná prsa
přesto jsem tvrdě zaplatil

Tvé dlouhé vlasy plazí se po mém břiše.
Proč zrovna TATO chvíle nepomíjí?
Proč zrovna tato chvíle nepomíjí?
Když jiné jsem už dávno zapomněl...

Ledy tají
veškeré důvody
nasáknou a ztěžknou nesmyslností.

Krása je zavěšena na nebi,
jako kurva na noze neplatiče
a všichni trpíme
druhotnou neschopností

Proč zrovna já mám radost z tak podivných věcí?
Proč zrovna já mám radost z tak podivných věcí?
Proč zrovna já mám radost z tak podivných věcí?
Proč zrovna já mám radost z tak podivných věcí?

Vladislav Reisinger

Představujeme Vám (jména české poezie a prózy)

Surovina

Chlupaté ryby
se lekají
neplatných šupin
a v duších si vozí
magnet na barevné kovy

Honil jsem metafory po polích,
ale v lese se karta obrátila – žaludské eso!
Soubor plísní a kanců
s nevybíravým rykem
vyrazil z lesní mokřiny.
Metafory rozhodly se
vrátit mi svou věčnou zadýchanost.

Proměnily mne v nohatou rybu, jenž čvachtá na mělčině
a zatímco vybíhám na pláž a dále do hor,
to prase – rybář, se přezul a vsedá na kůň.
Když se zvedal s prutem ze břehu
viděl jsem jak se mu bimbá u pasu
a není to žádná rybička,
ale pořádný
žabykuch.

I les se mění – v placaté katedrály supermarketů
– strohé, za to s bohatou ikonografií
doplňovanou do svých regálů,
slouží nepřetržitou mši za vykoupení.

Ryba se zastavý pod úpatím nejvyšší hory,
aby si kapesníkem otřela čelo.

Lesem se na koni blíží rybář a vesele mává prutem.
A ani „poznaná nutnost“
nezvrátí naši víru
v kravatu, kartáček na šaty
a úspěšnou kariéru.

A ani poznaná nutnost – kladivo našeho
vždy osamoceného srdce,
které nás zatlouká
do chladného a tvrdého
ledu poznání,
v němž nám nedají vydechnout
ani bubliny pravěkého vzduchu.

Chvilky oddechu
nabízí jen hřejivá,
ale rychle se kazící láska,
jejíž konzervace – posléze restaurace
a někdy dokonce i mumifikace,
se s tichem samoty přetahují
o zbytky našich sil a pozornosti.

No a tak jsem tu s bazénem zkaženého boršče,
chlupatá ryba s prutem a lžící
– a rybář se proměnil
v bouřku.
No – jen houšť
a větší kapky!

Když se u Manniho popisuje ohnivý šíp projíždějící krkem, bodne vás to pod bradou. Vynalézavost v líčení konkrétních trápení hříšných duší je tu nezměrná.

Věčný

Nakladatelství Atlantis koná už několik let záslužnou práci mimo jiné svou řadou Thesaurus Absconditus. V té představuje v nových vydáních památky staročeského, převážně barokního písemnictví, které jsou jinak takřka nedostupné. To vše v přitažlivé úpravě a dobře edičně zvládnuté.

Pátým svazkem edice je Věčný pekelný žalář, druhdy proslulá kniha italského jezuity Giovanni Battisty Manniho, převedená do češtiny Matějem Václavem Šteyerem roku 1676. Manni si zcela v duchu barokního pojetí zbožnosti vytkl za cíl přivést věřící blíže k Bohu popisem pekelných strastí, které je čekají, nepřiblíží-li se k Bohu dostatečně. Šteyer se potom nespokojil s pouhým překladem Manniho textu, ale doplnil ho řadou exempel a dokladů, většinou s roztomile naturalistickými detaily. O jejich povaze, stejně jako o povaze celého textu svědčí ilustrace, jež vhodně doplňují každou z kapitol a z nichž některé pro poučení obecenstva přetiskuje i Dobrá adresa.

Peklo je téma lidstvu blízké a v lidu oblíbené. Líčení pekelných hrůz patřilo vždy k úspěšným kratochvílím, jimiž si publikum všech stavů krátilo čas ať už nepřiměřeně klidný nebo nepřiměřeně vypjatý. Není divu, že se Věčný pekelný žalář dočkal po svém vydání i v češtině několika rychlých dotisků. Obrozenci, mající nutkavou potřebu vyrovnat se s barokem jako s dobou tmářskou, aby v kontrastu k ní ještě lépe zazářilo jejich osvícenství, odsoudili knihu jako „nejhroznější ze všech knih“ (Dobrovský) a odmítli se jí vůbec zabývat. Nutno říci, že jejich postoj není zcela neoprávněný. Čtenář, který by přijal Manniho spis coby Boží nástroj a pravdivou zprávu k varování duše (jakožto kterou ji Manni doufejme zamýšlel), by po jejím přečtení jistě po zbytek života neusnul. Všemožní ďáblové by se mu honili hlavou v děsuplných hejnech a trápili by ho v představách možná více než později v pekle skutečném. Manniho a Šteyerovo peklo je v lecčem odlišné od komplexního, smysluplného a hlubokého pekla Dantova, liší se od tragického pekla Goethova i od metyfyzicky mrazivého pekla Mannova (pozor, Mann a Manni se pletou, zvlášť když Mannů bylo celé družstvo. Myšlen je Thomas). Peklo Věčného pekelného žaláře je drsně konkrétní, tělesné až hrůza, každé mučení je tu zobrazeno s naturalistickou manýrou. Když se u Manniho popisuje ohnivý šíp projíždějící krkem, bodne vás to pod bradou. Vynalézavost

pekelný žalář

v líčení konkrétních trápení hříšných duší je tu nezměrná.

Přesto se kniha nedá odložit jako tělesně znechucující spisek s dříve snad didaktickým účinkem. Věčný pekelný žalář není jen sbírkou exempel, řada postřehů v něm ilustruje hloubku barokního uvažování o světě a o Bohu. Když se Manni odpoutá od konkrétních příkladů a snaží se vylíčit nevylíčitelnost pekelných strastí, jejich nezměrnost a nezachytitelnost, dostává se kniha až k nahlédnutí do metafyzické propasti, které může být jednou z nejhlubších lidských zkušeností. Osvícenci, zhnuseni tělesností a iracionalitou Manniho textu, museli knihu odmítnout nutně. Dnešek má jistě tendenci nahlížet na spor mezi Manniho textem a osvícenskou ideou jako na součást příběhu historie, bez přílišného vlivu na současnost. Ale Peklo, stejně jako Nebe, je představou (a třeba i skutečností) s nesmírnou potencí pomáhat nám orientovat se ve světě, a Manniho kniha je jedním z důležitých výzev na cestě k poznání této představy (nebo skutečnosti). Přijmeme-li tezi, že baroko (jako abstraktní paradigma) je jednou z důležitých představ, které lze o světě mít, pak je Manniho a Šteyerova kniha rozhodně lepším textem k jejímu poznání než třeba popularizační příručky, které se snaží popsat a zhodnotit totéž, co Věčný pekelný žalář představuje. Vezmeme-li si k ruce Obecné dějiny ďábla od Geralda Messadiého (Odeon–Argo 1996), zjistíme o renesančním a barokním pekle dohromady nanejvýš to, že se v něm konaly čarodějnické procesy. No, o baroku už to skoro ani není pravda. Ještě horší je pak Alice K. Turnerová, která ve své Historii pekla (Jota 1995) ztotožňuje barokní peklo s peklem jezuitským (to je ještě jakž takž možný přístup), jenže k tomu navíc o něm (mimochodem v mizerném překladu) blábolí zhůvěřilosti, které vám jediný pohled do Věčného pekelného žaláře vyvrátí.

A proto, budete-li chtít vědět cokoliv o představě pekla v kterémkoliv období, nezbývá vám nic jiného, než praktikovat starou humanistickou zásadu ad fontes. A jelikož si právě čtete v literárním měsíčníku, doporučuji všem přítomným básníkům z Věčného pekelného žaláře zejména kapitoly „Trápení opilců“, „Trápení chlipných“, „Trápení těch, kteříž jazykem zhřešili“ a „Nesmyslnost těch, kteříž peklo za báseň mají“. Dobrou noc.

Martin Belásek

První...

Honzy Hanzla

Tak už máme nového prezidenta. Zda dobrého nebo špatného, to přenechám politikům, politologům, politickým komentátorům a jiným politováníhodným jedincům. Já se zaměřím na jiné problémy reálně související s prvním mužem v zemi, přesněji řečeno, s jeho prvním okolím.

S výjimkou první dámy je totiž první okolí v zemi zoufale neprozkoumané a jeho role ve společnosti opovážlivě nezakotvena, což je škoda.

Nuže vezměme to popořádku. Prvního muže po ránu vzbudí první budík v zemi. Tento budík musí být dostatečně reprezentativní a zároveň spolehlivý, aby nám pana prezidenta nezpožďoval hned po ránu. Bylo by vhodné na dodávku prvního budíku vypsat výběrové řízení, stejně jako třeba na hradní vozy. Na rozdíl od hradních vozů by však bylo z hlediska symbolického záhodno, aby byl první budík českého původu. Toho by bohdá nemělo být, aby panovníka země české, domova mého, budil nějaký germánský stroj!

První muž zaklapne první budík a posadí se na první posteli v zemi. Pak si nazuje první první bačkoru, pak první druhou bačkoru a jde do první koupelny. Trochu se umyje, utře se do prvního ručníku, který se mu namane, čímž se tento ručník stává okamžitě státotvorným prvním ručníkem v zemi.

Pak přijde první snídaně. První čaj, první rohlík, druhý první čaj, druhý první rohlík – tohle je samozřejmě pouze ilustrativní první menu, pravděpodobně dost vzdálené reálnému, protože já jakožto obyčejná lůza nemám o chutích prvního žaludku v zemi nejmenší potuchy. K snídani ještě jedna věc: pokud by se náhodou rozbil první šálek, není možná dát prezidentovy rovnou šálek druhý, ale pouze jiný první.

Ani v prezidentské funkci není možné zapomenout na čištění zubů. Prvním kartáčkem a první pastou je nutné každé ráno a každý večer vyčistit prvních 32 zubů v zemi.

Takto bychom mohli pokračovat celý den. Je jasné, že cokoliv má s prezidentem nějaký vztah, stává se automaticky státně významným, prvním v zemi. To se týká jak předmětů, tak lidí. Je proto otázkou, zda by nebylo vhodné ustavit nějak oficiálně, ne-li přímo ústavně, například statut první matky v zemi. Ta by mohla svou morální autoritou působit i na ostatní matky v zemi. Citlivě by se mělo přistupovat k prvnímu synovi, protože to by mohl být také první spratek v zemi a kam by pak s takovýmto příkladem došli ti další. Z pochopitelných důvodů by měla být pečlivě při volbě prvního muže zvážena i případná první tchýně v zemi. Chovatelé zvířat budou jistě pečlivě hlídat kandidáty na místo prvního psa. Jakožto prvnímu zvířeti v zemi by mu měl být na Hradě vyhrazen nějaký první trávník.

V neposlední řadě je třeba myslet i na první milenku v zemi. (Teď nemám opravdu, ale opravdu na mysli prezidenta současného, nýbrž prezidenta obecného, neboť prezident obecný vždycky milenky měl, má a bude mít.) Protože první mimomanželský sex v zemi by měl, už z důvodů reprezentativních, být na vysoké úrovni.

Ovšem pokud si někdo myslí, že být prvním mužem (ženou) a mít kolem sebe všechno první v zemi, je nějaká velká slast, šeredně se plete. První muž (žena) totiž musí dělat pro ostatní především první poslední.

Kvik Totr

Krvik Totr

Rozhovor

Celá tato příloha je věnována desetiletému výročí umělecké skupiny Krvik Totr. Zmíněné výročí se skupina rozhodla slavit už druhý rok za sebou. Přílohu otevírá rozhovor se dvěma zásadními členy skupiny, Petrem Novotným a Tomášem Koutem. Poté příloha pokračuje obsáhlým chronologickým životopisem Krvik totr a několika ukázkami z jejich tvorby. Přiložené fotografie pocházejí z archivu skupiny.

(Petr Novotný a Tomáš Kout sedí v kavárně Slávie a jsou rozhodnuti provést se mnou rozhovor. Poté si ale berou mé připravené otázky a odcházejí neznámo kam. Po několik měsících mi rozhovor přichází sám od sebe emailem...

1. Proč vlastně děláte všechno to, co děláte (píšete, hrajete, zpíváte, skládáte...)?

PN: Prostě proto!

TK: Protože musíme.

PN: Co bychom dělali jinýho, že jo.

TK: No jasně, protože musíme. Jako z vnitřního musu, ne že by nám to ňákej imperativ kázal... Vlastně jo, imperativ vnitřní nám to káže.

PN (smích): Tak na tohle nemám slov. Co k tomu mám jako dodat? Já už bych k tomu snad jen – já nevim, co bych ještě...

TK: Jako z toho přetlaku, jak se to vždycky říká... Protože nám to nedá. Nedá nám to nedat se do toho. Ale baví nás to. Je to záliba – koníček přerostlej do... do... Co vono to vlastně je?

Koníček přerostlej v soustavnou amatérskou činnost na poli literárně divadelním, kterézto pole zovu autorským divadlem.

PN (nádech na vážný monolog): Je to hrozně divný se nad tím zamyslet. My to vlastně neděláme nějak vědomě nutnostně - je to zažitý zvyk se spolu vídat a něco podnikat. Poznali jsme se na základce, známe se už skoro třicet let (přesněji to je něco kolem 16 let společně strávených), a tehdy jsme se v socialistické nudě zabavovali podnikáním různých klukovských spolků s jediným programem: organizovanou ilegální činností, to nás děsně bavilo. Lezli jsme po skalách a hráli si na partyzáni – po převratu jsme hráli úplně tu samou hru, ale partyzány nahradili komunisti. To jsme pak rozvinuli založením ilegálního státu Svrchované Vokovice (v kterézto nejvýznamnější pražské čtvrti já žiju), samozřejmě měl komunistickou strukturu, vlastní ústavu, ve které šlo pouze o to, jak namastit kapsu hlavním představitelům (budoucím Krvik Totr) „Vokovickými Penězi“ a jak nepřijít o koryto. Vokovice měly i propracovanou strukturu MHD – nic nejezdilo, s výjimkou vládních rikšů... No a když jsme začali na počest naší nové vlasti zpívat socialistické písně vytáhnuté ze slavného Hercíkova zpěvníku z 50. let a potom je i nahrávat, Krvik Totr v nejpůvodnější podobě byli na světě. Potom jsme dál a dál blbli, v přehršli soukromých rádií počátku 90. let jsme vymysleli vlastní, Naše Rádio, kde jsme to všechno parodovali, pořád jako kluci, ale pak se to začalo samo od sebe měnit k něčemu většímu, tím, jak přibývaly vlastní scénky a skeče– a najednou tu jsme v plné krvikotrské kráse, ty srandy zcela vážně píšeme, hrajeme, zpíváme skládáme, a ty se nás ptáš, proč... No prostě proto.

2. Máte ve skupině nějak rozdělené role? Kdo z vás je Laurel a kdo je Hardy? Kdo je Voskovec a kdo Werich? Kdo je taťka a kdo mamka?

PN: No tak na to je jednoduchá odpověď – ten chytřejší z těch dvojic jsem vždycky já...

TK: Ano, já jsem Kout a von je Novotný. Von je rejža a dělá všechno, já jsem Kout a dělám průsery. Ale jináč, já jsem mamka a Petr je taťka. Von je hubenej a taky tvrdej.

PN: Zvláště, když do mě někdo kousne nebo praští, tak jsem takovej kostnatej. Jen-

že já si nemyslím, že by mamka byl Tomáš a taťka já.

TK: Na jevišti jo! Ale v pozadí jsem mamka já, protože já vyšívám hedvábné kapesníčky.

PN: Kdežto já chodim do hospody na pivo.

TK: Ty vydělávᾶš, děláš všechnu tu dřinu – a já doma tak jako...

PN: Prudíš.

TK: Tak to je v zákulisí, ale na jevišti je to naopak.

PN: Než začal Tomáš mutovat, hrál mamku a všechny ženský role on, teď je tomu naopak – zhrubl a mě nechal ve výškách, ve kterých mi nezbývá nic jiného než být „taťkovi Tomášovi" oporou a lepší polovičkou... Ale právě proto, že jsou všechny dvojice takhle jednoduše a navěky rozdělovány na mamku-taťku, snažíme se to pravidelně otáčet – a kupodivu s pochopením publika.

Ale jinak – tělesně se moc nelišíme, až na to, že mně příroda zapomněla připlácnout k tělu nějaký to maso, takže úplně normální Tomáš vypadá vedle mě absurdně otyle, to ale neznamená, že jsme Laurel & Hardy. Naše cvokárny navíc nejsou tak otevřeně pochopitelné, byť ta sebeblbost L+H se v nich vždycky objeví, ovšem ne v prvním plánu. Voskovec-Werich, no, to bych řekl, že obojí je Tomáš, protože je děsně žere, se zápalem až skoro životopiseckým.

3. Považujete někoho za vlastní předchůdce? Cítíte se být následovníky nějakého uměleckého směru? Kdybyste se měli pojmenovat jako nějaký (třeba vlastní) -ismus, jaký by to byl?

PN: Předchůdci, které následujeme? (Odkašle si) Tři čtyři –

OBA (unisono): Voskovec/Werich, Suchý/Šlitr, Šimek/Grossmann, Lasica/Satinský, Smoljak/Svěrák, a ze všeho nejvíc Kaiser/Lábus...

PN: Kaiser/Lábus jsou ty jediný opravdoví předchůdci, protože jsou taky těsně před námi.

TK: To je pravda. K těm ostatním jsme přišli mnohem později. No a ty ismy... (Odkašle si) Tři čtyři –

Oba (unisono): Voskovec-Werichismus, Šimek-Grossmannismus, Svěrák-Smoljakismus, Kaiser-Lábusismus...

PN: No a ještě něco jako... socialismus! Ten nás taky hodně ovlivnil.

TK: Ten nás odkojil.

PN: To byla naše matka - naše vlast.

TK: No a pak veškerý ty musy, co musíme!

PN: A ještě kubismus! Protože všechno, co píšeme, je pak vždycky rozházený stejně jako v kubismu. Takže v podstatě jsme kubisti.

TK: No ale pozor, komunismus nás taky ovlivnil, projevy a tydlecty šílenosti.

PN: A husiti! ještě husiti nás hodně ovlivnili.

TK: Husismus.

PN: Husiti, všechno na stůl - demokracie ve skupině.

TK: To je vlastně kolektivismus.

PN: Kolektivismus – já všechno udělám a vy –

TK: A my to kolektivně shrábnem.

Zleva: Tomáš Kout, Petr Novotný

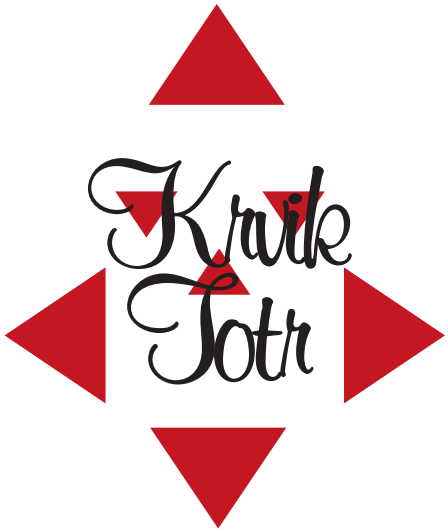

PN: Tak ale teď to zkusíme vážně. Z ismů to bude nejvíc surrealismus.

TK: Kdysi zaznělo novotnismus-koutismus, kterým jsme překonali marxismus-leninismus, a i když se to týkalo jiné oblasti našeho konání, patrně je to i ten náš -ismus. Ale jinak už mě napadá jen antimarasmus. Ale to není ismus, že?

PN: No tak je to náš -asmus. A ještě máme -ama a -ada, jako absurdní drama a hlavně dada, protože my vždycky v našich textech rozložíme realitu na prvočísla a pak je picassovsky poskládáme úplně jinak. Kulatý čtverec.

4. Hádáte se? Jak řešíte umělecké a jak osobní spory?

TK: Hádáme se.

PN: Ne, počkej, já myslím, že se nehádáme.

TK: Já myslím, že se hádáme.

PN: Já myslím, že se nehádáme.

TK: Neser mě!

TK: No, asi takhle se hádáme pořád.

PN: To byl ukázkový příklad toho, jak se nehádáme.

TK: To byla ukázka toho, jak se hádáme.

PN: A nejhorší je, když musí jeden ustoupit!

TK: To je nejhorší, no.

PN: A většinou to je Tomáš.

TK: No, právě.

PN: Ale pak jsem to taky někdy já. A to je mnohem horší...

TK: Protože se už učím, jak on to dělá. Za těch 16 let jsem ho už trochu prokoukl...

PN: To je fakt, když je nejhůř, Tomáš mi šlápne na brejle...

TK: Prostě se nehádáme vůbec, ale zato pořád. Osobní spory řešíme osobně, umělecké neosobně, ovšem o to vášnivěji. Kdesi Lasica hovoril o tom, že takáto dvojica je cosi ako manželstvo. A zdravý partnerský vztah bez hádek není zdravý. Krom toho jsme každý jiný, takže se občas střetáváme o prkotiny, ale nikterak mimo meze. Navíc oproti manželství máme tu výhodu, že když prásknou dveře a jeden se jde ožrat, ten druhej jde s ním, a hádáme se dál, ovšem o to, co budeme pít.

PN: Když přijde okamžik, ve kterém se v našem společném psaní naprosto rozejdeme v řešení, hádáme se do krve. Ty hádky jsou nejen o věty, ale i o slovíčka. A osobní spory – no, fakt je, že my vlastně žádný nemáme: to už je horší než to Lasicovo manželstvo, my jsme prostě tak nějak srostlí, čímž trpí celé naše okolí, zvláště ty drahé polovičky, kterým neustále mizíme (a které trpí o to víc, že vědí, KAM mizíme...), takže hádky jsou u nás spíše otevřenými diskusemi, ze kterých vyjde určitý vyprecizovaný názor – a pokud jde o něco jako ponorka, tu zažíváme výhradně krz dlouhou práci. Jenže bezprostředně po dokončení díla ji totálně prolijeme mnohaprocentními potoky patoků...

5. Chcete být slavní? Šli byste do televize Nova?

PN: Někdo je skromnej, někdo ne, ale ze všech nakonec vyleze, že slávě se nebráněj – tak proč to skrývat. My už jsme si přiznali dávno (asi tak minulý týden), že chceme být šíleně slavný. Ale ta naše sláva se nám jeví jaksi lokálně. Bejt NĚKDO ve skupině umělců a diváků určitýho víceméně soukromýho, protože právě úplně netelevizního stylu umění či humoru. Takže s tímhle bychom do Novy nešli, protože by nám to ani nenabídli.

TK: Nejsme na to dostatečně masoví, viď hubeňoure?

PN: Nicméně mám takový osobní sen – (zjihne) já bych hrozně rád šel do Novy tleskat na Milionáře... (smích) To je totiž strašný – ty lidi tam jsou buď šťastný, že se ztrapnili před celou republikou a kusem Slovenska, protože nevědí, co to je há-dvě-ó, no a těm ovcím za nima stačí dokonce už jen to tleskání a pak doma – „Hele Máňo, teď jsem tam milisetinu byl, dvacátej šestej zleva“. Nevím, jestli si to pak napíšou na

Kdysi zaznělo novotnismus-koutismus, kterým jsme překonali marxismus-leninismus, a i když se to týkalo jiné oblasti našeho konání, patrně je to i ten náš -ismus. Ale jinak už mě napadá jen antimarasmus. Ale to není ismus, že?

hrob, ale náš cíl je znamenat něco vlastním dílem, nemít výraz fyzický, ale vnitřně-umělecký – a to už se nám vlastně daří.

6. Pokoušíte se o něco i sólově? Jak se každý z vás na sólové projekty těch dalších dívá?

TK: Ale jó, pokouším se. Dokonce již vícekrát došlo ke spolupráci Novotného s Koutem mimo Krvik Totr. Ale tak, že já spolupracoval na Novotného věci. Já že bych sám něco dělal, na to jsem prostě línej.

PN: No a to strašně kecáš, protože hraješ divadlo, to je tvoje veliký sólo.

TK: Ale to je jiná záležitost! To neberu jako sólo. Sólový projekty autorský nemám. K divadlu jsem si sice našel cestu přes psaní, ale je to opravdu jiné, podílím se na práci jako ostatní a především pracujeme na textech druhých autorů, a pro mě je zásadní vlastní autorství. Cítím se pořád více spisovatelem než hercem, básnické střevo mám, o tom už dávno nepochybuju, ale herecké nadání? To musí posoudit jiní. Baví mě to, ale to není sólová záležitost, jako to nebyla chemie v době, kdy jsem se jí zabýval (a s upřímným zájmem).

PN: U mně je tato otázka velmi vtipná, protože já vždycky tak něco dělal, psal si, sobě i druhým – a z těch mnoha rozličných činností vzešli i Krvik Totr – no a nějak mě přerostli... Proto se snažím co nejvíc se od nich odpoutat, nikoli konkurovat, ale být víc svůj, protože Krvik Totr jsou věcí dvou lidí. Chci psát něco úplně jiného, nikoli humor, ale něco hluboce vážného, vážně hlubokého. Ale vůbec to nejde, protože jsem deset let zakořeněnej v naší srandě. Střetem zájmů pro Krvik Totr může být divadlo, kterýmu se formou svých scének definitivně přiblížili, a který zároveň já moc toužím sólově psát a Tomáš na divadle zase „sólově“ hraje. Nicméně řevnivost mezi námi není, možná zdravá závist nutící toho druhého k větší aktivitě. Vždycky se naše vlastní věcičky odrazí v ještě lepší společné práci.

TK: Baťa, baťa vždycky když poslouchám, co zase napsal, dostávám chutě zasednout a psát své věci, dokonce někdy dostanu i nápad, jenže jsem línej... Takže se mi vrší zapsané a nezpracovávané nápady a jen tu a tam něco vznikne – většinou bezprostředně z pocitu, nejčastěji při cestování MHD.

7. Milujete slovní hříčky, to je jasné od začátku – co jiného ještě spojuje a dělá vaši poetiku vaší poetikou, co je pro vás nejcharakterističtější?

TK: Hříčky už dávno nejsou to stěžejní. Dřív to byla hříčka a na ní postavenej text. Teď je to postavenej text vomítnutej hříčkama.

PN: Oproti minulým letům, kdy byly naše povídky shlukem těchto srandiček, je to nyní „o něčem jiném“. Tahle nová jazyková zrůdnost to ostatně vystihuje – parodujeme, shazujeme, měníme zažité postupy jazykové, společenské, žánrové, ale hlavně LOGICKÉ, a to prostřednictvím scének či dialogů, ve kterých to vše klišovité převracíme vzhůru nohama. Takže hříčkám jako základu všeho odzvonilo, byť vždycky nějaká zazní. Naše poetika je tedy „převracet vše naruby“.

TK: Poetika, kterou mám u nás rád, leží pro mě v barvitém nesmyslnu – bezděky mě napadá text Takový odporný klišé, kde je plno takových míst. Například (literární) obraz lesa vystupujícího z moře. A všelijaké takové fantazie, které jsou možné výhradně v naší představivosti. Jenže už i od toho jsme pryč, teď píšeme divadelně, kde to stojí na akci, byť nadále akci slovní.

PN: A máme vypěstované vlastní, takzvané „smrtelné klišé“, protože v našich „uměleckých vyjádřeních“ většinou někdo umře, nejčastěji hlavní postava, podle pravidla, že to se v seriózních dílech stát nesmí...

8. Jaké bylo vaše nejhorší a jaké nejlepší vystoupení?

PN: To jestli se večer povedl či ne, nezáleží prakticky vůbec na tom, jestli nás pub-

Proto se snažím co nejvíc se od nich odpoutat, nikoli konkurovat, ale být víc svůj, protože Krvik Totr jsou věcí dvou lidí. Chci psát něco úplně jiného, nikoli humor, ale něco hluboce vážného, vážně hlubokého. Ale vůbec to nejde, protože jsem deset let zakořeněnej v naší srandě. Střetem zájmů pro Krvik Totr může být divadlo, kterýmu se formou svých scének definitivně přiblížili, a který zároveň já moc toužím sólově psát a Tomáš na divadle zase „sólově“ hraje.

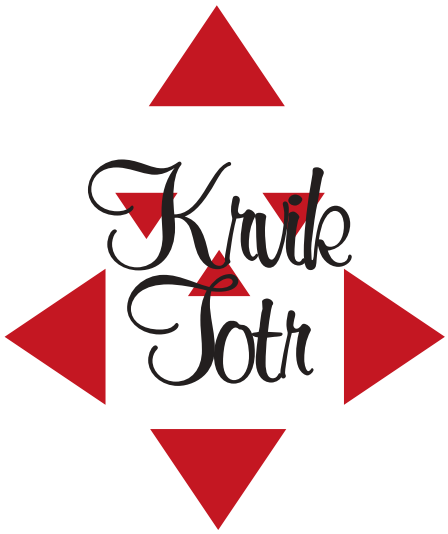

likum přijalo a pochopilo. Jsme tak podivně jiní, že jsme se rozhodli nedepkařit a být nad věcí, necítit nepřijetí jako svoji chybu. Takže nejhorší vystoupení byla pouze ta, na která jsme se nedostatečně připravili – respektive vyfl ákli. I naše omezená produkce potřebuje až nechutně profesionální a četné zkoušky... A když pak takovéhle nadrcené představení předvedeme a diváci mají dojem spontaneity a improvizace (s čímž za námi občas chodí), máme jen a jen radost. Nejlepší vystoupení jsou tedy skoro všechna. Zajímavostí je, jaké různé skupiny nás přijaly: děti, puberťáci, střední věk, důchodci, ale také bezdomovci a opilci, tělesně postižení lidé (ti dokonce tu naši „jinou realitu“ ocenili nejvíce, asi protože v ní sami tráví všechen svůj čas), metaláci a dokonce intelektuálové...! A nutno říci, že vyloženě negativní zkušeností jsme si ještě neprošli – a strašně se toho bojíme.

TK: Úplně nejlepší je vždycky naše vystoupení na festivalu v Mnichovicích (právě pro ty postižené), tam je nejvděčnější publikum. Ti nejspřízněnější jedinci ze všech ostatních vystoupení si tam snad dávaj sraz.

9. Bojíte se mezi lidi nebo trému zvládáte bez problému?

TK: Tréma před vystoupením je nepřímo úměrná počtu přítomných známých v hledišti – čím víc kamarádů, tím je nám líp. Tréma před vystoupením je ale dvojí – tréma účinkujícího a tréma autorská, ta je tam navíc (oproti normálnímu divadělání). Mám pocit, že tu autorskou prožívám silněji, a nejen díky otrkání na herecké škole. Nejvýraznější trému pozoruji v okamžicích (a nemyslím teď pouze sebe), kdy herec jde na trh se svými výplody – ať jsou to mluvní cvičení nebo přiblblé referáty anebo veliké drama. Lidi, kteří jinak na jevišti bez ostychu tančí či zpívají, náhle nevědí, co s rukama antnp.

PN: Já se pořád učím se nebát, moc mi to nejde – na pódiu ale to snad znát není, jde jen o ten okamžik tam před ty vyvalený bulvy vstoupit. Tomáš mi ale moc pomohl myšlenkou, že se nemám čeho bát, protože bát by se mělo publikum... (Nebo to řekl Einstein?) Nicméně je mezi námi veliký rozdíl: když všechno dopadne dobře, já mám strašlivou touhu oslavovat, ale nejraději jen s Tomášem, nebo s těmi, kdo tam nahoře byli s námi. Z lidí mám radost na začátku, během vystoupení, ale pak se jim strašně straním, mám takovej divnej pocit, nedokážu unést to, čemu se říká úspěch či popularita. Nejhorší je, když za mnou někdo přijde a plácá mě po zádech, to vážně nevím, co mám dělat – nejraději bych se zdejchnul anebo propadl. A Tomáš naopak. Vlítne tam jak Kerouac a za chvíli se zná se všema.

10. Jak často se vídáte a kolik práce průměrně Krvik Totr věnujete?

TK: Tak na číslíčka je tady rejža. Vídáme se rádi, a tedy jak jen to jde. Společného času věnujeme na Krvik Totr podle mého soudu tolik jako Petr ještě sám na tutéž činnost. Ale já jsem línej, takže sám nic.

PN: Dejme tomu, že průměrně píšeme tak dvacetkrát třicetkrát do roka. Na jedno vystoupení věnujeme pět deset zkoušek. Na nahrání a zmixování desky padne měsíc-dva. Pak je tu velice významná položka – chlastání. To bych raději nepočítal... Ovšem Tomáš si po všem tom upláchne za svými a mně zůstane ještě spousta další práce, protože jsem opravdu „zapálený Krvik“. Většinou to vychází tak, že každý třetí den dělám něco pro Krvik Totr, ať s Tomášem či bez něj.

11. Proč Totr je docela jasné, ale jak vznikl název Krvik?

PN: Totr je jasné? Co to znamená? Já už nějak zapomněl – ono to něco znamená? A Krvik... To snad už vůbec nic neznamená. Nebo snad jo, Tomáši?

TK: Cože? Někdo něco říkal?

PN: No tak dál...

Dejme tomu, že průměrně píšeme tak dvacetkrát třicetkrát do roka. Na jedno vystoupení věnujeme pět deset zkoušek. Na nahrání a zmixování desky padne měsíc-dva. Pak je tu velice významná položka – chlastání. To bych raději nepočítal...

12. Jak snášíte negativní kritiku?

TK: Jak od koho, jak čeho, jak jakou. Vzhledem k tomu, že Krvik Totr se vyvinuli ze záliby, bereme kritiku možná osobněji, než by bylo záhodno. Současně většinou přesně víme co, proč a jak co děláme a píšeme, takže kritika pro nás často neznamená víc než nepochopení. Nakonec se vždy uklidníme návratem ke kořenům – děláme to pro sebe, pro svou zábavu... Ale už to přestává platit, co rejžo?

PN: Třeba kritika živých vystoupení je velmi podnětná – tam jde o konkrétní povídky či scénky a my víme, co jsme přepískli a co napříště upravíme, vylepšíme, nebo celý vyhodíme. Živáky jsou nejnádhernější tou kůží, kterou si tam přinášíme a o který nevíme, v jakém stavu ji poneseme domů. Ale jinak snášíme kritiku strašně, jako každej. Ovšem pokud nám někdo zdrbne desku, kvůli který třeba strávíme nejkrásnější chvíle prázdnin či nějakých svátků zalezlý v pokoji, kde je zima a tma celej rok úplně stejně hnusná, kritiku snad ani nebereme. Je to naše dítě, s chybami nebo bez.

13. Vznikají vaše věci z konverzace nebo je nejdřív píšete? Zapisujete si spontánní nápady? Používáte všechno, co vás napadne, nebo dokážete škrtat?

PN: Škrtání se teprve učíme – ale fakt je, že ho podle nás není moc třeba. Všechno naše totiž vzniká ze „studiové improvizace“, dáme si téma (může to být celý zkonstruovaný námět, vtip, nebo jenom myšlenka, slovo, předmět, zachycený citát, pocit) a na tom začneme improvizovat, až se chytneme a rozjedeme to na plné pecky. V těch nejkrásnějších chvílích to z nás lítá šílenou rychlostí, že ani nestačíme zapisovat. Tak či

Škrtání se teprve učíme – ale fakt je, že ho podle nás není moc třeba. Všechno naše totiž vzniká ze „studiové improvizace“, dáme si téma a na tom začneme improvizovat, až se chytneme a rozjedeme to na plné pecky.

Zleva: Tomáš Kout, Filip Votava, Petr Novotný

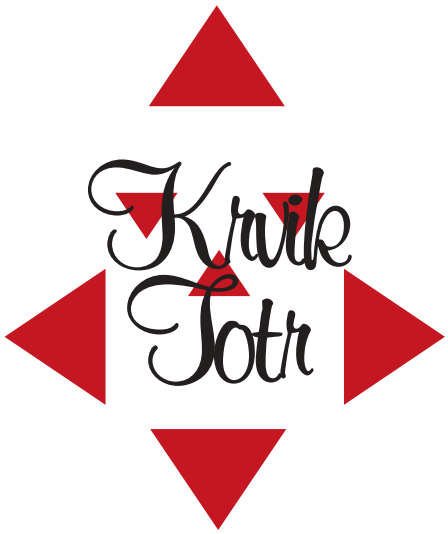

onak – již bylo řečeno, že se hádáme o slovíčka, takže škrtání moc třeba není.

TK: Jinak při psaní píšeme každý do svého – vznikají dva rukopisy. Tak psali Š + G. Na každém slově se předem dohodneme, píšeme až po shodě. Někdy třeba i po řadě neshod, ale teprve shoda dovoluje zapisovat. Čili ony dva rukopisy jsou totožné.

PN: Ještě k tomu škrtání – k našemu tradičnímu rituálu patří to, že oba píšeme plnicími pery. Ta pak v kritických okamžicích zaschnou, dojde jim inkoust či se ohnou, takže je to věčný proces rozčilování – no a to pak člověk píše vážně už jen to nejlepší a nejnutnější...

14. Kdyby každý z vás měl popsat toho druhého v jednom odstavci, jak by ten odstavec zněl?

TK: Tak to už tu bylo. Popis mého nejlepšího přítele – 7. třída, školní rok 1991/1992. Bylo to veselé. A dnes? Novotný je užší než širší a taky vyšší než nižší. Plešatící mánička s lennonkami na nose. Odkládá je jen ve chvílích pohnutí a na noc. Teda pokud spí sám. Při jídle se v jídle nimrá a mě to točí. Já totiž zase hltám, což točí jeho. Ale teď se to otáčí, jak se tak ovliňujeme. Je extrémista. Kdysi to kdosi přepřesně vyjádřil větou: „Petr dovede buď milovat, nebo nenávidět.“ A tak je to se vším. Vypadá křehce, ale je opravdu neúprosně tvrdej, nejvíc k sobě a pak ke mě. Vůdčí typ, umí mě vykopat z postele, což často potřebuju. Myslím, že zásadní pro náš vztah a potažmo i pro Krvik Totr je skutečnost, že se doplňujeme, řekl bych, že až výjimečně. Já jsem snílek, Petr je nesmírně hluboký. Má přesně ohraničený okruh zájmu, přesně vymezená témata, ve kterých je nejznalejší mezi odborníky a současně dovede být nejvděčnějším žákem. Ale mimo tyto oblasti netuší. Ale ani a rozhodně nechce. Já pošuk zase hltám vše, často i na škodu. Nicméně bylo by mylné myslet si, že Petr nezná naslouchat. V tom nemám druhého takého.

PN: Tomáš je člověk, kterej má hlavu v oblacích a nohama klopýtá o realitu, přitom si myslí, že má vše pod kontrolou. Je to romantik, který si není jist sám sebou, moc sobě nerozumí a často mu musí okolí pomoct překonat nějaký vnitřní problém. Jenže tenhle chybějící egoismus nahrazuje šílená potřeba obsáhnout dav a každého v něm zvlášť, tam má pochopení ohromné, pro každého. Obrovsky se vydává z energie pro druhé, a to má pak za následek období příšerného vyčerpání v podobě osamocené, trpitelské skepse.

15. Co si myslíte o současné literatuře, případně o politice, ekonomice, fotbale?

PN: Já osobně jsem si uvědomil, jak moc má na člověka dopad to, když se plně věnuje něčemu svému (a je úplně jedno, jestli to je psaní nebo botanika nebo promazávání motorů). Ve srovnání se svým okolím jsem vlastně buran, protože jsem skoro nic nepřečetl a nic neviděl – ale právě proto, že na to nemám čas. Současná literatura mě přitahuje jen několika nejdůvěrnějšími jmény, ale stejné to mám v literatuře všech dob. Mými až biblickými důvěrníky, kteří nemají pranic společného s poetikou Krvik Totr, jsou Hermann Hesse, Michail Bulgakov (tam je podobný hořce satirický pohled na svět), Ian McEwan. Z tuzemska mám rád underground, poezii spojenou s hudbou a všelijaké psychotické osobno. Básnické předlohy Plastic People a Jáchym Topol (ze všech knih, co jsem kdy přečetl, mě skoro nejvíc zasáhla Noční práce). A moře divadla.

TK: Literatuře rozumí spíš tady Petr, já moc nečtu – jsem línej. Obelhávám to tím, že chci knihy psát, ne číst. Krom toho je pravda, že jsem nadměrně četl v dětství (nemaje kamarády) – mám „načteno“. A to, co čtu, není současný. Prostě nevim – Výchova Vieweghů v Cáchách? Rád se bavím, směju. A je mi jedno jestli u knihy, filmu nebo představení. Často se mi stává, že jsem jediný, kdo se směje, o to se však směju hlasitěji – všem spoludivákům minulým i budou-

Novotný je užší než širší a taky vyšší než nižší. Plešatící mánička s lennonkami na nose. Odkládá je jen ve chvílích pohnutí a na noc. Teda pokud spí sám. Při jídle se v jídle nimrá a mě to točí. Já totiž zase hltám, což točí jeho. Ale teď se to otáčí, jak se tak ovliňujeme. Je extrémista. Kdysi to kdosi přepřesně vyjádřil větou:

cím se tímto omlouvám, ale jinak to neumím.

PN: O politice si myslíme s Tomem totéž – rozhodně ne!

TK: Rozhodně ne!!! To je naše současné heslo.

PN: V tomto směru jsme šílenými „antisty", pod levicovým vzorem Johna Lennona (tedy ne rudě sibiřským, ale beatnicky americkým). Jsme naštvaní úplně na všechny, na celý systém, o to víc, že se v tom shodujeme – a nemluvíme o tom, protože podobný antinázor má málokdo. Jenže my nikam neházeme dlažební kostky – znechucení tímto světem se projevuje v našich vážnějších počinech.

Co to chceš dál vědět – ekonomika? To jako, kolik stojí litr rumu? Nad osmdesát nejdeme! Leda v nouzi...

TK: Ekonomika? Přijde průser, takže si užívejme – nebudou...!

PN: Fotbal? Jé, já kdysi byl na fotbale každej tejden, ale nejvíc si z toho pamatuju ty brambůrky. Od tý doby, co jsem vyspěl (v sedmi letech...), jsem sport úplně vypustil. Lusk! Nic nevím.

TK: Fotbal mě nebaví, já radši hokej a ten je príma, né? Už se těším na mistrovství.

PN: Čili abych to shrnul: „Párky mi nechutnají, zmrzlinu nesmím, limonádu nepiju!"

TK: „Mám chleba od maminky!"

16. Máte konkurenci? Víte o někom, kdo dělá něco podobného, co vy?

PN: Já osobně musím říct, že v naší generaci nevím o nikom. A to je hrozně dobře. Jenže my taky nejsme žádný cpavci, žádný soutěže nebo festivaly, pěkně hezky soukromě si vystupujeme a případnou konkurenci necháváme v klidu spát.

TK: Konkrétně nikoho neznám, ostatně myslím, že jsme ojedinělým úkazem, což nemyslím samožersky, ale o dvou jiných kamarádech, kteří by krom popíjení, hovorů o dívkách, politice, o tom co je baví a co sere, konečně i o tom hokeji spolu pak zasedli a psali, jsem zatím neslyšel. Jedině četl. O Voskovcovi s Werichem. Což je srovnání, které říkám beze studu. Podstatou naší dvojice jsme totiž srovnatelní. Jinak těžko. Zatím.

17. Píšete i na místě, kde psali Šimek s Grossmannem, u speciálního stolku ve Slavii. Proč je to pro vás důležité?

PN: Mysli si, co chceš, ale Slávie má ohromně impulzivní genius loci. Sem vejdeš, a pokud vážně nemáš v úmyslu jen to přiblbý kafe, šíleně tě to nakopne. Kolem tebe pořád prouděj lidi, který odněkud znáš – z divadel, z televize, klidně z politiky – no a nejvíc lidi, který potkáváš v úloze diváků na akcích, na kterých jsme sami byli, lidi s obrovsky nápadnou aurou života – taky sem lezou, přitahuje je to. Není to snobárna, je to opravdu magneticky přitažlivé pole. Dlouho jsme sem jít chtěli a pořád nešli, ale jak jsme sem vešli, nemůžeme přestat. A jako poctu svým velkým vzorům vyhledáváme stále ten jejich Zapovězený stolek u záchodů, který jsme překřtili na Předpovězený.

TK: My si na takový symboly a propojení časově-místní potrpíme i v životě, takže v tvorbě je to jen logické. Kdybychom věděli, kde psali V + W či jiní, tak ta místa střídáme. Mně přijde magické chodit po místech, kudy zaručeně prošla ONA (ta, která mě teď bere), a stejně tak po místech, kde zaručeně chodili oni – naši obdivovanci.

PN: No a navíc, ten Předpovězenej stůl ve Slávii je hned u hajzlíku, tam se člověk necítí moc hoch, když kolem něj pořád choděj lidi s jedinou, nechutně realisticky fyzickou potřebou, tam je to opravdu jadrně přízemní a obyčejné.

TK: A má to i tu praktickou výhodu, že číšnictvo si nás tam moc nevšímá. A to se to pak píše...

Jojo jo. Díky dík.

připravil

Martin Belásek

Mysli si, co chceš, ale Slávie má ohromně impulzivní genius loci. Sem vejdeš, a pokud vážně nemáš v úmyslu jen to přiblbý kafe, šíleně tě to nakopne. Kolem tebe pořád prouděj lidi, který odněkud znáš – z divadel, z televize, klidně z politiky – no a nejvíc lidi, který potkáváš v úloze diváků na akcích, na kterých jsme sami byli, lidi s obrovsky nápadnou aurou života – taky sem lezou, přitahuje je to. Není to snobárna, je to opravdu magneticky přitažlivé pole.

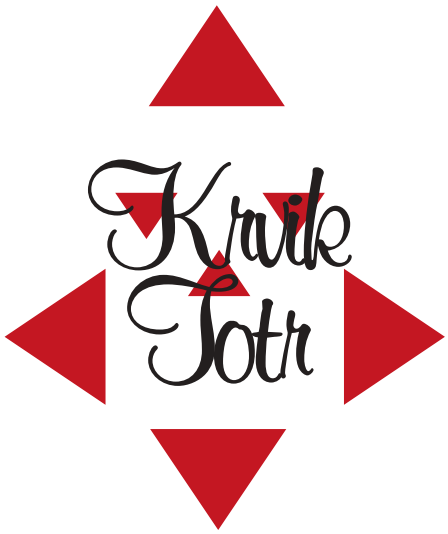

Životopis

KRVIK TOTR

Krvik Totr, zakladatele a hlavní představitele tzv. vokovického undergroundu, tvoří již od roku 1992 Petr Novotný a Tomáš Kout. Během deseti let povznesli vokovický underground z prachu vokovického a svým mistrným stylem se do tohoto svinstva sami nesmrtelně obtiskli. Krvik Totr se zaškatulkovali do literární avantgardy antimainstreamového charakteru. Po letech divokých improvizací nyní píší nejčastěji divadelní povídky, jejichž konvenční formu však plánovitě destruují. Jedině v díle Krvik Totr se vám proto může přihodit, že vypravěč komunikuje s postavami svého příběhu, či se zhroutí a jeho vypravěčství převezme jeden z hrdinů. Nic z obecně uznávaných pravidel literatury jim není svaté, Krvik Totr se neomezují formalitami formy, srozumitelností humoru a snahou o komerční ohlas. Vypracovali si však vlastní, tzv. „smrtelné klišé“. Ať dělají co dělají, v každé povídce někdo (nejčastěji hlavní postava) zemře velmi komickou smrtí. Prakticky celou dobu její existence pak se skupinou spolupracuje Filip Votava, který se v roce 2000 stal „dalším Krvikem Totrem“. Vokovický underground vyznávají ještě příbuzné grupy jako Všemi směry, Petarda, PPP či Sijamská dvojčata. Pod vlivem Krvik Totr vyrůstá denně mnoho hub s vokovicko-undergroundovým podhoubím.

1987

Petr Novotný a Tomáš Kout se poznali v roce 1987 ve výběrové základní škole v Dejvicích. Zdali šlo skutečně o „výběr“ a nikoli „odpad“, není dodnes nikdo schopný říci. Nicméně – uprostřed infarktových stavů šílených učitelek zaseli budoucí Krvik Totr.

1989

Novotný s Koutem poprvé nahrávali již roku 1989. Legendární kazeta zřetelně předznamenává styl Krvik Totr, je úplným prvopočátkem, bodem nula, východiskem a začátkem nekončící improvizace. Podílí se na ní rovněž Filip Votava, posléze stálý spolupracovník skupiny.

1992

Krvik Totr vznikli v lednu 1992. Novotný a Kout je původně založili, aby mohli nazvat svůj team počítačových formulí. Jejich formule nikdy nic nevyhrála, ale na druhou stranu vždy prohrála. Novotný řídil, Kout brzdil – v Krvik Totr pozdějších už dupli na plyn oba. Na podzim téhož roku se Novotný s Koutem rozhodli nahrát první oficiální desku. Zapálili se pro ideu kazety složené ze socialistických písní, jichž bylo ve vyřazených zpěvnících přehršel. Dvojdílná kazeta Vsegda gotov! (leden 1993) obsahuje ale i mnoho původního materiálu, prvních improvizovaných skečů vývojově navazujících na scestnosti 80. let.

1993

Po několikaměsíční přestávce přeformulovali Krvik Totr své cíle a v září 1993 se cele vrhli na vlastní tvorbu, a to pod záštitou rozhlasové parodie nazvané Návštěva u Našeho Rádia 86,9 FM. Kazetu plnou ab-

Novotný a Kout je původně založili, aby mohli nazvat svůj team počítačových formulí. Jejich formule nikdy nic nevyhrála, ale na druhou stranu vždy prohrála. Novotný řídil, Kout brzdil – v Krvik Totr pozdějších už dupli na plyn oba. Na podzim téhož roku se Novotný s Koutem rozhodli nahrát první oficiální desku.

surdních rozhovorů, parodických rubrik a samozřejmě povinných písniček (česky otextovaných zahraničních písní) nahrávali Krvik Totr takřka rok, okamžitě následoval úspěch a druhý díl (oba vydány 1994).

1994

Vokovickým undergroundem nazvali Krvik Totr svůj styl, protože pocházejí z pražských Vokovic. Tato stále pomíjená, ale významná čtvrť byla vždy v díle Krvik Totr silně popularizována. V roce 1994 napsal Novotný Vokovický park, ódu na svou „vlast", zároveň otevřenou satiru o neskutečných poměrech své rodiny a k tomu otevřenou parodii Jurského parku (např. oficiální logo alba tvořila místo ještěra Petrova babička). První opravdu příběhové album patřilo několik let mezi nejpopulárnější. Příval titulů v roce 1994 ukončila v závěru roku Kárová dáma, jejíž příběh měl být odvážně předveden pouze pomocí zvuků. Dosud však nebyla nahrána.

1995

O této hektické kreativní době jakož i pradávných nahrávkách z let 1989–1992 napsal Petr Novotný knížku o Krvik Totr (1995). V roce 1995 Krvik Totr vyčerpaně padli a většinu roku se tvořivě nestýkali. Od léta však pomalu připravovali třetí díl Našeho Rádia alias Kábrtův pelmel. Na úroveň skupiny v té době šlo o velmi dějové album, vlastně dvojalbum. Po několika drobných rolích v předchozích letech svěřili Krvik Totr hlavní úlohu ředitele Kábrta Filipu Votavovi. Sáhodlouhé nahrávání se protahovalo víc než rok. Mezitím Krvik Totr zatoužili po „komerčním singlu". Měla se jím stát nová, značně přelomová píseň „Horem pádem" (na hudbu Helter Skelter od Beatles) – z kratičkého se však nakonec stalo dlouhohrající a plnohodnotné, dokonce do té doby nejdelší album Horem pádem (1995). Obsahovalo první náznaky budoucích povídek, zatím však v experimentálním hávu.

1996

Neustávající, složitou a mnohdy neřešitelnou realizaci Horem pádem a Kábrtova pelmelu zároveň zachycuje druhý „příběh ze života Krvik Totr", Krvik Totr z pera Tomáše Kouta. V té době však začali Krvik Totr své projekty nestíhat (v roce 1995 jich navrhli a neuskutečnili hned několik), takže nahrané album nebylo vůbec vydáno.Po tradiční jarně-letní přestávce pokračovali Krvik Totr na podzim 1996 v nahrávání Kábrtova pelmelu – dokončen byl v poslední den roku, vyšel však až za tři měsíce, doprovázen bohatým bookletem shrnujícím prvních pět let Krvik Totr. Kábrtův pelmel (1997) byl přijat velmi vřele, pouze erotický thriller „Nadměrná velikost" vyvolal bouři nevole, již Krvik Totr nejvíce pocítili v podobě obávaného „Hnutí proti Nadměrné velikosti". Dvojalbum jinak obsahuje největší hity skupiny, Krvik Totr z nich dodnes čerpají na živých vystoupeních.

1997

Co bylo na Horem pádem naznačeno (povídky), bylo v průběhu roku 1996 rozvedeno. Paralelně s Naším Rádiem III. totiž vznikalo první povídkové album Krví. Po jeho vydání v prosinci 1997 způsobilo značný krvikototrský povyk – stalo se skutečným vrcholem skupiny, který dodnes nic nepřekonalo, jež je však určitým vzorem pro „návratová období" Krvik Totr. Ti se totiž unaveni humorem rozhodli pro vážnější či osobnější výpovědi (zvláště v značně intimních textech písní) a v podobných projektech pozdějších vždy usilovali o „něco jako Krví". Přerod k povídkovému stylu urychlil seminář tvůrčího psaní, který v té době navštěvoval Novotný. Před realizací povídkového Krví nicméně Krvik Totr významně přešaltovali styl své tvorby – povídková forma je naťukla, posléze se však přeonačili na divadlo. V roce 1997 napsali v kruhu příznivců uctívanou hru Sáha rodu Rokoců. V následujícím roce přibyla zcela přepracovaná verze (publikovaná jako příloha časopisu Tvar), již Krvik Totr připravovali na živé uvedení v studentském Divadle Velkého Tvrdého Marvina, ale do konce ji nedovedli. Na vyčerpávající Sáhu dosud žádná další hra nenavázala, v dohledné době však doufejme vznikne.

1998

Úspěšné Krví (jehož ústřední text „Tam, kde Zem není" získal hned dvě literární ceny) dopomohlo Krvik Totr k jejich prvním živým vystoupením v roce 1998. Stali se stálicí literárního pořadu Pošetky v objektu Psychiatrické léčebny Bohnice (kde také debutovali...). Celý tento rok se nesl v duchu příprav na další vystoupení, jichž bylo skutečně hodně. Většina povídek toho roku byla napsána pro „živák", a proto bylo nové album natoče-

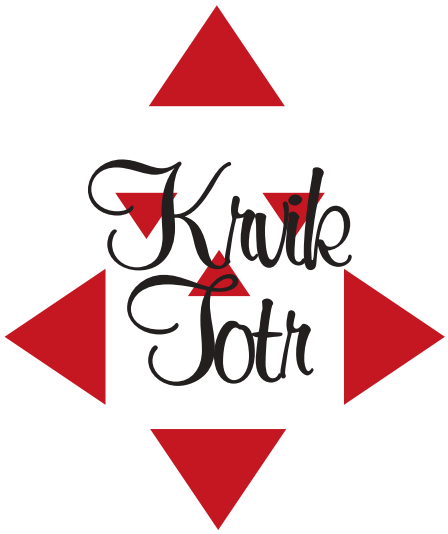

no velice brzy. Neslo název Jak krteček ke kalhotkám přišel? (1998), příliš se však neujalo. Jeho texty jsou ale dodnes vrcholy živých vystoupení. Plodný rok 1998 uzavřela kniha nejlepších povídkových a písňových textů Krvik Totr nazvaná tam, kde zem není, jíž bylo věnováno první cele samostatné vystoupení Krvik Totr na Pošetkách.

1999

Poněkud nelogicky následovalo album Pětiletka (1998, oficiálně 1999). Původně mělo být vydáno v prosinci 1997, kdy Krvik Totr pětiletku skutečně oslavili, album ale nestihli realizovat. Díky tomu se na ně ale dostala nová, či jinak nahlížená „umělecká vyjádření“ (jak Krvik Totr své dílo nazývají). Jinak obsahovalo nově a kvalitně nahrané staré texty a písničky. Nešlo o „best of“, Krvik Totr je sestavili ze svých vlastních favoritů. Pětiletka obsahovala i novou verzi dávného příběhu Krvik Totr, který v roce 1999 vyšel i jako samostatné album coby první díl „edice z popelnice“ (takové album bude vždy obsahovat novou i starou nahrávku vedle sebe). Co se tvorby týče, je rok 1999 jednoznačně rekordmanem. Krvik Totr se po dvou letech strávených s povídkami (tak trochu komerčními, jak sami cítili) a živými vystoupeními navrátili k tematice Našeho Rádia. Uzavřeli se od okolního světa a po osm měsíců takřka bez přestávky psali stostránkový megascénář plánovaného šestidiskového alba přezdívaného Renonc. V hlavní roli Kábrta se po letech opět vrátil Filip Votava – zatím ale jen v přáních a snech. Naše Rádio IV. již tři roky stojí. Krvik Totr si odbyli svoji tužbu vrátit se k tomuto dávnému tématu a na nahrání již nezbyly síly. Prozatím se plánuje nahrávání na léta 2002–3 a vydání na 2004... Podobně jako Horem pádem je vlastně pouhým singlem ke Kábrtovu pelmelu, Renonc mělo podpořit EP Promňo za mňo, jež v roce 1999 skutečně vyšlo, v tradici se z něj však vyklubalo stominutové plnohodnotné album, mnohými mylně považované za čtvrtý díl Našeho Rádia. Nakonec tvoří Promňo za mňo určitou dvojici s Pětiletkou, protože obě obsahují novinky, bonusy i klasické kousky v novém kabátě. Na Promňu za mňu znovuzahájil aktivní spolupráci Filip Votava. Rok 1999 poznamenala ještě jedna hyperaktivita: Petr Novotný začal psát novou knihu o Krvik Totr. Měla vyjít týž rok k desátému výročí prvních nahrávek, dodnes však není dokončena. Letos, v roce 10. výročí existence Krvik Totr, doufejme vyjde její první díl mapující již takřka dokončená léta 1987–1997, tedy přeci jen desetiletí.

Únavný rok 1999 plný Našeho Rádia katapultoval Krvik Totr do nicnedělání v novém roce 2000. Tvorba Krvik Totr se po monotónním období klasicky přepólovala k jiné, tentokrát dvojnásob jiné činnosti. Rok 2000 navěky připomínají dvě zcela odlišná alba, jež Krvik Totr připravovali zároveň.

2000

Únavný rok 1999 plný Našeho Rádia katapultoval Krvik Totr do nicnedělání v novém roce 2000. Tvorba Krvik Totr se po monotónním období klasicky přepólovala k jiné, tentokrát dvojnásob jiné činnosti. Rok 2000 navěky připomínají dvě zcela odlišná alba, jež Krvik Totr připravovali zároveň. Střídali spontánní alkoholické povídky pro album Liho (inspirací se stala nejlevnější vodka) s promyšlenými závažnými tragikomediemi nazírajícími na pokleslou společnost a její hodnoty na konci 20. století – tyto texty měly naplnit album Stříbrná strana 20. století. Liho byla blbůstka pro vlastní potěšení. Krvik Totr však zmodernizovali své vybavení a od roku 2000 nahrávali i mixovali digitálně. Liho proto získalo dosud nejlepší zvuk a posluchačům jaksi nelahodilo – domnívali se totiž, že jde o klasické album, což skutečně nebylo a není. Jiní si však právě v něm našli to svoje. Liho je bible alkoholiků. Hned po dokončení Liha v září 2000 začali Krvik Totr připravovat půdu, respektive zvuky pro jejich navěky nejsložitější album, Stříbrnou stranu 20. století. Nahrání vlastního mluveného slova zabralo nejméně času – v pozadí však měly zaznívat koláže hypermarketů či davových scén, které Krvik Totr pořizovali

Zleva: Petr Novotný, Filip Votava, Tomáš Kout

sami či je vyhledávali v nejrůznějších dokumentárních filmech, posléze vše nekonečně mixovali. Výsledek je však honosný. Stříbrnou stranu Krvik Totr nijak nepropagují, jde totiž o osobní výpověď, nikoli standardní desku. Dá se říci, že je to do extrému dovedený styl Krví (kde se mísí humor se závažným obsahem). Přesně za rok se Krvik Totr podařilo dokončit druhý disk Stříbrné strany, na kterém koláží rozličných zvuků charakterizovali 20. století (z pohledu české společnosti).

2001

Rok 2001 byl pro Krvik Totr zcela prázdný. Z kraje roku vydali skvělý živý záznam z „Liho tour“ nazvaný Liho livě, dále však zahájili dlouhodobou dovolenou, již jen tu a tam vyplnil nějaký ten textík. Zde už jsou prakticky dnešní Krvik Totr – tyto nové texty nebyly dosud nikde publikovány a jsou připravovány pro dvojici povídkových alb Retro a Písničky (snad 2002–3). Tento rok byl krvikototrsky nejslabší – počtem, nikoli kvalitou, již naopak potvrdila živá vystoupení. Hovoří se o dosud nejlepších Krvik Totr. Svět se změnil 11. září 2001, kdy atd. Krvik Totr zareagovali pohotově – připravili „obětem tour“ a živý program nazvaný „New York, New York“, na kterém celou mediální masáž řádně zmasakrovali, hlava nehlava. Následoval obrovský úspěch. Petr Novotný připravuje kompilační album Teroristé to mají jisté, na kterém svými „protiteroristickými“ příspěvky vedle Krvik Totr účinkují všichni zástupci vokovického undergroundu (zvláště Petarda s muzikálem „Americký sen“).

2002

Tento rok věnují Krvik Totr desátému výročí své existence. Průběžné oslavy v podobě živých vystoupení, happeningů či raritních veřírků doplní vydání několika remasterovaných alb Krvik Totr včetně nejstarších nahrávek, dokončena bude první část knihy o Krvik Totr, takže na studiovou novinku (Retro či Renonc) patrně čas nezbude. Jediným novým počinem jsou zářijoví Teroristé. Desáté výročí však Krvik Totr zvěční záměrně komerčním albem The best of Krvik Totr, které vyjde v nejbližší době. Obsahuje skutečné komerční šlágry, které budou remasterovány či znovu (a lépe) nahrány. Krvik Totr si na jeho přípravu vyhradili celý únor včetně týdenního soustředění (náhrada za odpadlé tradiční soustředění letní). Komerci Krvik Totr neznají – tento projekt, jakkoli kompiluje to nejlepší, je velikým výsměchem stylu „best ofů“, od designu po propagaci.Vřele doporučujeme sledovat stránku Krvik Totr. Živá vystoupení budou letos obzvláště pikantní svojí vzpomínkovostí i vpřed hleděním. Krvik Totr se usilovně snaží vystoupit v oficiálních literárních kavárnách a různých divadýlkách jejich poetice vyhovujících.

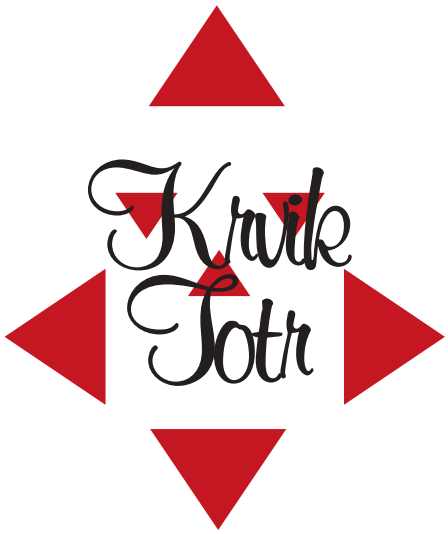

Životopis členů KT

PETR NOVOTNÝ se narodil 20. 2. 1979 v podivné rodině Novotných, jež se po letech stala předmětem jeho eposu Vokovický park. Psaní zdědil po svém děďu, Oldřichu Novotném, surrealistickém filosofovi, a maťce, Jiřině Novotné, příležitostné básnířce. Literární tvorba jej provázela od útlého mládí (do útlého stáří) – po několika časopiseckých pokusech vážného charakteru začal v roce 1990 vydávat satirický časopis Asterix, který vydržel pět let s takřka dvaceti čísly. Velikou měrou se jeho parodický žurnalistický styl zasloužil o přerod Krvik Totr směrem k Našemu Rádiu.

Po absolvování základní školy (1993) se úspěšně nedostal na žádné státní gymnázium, a proto jej umístili v Soukromé gymnázium Josefa Škvoreckého. Tím byla ovšem nastartována jeho kreativní i volnomyšlenkářská cesta. V závěru gymnéry již plynně psal i četl. Navštěvování Literárního semináře (1995–1997 pod vedením Alexandry Berkové) objevil v sobě vážnou stránku kreativity a začal psát velmi citlivé texty se specifickou přírodně-lyrickou poetikou. S vrcholným textem „Sedmikráska“ se zúčastnil školně-celostátní soutěže O cenu Danny Smiřického, kde vyhrál třetí místo. Tyto vážné texty byly podobně jako před lety novinařina Asterixu popudem ke změně Krvik Totr – pod vlivem Sedmikrásek a spol. vzniklo jiné, vážné album Krví jakož i vůbec nová paralelní orientace na osobnější/závažnější tvorbu Krvik Totr.

V roce 1997 se dostal na Fakultu sociálních věd UK, čili žurnalistiku. Tato studia jej přiblížila k psaní hudebně-filmové publicistiky a vůbec několikaletí strávené mezi novináři způsobilo opětný návrat k ideji vlastního časopisu. Dosud však nevznikalo nic. Pro jeho tvorbu nejpřínosnějším předmětem byly dva jediné kreativní: Tvůrčí dílny – povídka (D. J. Novotný) a Kreativita v jazyce (Otakar Šoltys), ve které vznikla dvojice Sijamská dvojčata (Petr Novotný & Eva Vlčková) jakož i divadelní hra Zuzany Bubnové a kol. (včetně Krvik Totr) „Šest lidí u stolu“.

FSV ukončil bakalářskou zkouškou v únoru 2001 a z křivácké školy posléze odešel. Dlouhé mezidobí, kdy rovněž probíhala dovolená Krvik Totr, vyplnil rok trvající aktivní přípravou následovníka Asterixu, časopisu časopes. Nulté číslo bylo velmi úspěšné, návrat se podařil. Už se ale nepodařilo vydat číslo další. Petr i Tomáš čelili v první polovině roku 2001 problému, kam se vrtnout. U Petra jej vyřešila dobrá rána osudu - získal možnost studia na Literární akademii, kam se také dostal. Léta toužil studovat scénáristiku na DAMU (neexistuje) či Divadelní vědu na FF UK (je zkostnatělá) a LA tyto obory skvěle kombinuje - Petr ve svém studiu nejvíce hltá právě divadelní předměty. Nejdůležitějším z nich je seminář Tvůrčího psaní, kde se pod vedením slavné Daniely Fischerové pokouší změnit svůj krvikototrsky lehký styl a vrátit se k vážné tvorbě, navrch ve formě dramatické. Mimochodem, divadlo vecpal Krvik Totr právě Petr, on zvizualizoval texty na vystoupení a Sáha rodu Rokoců je divadelní hra jeho (včasným) zásahem.

Studium na LA bere Petr velice vážně a plně se soustředí na svoji kreativní změnu k vážnějšímu. Proto poněkud trpí vše kolem něj – přátelé, časopes i Krvik Totr. Těm však věnuje značnou část zbylého času – vedle společného psaní, nahrávání a mixování je na něm stránka vizuální, vydavatelská a manažerská.

V budoucnu by se rád nestal kosmonautem.

Dlouhé mezidobí, kdy rovněž probíhala dovolená Krvik Totr, vyplnil rok trvající aktivní přípravou následovníka Asterixu, časopisu časopes. Nulté číslo bylo velmi úspěšné, návrat se podařil. Už se ale nepodařilo vydat číslo další. Petr i Tomáš čelili v první polovině roku 2001 problému, kam se vrtnout.

TOMÁŠ KOUT se narodil 28. 8. 1979 v rodině kulinářsko-číšnické. Jeho předkem byl F. J. Frankl, který založil první český tingltangl. Ve své tvorbě se proto Tomáš nejvíce zaměřuje na humor či parodii, a když vážnější styl, tak hořkou, ale pořád satiru. Nelze jej srovnávat s tvořivě šíleným Petrem, Tomáš toho ale zase víc vypije.

Po absolvování základní školy, kde se poznal s Petrem a společně založili Krvik Totr, se v roce 1993 vydal na buranská tři léta na hotelovou školu do Poděbrad. V roce 1996 s ní znechuceně a odvážně seknul, aby přešel na pražské Gymnázium profesora Jana Patočky, jež v jeho životě znamenalo zásadní obrat. Změna od burana k inteligentovi korespondovala s obdobím, kdy se Krvik Totr podívali v tvorbě na zoubek osobnímu životu.

Jeho vlastní tvorba je nepočetná, nemá ambice časopisecké, knižní ani divadelní, co se tvorby týče. Pár textů doplňují stohy myšlenek, které budou jednou filosofickým pokladem sebraných spisů Krvik Totr.

Po ukončení GPJP studoval tři semestry na VŠCHT, z níž byl pro laxnost a jistě i soustavnou práci na Stříbrné straně 20. století Krvik Totr vyhozen. Následoval onen již zmíněný kritický rok 2001, který však oba Krviky zanesl správným, byť soukromým a finančně nákladným směrem.

Tomáš si splnil svůj sen a dostal se na Vyšší odbornou školu hereckou. Stalo se tedy, že Petr coby tvořivější duch studuje tvůrčí psaní a hlavně divadelní scénáristiku a Tomáš coby naprostý pohyblista, jemuž se v Krvik Totr přímo připisují různé divadelní skeče, studuje herectví. Výsledky přišly záhy – Tomáš byl na vystoupeních Krvik Totr do nebe vynášen a hraje už i mimo ně, v opravdových divadlech (či zatím divadýlkách).

V budoucnu by se rád nestal kosmonautem.

FILIP VOTAVA se narodil 6. 1. 1979 a oba Krviky poznal na stejné základní škole. Posléze vystudoval Obchodní akademii na Krupkově náměstí a nyní dokončil civilní službu, načež vstoupil do prasesu prasovního. Od roku 1994 vystupoval jako host na několika deskách Krvik Totr, přičemž vrcholem byla jeho hlavní role Kábrta v Našem Rádiu III. (a ještě zásadnější v připravovaném čtvrtém dílu). Již v roce 1996 se měl stát „dalším Krvikem Totrem“, po napjaté pauze se jím ale skutečně stal až v roce 2000, kdy hostoval na alkoholickém albu Liho. Od roku 1999 se také účastní živých vystoupení Krvik Totr, kteří jeho roli postupně zvyšují.

Filip je hlavně hudebník, takže od roku 2000 má určitý monopol na původní hudbu Krvik Totr – prozatím se proslavil hudbou k „Liho blues“, na připravovaném albu Retro by měly být už jen původní, nejvíce jeho písně. S Petrem provozuje od roku 2001 občasnou freeformovou kreaci Petarda. Jeho hudební ambice zcela převyšují Krvik Totr, soustavně se proto snaží najít/založit vlastní hudební skupinu. Kromě nyní již prakticky plnohodnotného členství v Krvik Totr se osvědčil jako zanícený zařizovač živých vystoupení, kterých má na kontě již – několik.

V budoucnu by se rád nestal kosmonautem.

Jeho vlastní tvorba je nepočetná, nemá ambice časopisecké, knižní ani divadelní, co se tvorby týče. Pár textů doplňují stohy myšlenek, které budou jednou filosofickým pokladem sebraných spisů Krvik Totr.

Kromě nyní již prakticky plnohodnotného členství v Krvik Totr se osvědčil jako zanícený zařizovač živých vystoupení, kterých má na kontě již – několik.

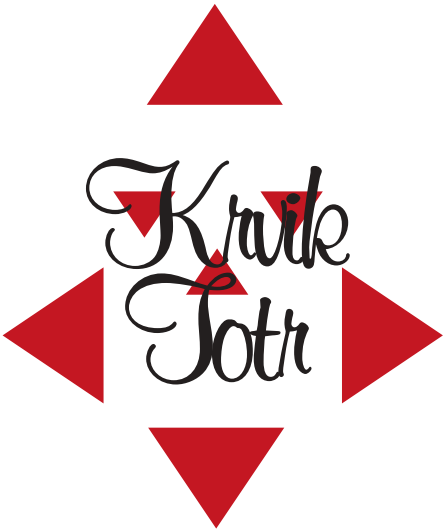

Valentina Těreškovová: A co tu děláte?

Tomáš: Moderuji.

Valentina Těreškovová: Koho?

Tomáš: Pořady.

Beseda s kosmonauty

(Novotný/Kout)

Petr: V tradici rozhovorů s kosmonauty jsme pozvali špičky světové kosmonautiky.

Tomáš: Prvním z pozvaných je Louis Armstrong. – Mistře, jak jste se dostal ke kosmonautice?

Louis Armstrong: *(Spí. Tomáš ho vzbudí, Neil se probere a se společenským úsměvem přikývne.)*

Tomáš: Děkuji. Naše posluchače by také zajímalo, jaké jste měl potíže s beztíží.

Louis Armstrong: *(Spí. Tomáš ho vzbudí, Neil se probere a se společenským úsměvem přikývne.)*

Tomáš: A poslední otázka – onu legendární větu, již jste vyřkl na Měsíci, jste měl připravenu z domova, nebo vás napadla až tam?

Louis Armstrong: Kde?

Tomáš: Tam... doma.

Louis Armstrong: Všude dobře, doma nejlíp.

Tomáš: Děkuji.

Petr: Druhým kosmonautem je slavný kapitán Apolla 613, této létající katastrofy, Tom 602 Hanks. – Pane Hanksi, jak jste si poradil s problémy vzniklými během letu?

Tom Hanks: Problémy? Jaký problémy? Co mám zase za problémy? Já už nechci problémy... Houstonééé! *(Odbíhá.)*

Tomáš: Pane Hanksi! *(Trapno.)*

Tomáš: Třetím naším hostem je první kur... – pardon – žena ve vesmíru, Valentina Těreškovová. – Povězte nám, Válo, co vás vedlo k zvolení si tohoto povolání?

Valentina Těreškovová: Vedlo mě táta za ruku. Proč se ptáte?

Tomáš: No, je to moje práce.

Valentina Těreškovová: Která?

Tomáš: Práce moderátora u Našeho Rádia 86, 9 FM.

Valentina Těreškovová: A co tu děláte?

Tomáš: Moderuji.

Valentina Těreškovová: Koho?

Tomáš: Pořady.

Valentina Těreškovová: Že vás to baví.

Tomáš: Baví.

Valentina Těreškovová: Jste ženatý?

Tomáš: Ne... no... i když ona Marta...

Valentina Těreškovová: To je vaše žena?

Tomáš: Ne, pes. Tak vám děkuji za rozhovor.

Petr: Na závěr bych rád uvítal velmi vzácného hosta. Je tu s námi Lajka, první zvíře z vesmíru. – Lajko, jaká byla vaše cesta do vesmíru?

Lajka: *(Chvíle ticha.)* Stálo to za hovno!

Petr: Máte mezi kosmonauty přátele?

Lajka: Ne.

Petr: A proč?

Lajka: Stojej za hovno!

Petr: Znala jste I. P. Pavlova?

Lajka: Toho uslintanýho vola?

Petr: Jo.

Lajka: Ne.

Petr: Ale teď vážně. Jaká byla vaše příprava k letu do kosmu?

Lajka: No. Ráno jsem dostala suchary. Potom mě odvezli do blízkého Klušinu, kde mě Jurij cvičil v aportu.

Petr: Aha... Děkuji.

Tomáš: Pozvali jsme i nejstaršího kosmonauta, čtyřiasedmnáctiletého Johna Glenna.

Petr: Jeho zinková rakev však stále nedorazila...

Tomáš: Krouží nejspíš po oběžné dráze.

Petr a **Tomáš**: Haló, pane Glenne! Millere! Mílo!

Glenn: Nerušte mi mé kruhy!

Petr a **Tomáš**: Jdeme na bradla...

© 1996 Krvik Totr Music
© 1998, 1999, 2002 Bouillon/Faquire

Vražda v Orient expresu

(Novotný/Kout)

(Vražda poklimbává v kupé, na stolku francouzské víno. Přijde průvodčí a zapne sampl vlaku. Přichází Číňan a sedá si proti Vraždě – ta se probudí a ovívá se vějířem.)

Číňan: *(Usmívá se a se sepjatýma ručičkama se ukloní. Na stůl si vybalí krabici rychlovarné rýže.)*

Vražda: *(Na půl huby)* Bon jour. *(Poklimbává dál, spíš se vrtí.)*

(Sedí, mlčí.)

Číňan: Promiňte, jsem hnusnej, nejste náhodou stará Vražda?

Vražda: *(Kouká, kdo to na ni vlastně mluví. Pak přemýšlí o té větě.)* Ouiiiiia nejseš ty náhodou starej Hnusnej Číňan?

Číňan: Kví. Promiň, jsem hnusnej. Jsem hnusnej Číňan.

Vražda: Teda, to je let...

Číňan: No to bude dýl.

Vražda: Ba oui, aspoň šedesát roků...

Číňan: Pamatuješ na starý dobrý...?

(Oba radostně povzdechnou, zahledí se do stropu a s úsměvem usnou.)

Průvodčí: *(Vtrhne do coupé. Vytrhnou se.)* Dobrý den, jsem průvodčí ex machina.

Číňan: *(Úklona.)* Jsem starej Hnusnej Číňan.

Vražda: *(Koketně se ovívá.)*

Číňan: A toto je má stará přítelkyně stará Vražda.

Vražda: Bon jour... *(Podá hajlově ruku s bílými rukavičkami, ve skutečnosti chce polibek.)*

Průvodčí: *(Reaguje na hajl salutováním – pak pochopí a ruku políbí.)*

Průvodčí: Přistúpili?

Vražda: Oui, oui – přistúpili.

Číňan: *(Úklona.)* Přistúpili.

Průvodčí: V pořádku. *(Odchází.)*

Vražda: Vypadáš dobře, starej Hnusnej Číňane.

Číňan: *(S úklonou a úsměvem.)* Ovšem ty vypadáš zašle. Promiň, jsem hnusnej.

Vražda: Pamatyješ na starou raš-plí?

Číňan: *(Úklona.)* Ano.

Vražda: Skončila ve starým železe.

Číňan: *(Úklona.)* Myslil jsem, že jsí taký dávno tuhá – promiň, jsem hnusnej.

Vražda: Žyji pořád dál a dál. No problem.

Číňan: Proč jsi tedy nebyla na mý setiny? Psal jsem ti dopis.

Vražda: Je ne parle pas chinois, mon Dieu!

Číňan: Promiň, jsem hnusnej.

Vražda: A proč ty jsi nepřijel na moje sentinel?!?

Číňan: *(Úklona.)* Promiň, jsem hnusnej.

(Vchází průvodčí.)

Průvodčí: Takže přistúpili?

Číňan: *(Úklona.)* Přistúpili.

Vražda: Oui, oui, přistúpili.

Průvodčí: Takže jízdenky.

Číňan: *(Úklona.)* Takže jízdenky.

Vražda: Oui, oui, jízdenky.

Průvodčí: *(Zblblej.)* Takže v pořádku. *(Odchází.)*

(Číňan jí rýži.)

Vražda: Mon Dieu, dala bych si une bagette.

Číňan: *(Nabízí.)* Rýži?

Vražda: Mon Dieu, rýži bych si nedala!

Číňan: Tak nežer. Promiň, jsem hnusnej.

Vražda: Teda Hnusnej Číňane, v tvým věku, pořád de formijé, to bych tedy nečekala... – Ty jsi snad ještě hnusnější, než li jsi bejval.

Číňan: *(Milión úklon.)* Náš velký King Kong Mao Ce-tung mě naučil. *(Zasněně.)* Tam, nad Chuang-che che che che che... *(Směje se do sebe. Pak ručičky k nebi.)* Promiň, jsem hnusnej, můj Mao... *(Zaregistruje své komunistické výšiny starou Vraždu.)* Kam vlastně, stará Vraždo?

Vražda: Domů, důchodců, Paris, Ill de Cité...

Průvodčí: *(Vchází.)* Takže jízdenky!

Číňan: *(Úklona.)* Takže jízdenky.

Vražda: Oui, oui, jízdenky.

Průvodčí: Takže ukázat!

Číňan: *(Horlivě natahuje ruku za průvodčího.)* Ukázat.

Vražda: Oui, oui, ukázat *(Ukáže vějířem.)*

Průvodčí: *(Zmateně se otáčí a odchází, lehce se ještě přiotočí a zasalutuje.)*

Číňan: A co jsi dělala celý ty leta, co jsem ti nechal byt?

Vražda: Prvních dvacet let jsem žila sama. Ale to víš – samá ženská... Nakonec jsem do toho praštila.

Číňan: S kým?

Vražda: Potkala jsem starou Vojnu...

Číňan: Tu padavku? Promiň, jsem hnusnej.

Vražda: ...a do roka byla veselka.

Číňan: A to jste museli? Promiň, jsem hnusnej.

Vražda: *(Zamyšlená, hnusotu Číňanovu navykle přehlíží.)* V jedenaosmdesáti nebylo na děti ani pomyšlení. Máme ale spolu pět pravnoučat.

Průvodčí: (Vchází.) Takže ukažte jízdenky. *(Vražda s Číňanem se ksichtí jako radky)* Takže nemáte.

Číňan: *(Úklona.)* Nemáme.

Vražda: Oui, oui, nemáme.

Průvodčí: Takže občanky. *(Radky.)* Takže nemáte.

Číňan: *(Úklona.)* Nemáme.

Vražda: Oui, oui, nemáme.

Průvodčí: Takže ven.

Číňan: *(Úklona.)* Takže ven.

(Vstanou, hrdě kráčejí kolem průvodčího pryč – Číňan se stále modlí, Vražda doň komicky zavěšena s vějířem.)

Číňan: Zas to nevyšlo, stará Vraždo.

Vražda: Oui, oui, starej hnusnej Číňane, nevyšlo...

Průvodčí: *(Sleduje jejich odchod - vypne sampl vlaku – pak stáhne okénko.)* Vodjézd!

© 2001 Bouillon/Faquire

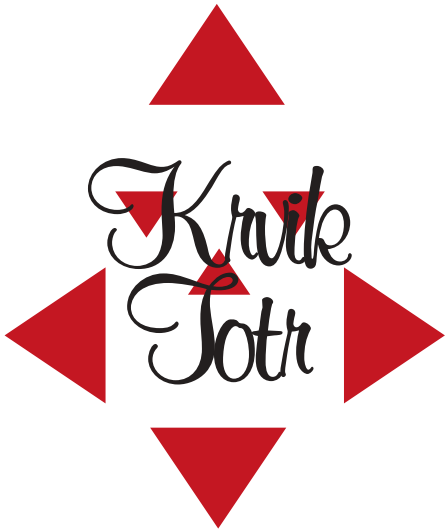

„Já chci jahodovou!“

„Já chci pistáciovou!“

„Ale já chci jahodovou!“

„Ale já chci pistáciovou!“

„Já chci čokoládovou!“

Půldne na vsi

(Novotný/Kout)

Petr: Tamsedíváse se díval ze svého šestipokojového domečku přes řeku oknem pryč. – Tam za řekou, kam se díval, sedíval často. Farma, ve které sedával na zadku, byla nejstarší farmou přes řeku oknem pryč. Byla založena již za mezulánských časů, a proto nesla starobylý název Ceutika. Tamsedíváse se dívával ze své farmy na cizí šestipokojový domeček přes řeku oknem sem. – Nic netušil. – Po dlouhém tom farmu Ceutiku znárodnili Marxovi kapitalisté a přejmenovali ji na SPOFA n. p. a. s. Tamsedíváse se dívával z cizí SPOFy n. p. a. s. na cizí šestipokojový domeček přes řeku oknem sem. Přebrodil tedy řeku a obsedil šestipokojový domeček –

Tomáš: *(vyhrkne)* Přes řeku oknem pryč!

Petr: Zařekl se, že za řeku –

Tomáš: *(vyhrkne)* Oknem pryč.

Petr: – do sobě znárodněné SPOFy n. p. a. s. už nevstoupí.

Tomáš: Z druhé strany šestipokojového domečku –

Petr: Přes řeku oknem pryč.

Tomáš: Z druhé strany! Přes silnici!

Petr: Přes silnici okýnkem ven.

Tomáš: – prodával Tamsedíváse zmrzlinu. Právě ukončil polední přestávku, když tu tohle vidí: Auto porazilo překrásnou šestnáctiletou plavovlasou lehká obuv dívčí ňadra vracející se od řeky –

Petr: *(vyhrkne)* Oknem sem.

Tomáš: *(zpraží ho pohledem)* – vracející se od řeky jen tak v mikinách. Byla na místě mrtvá.

Řidič otec: *(vystupuje z auta)* „Sakra, já myslel, že to byl ježek!“

Tomáš: Vystoupil z auta řidič otec.

Řidička matka: *(vystupuje z auta)* „Dáme si zmrzku, než přijedou policajti.“

Tomáš: Vystoupila z auta řidička matka.

Řidětičky: *(řvou přes sebe, neurčitý počet)*

„Já chci jahodovou!“

„Já chci pistáciovou!“

„Ale já chci jahodovou!“

„Ale já chci pistáciovou!“

„Já chci čokoládovou!“

Tomáš: „Vystoupily z auta řidětičky a hamtaly v překrásné šestnáctileté plavovlasé lehká obuv dívčí ňadra vracející se od řeky -“

Petr: *(vyhrkne)* „Oknem sem.“

Tomáš: *(zpraží ho pohledem)* „- vracející se od řeky jen tak v mikinách. Byla na místě mrtvá.“

Řidič policista: *(vystupuje z auta)* „To nebude ježek...“

Tomáš: „Vystoupil z auta řidič policista.“

Spolujezdkyně policistka: „Dáme si zmrzku, než přijede záchranka.“

Tomáš: „Vystoupila z auta spolujezdkyně policistka.“

Policisté ze zadních sedadel:

„Já chci oříškovou!“

„Já chci višňovou!“

„Já chci oříškovou!“

„Já chci višňovou!“

„Ale já chci oříškovou!“

„Ale já chci višňovou!“

„Já chci vanilkovou!“

přes silnici okýnkem ven! Po dlouhém tom konečně dorazil autobus s místními z práce. Nedočkavě vyskákali a hnali se na místo zmrzliny. Zarazila je fronta. Zvědavě rozdohamtali překrásnou šestnáctiletou plavovlasou lehká obuv dívčí ňadra vracející se od řeky –

„Ale já chci oříškovou!“
„Ale já chci višňovou!“
„Já chci vanilkovou!“

Tomáš: Vystoupili z auta policisté ze zadních sedadel a hamtali v překrásné šestnáctileté plavovlasé lehká obuv dívčí ňadra vracející se od řeky –

Petr: *(vyhrkne)* Oknem sem.

Tomáš: *(zpraží ho pohledem)* – vracející se od řeky jen tak v mikinách. Byla na místě mrtvá.

Řidič záchranář: „Ten ježek je mrtvej.“

Tomáš: Vystoupil ze sanitky řidič záchranář.

Mareček: „Nehroť to. Je mrtvej, to víme. – Víš co, dáme si zmrzlinu, než přijedou pohřebáci.“

Tomáš: Vystoupil ze sanitky Mareček saniťák.

Doktoři:

„Já chci straciatelu!“
„Já chci citrónovou!“
„Ale já chci stracciatellu!“
„Ale já chci citrónovou!“
„Já chci kokosovou!“

Tomáš: Vystoupili ze sanitky doktoři a hamtali v překrásné šestnáctileté plavovlasé lehká obuv dívčí ňadra vracející se od řeky -

Petr: *(vyhrkne)* Oknem sem.

Tomáš: *(zpraží ho pohledem)* - vracející se od řeky jen tak v mikinách. Byla na místě mrtvá.

Řidič pohřebák: „Jakou si dáš?“

Tomáš: Vystoupil z havrana řidič pohřebák.

Spolujezdec pohřebák: „Dám si tři kopečky, nebo klidně víc. Není kam spěchat.“

Tomáš: Vystoupil z havrana spolujezdec pohřebák. Oba se postavili do fronty za doktory.

Petr: Tamsedíváse se střídavě díval na hodinky a na zastávku ČSAD n.p. a.s. stojící nedaleko jeho šestipokojového domečku –

Tomáš: Přes řeku oknem pryč.

Petr: *(zpraží ho pohledem)* – přes silnici okýnkem ven! Po dlouhém tom konečně dorazil autobus s místními z práce. Nedočkavě vyskákali a hnali se na místo zmrzliny. Zarazila je fronta. Zvědavě rozdohamtali překrásnou šestnáctiletou plavovlasou lehká obuv dívčí ňadra vracející se od řeky –

Tomáš: *(vyhrkne)* Oknem sem.

Petr: *(zpraží ho pohledem)* – vracející se od řeky jen tak v mikinách. Byla na místě mrtvá.

Tamsedíváse měl dnes otevřeno dlouho do noci. Bylo dlouho o čem vyprávět a co lízat. Místní i nemístní se rozodešli, až když byl Tamsedíváse úplně vylízaný. Ale mohl být spokojený.

Tamsedíváse: „Dneska byl dobrý kšeft...“

© 2001 Bouillon/Faquire

V příštím čísle (vychází 30. dubna 2003) si přečtete:

Recenzi na komunistické prezidenty

Rozebranou Lolitu

Rozhovor s Petrem Zemkem

Na shledanou příště!